

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ÖRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MOHÁCSY (MAHÁCS) LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csekk számla: 25.342
--	--	---	---------------------	---

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Tíz esztendő.

Nem ünnepi évforduló. Csak a hegynek menő ember kis öröme, hogy felért egy csúcsra s visszaneézhet az útra, amit megtett. Szerény emlékezés arra, hogy ma tíz esztendeje, 1924 június 15-ikén jelent meg a forradalmak szellemi temetőjéből újraéledt Csendőrségi Lapok első száma.

Tíz éve, hogy visszaszereztük testületünk régi, közkedvelt lapját, mert már nagyon hiányzott. Megpróbálták idegen lappal helyettesíteni, nem lehetett. Három év próbálkozása külföldi példaktól függetlenül is beigazolta, hogy a csendőrségnek nem lehet a rendőrséggel közös szaklapja, mert a két testület szervi felépítése, személyi összetétele, belső élete, szolgáltatának természete, kiképzése, következképpen tehát az érdeklődési köre és szakirodalmi igénye is annyira más, hogy mindezt a legjobban szerkesztett szaklap sem képes egyszerre mindkét fél megelégedésére szolgálni és kielégíteni.

A csendőrség számára a maga lapja nemcsak tanulságos vagy unaloműző olvasmány, hanem élet-szükséglet. A mi ezernyi részecskére osztott testületünk kifogástalan működését a szolgálati hatalom eszközeivel, a kölcsönös érintkezésnek csak parancsra és jelentésre szorítkozása mellett is biztosítani lehet ugyan, minden másban, ami kivülesik a szolgálat fogalomkörén, de amire a csendőrnek, hogy minden igényt kielégítsen, szüksége van, semmi sem képes olyan bőséggel és olyan tökéletességgel nyújtani, mint egy jó szaklap, amit az ő számára írnak.

Szolgálati érdek is tehát, hogy kizárólag a csendőr számára írt, az ő világában élő, az ő nyelvén beszélő, vele mindig egy szellemi síkban maradó, kimondottan csendőrségi szaklap kerüljön a csendőr kezébe. Ez volt a mi vezérelvünk is a tíz éven keresztül s ha munkánkban van valami szerény látatja a testületen, ha sikerült olvasóinkhoz nemcsak mint csendőrökhöz, de mint emberekhez is hozzáférnünk, annak köszönhetjük, hogy sem a szaktudomány, sem pedig az irodalom túl magas régióinak egyébként sokszor csábító ambíciója kedvéért sem távolodtunk el soha a csendőr szellemi közelségéből. Az maradtunk mindvégig, aminek indultunk s aminek lennünk kell: az egyszerű csendőr egyszerű barátja.

Nem volt könnyű tíz esztendő. De nehéz sem, mert a nehézségeken mindig átsegitett az, hogy

kedvvel, örömmel dolgoztunk. Hivatásunknak, testületünknek és a magyar csendőrnek fanatikus szeretete vezette mindig a tollunkat; ebbe a szeretetbe mártottuk, ha olykor zsörtölődünk is. Üzleti érdekektől való függetlenségünk lehetővé tette a lap szellemi és erkölcsi érdekeinek mindenféle kiadói szemponttól mentes, önzetlen szolgálatát. A legjobb, legnemesebb, legtisztább csendőraltiszti szakirodalmat nyújthattuk olvasóinknak s nem a mi büszkeségünk, hanem a magyar csendőrségé, hogy szaklapja ma már — nem mi állapítottuk meg — e minőségében a tizennégy európai csendőrségi szaklap között tartalomban és kiállításban is a legelső helyen áll.

Mi csak szerény sáfárjai vagyunk a testület e gondjainkra bízott értékének, de az érdem, hogy eljutottunk és így jutottunk el a tíz esztendőhöz, nem a mienk. Első kötelességünket teljesítjük, amidőn az évtized fordulóján tiszteletteljes köszönetet mondunk a belügyminiszter úrnak a nekünk mindig juttatott jóindulatú, hathatós támogatásért. A közérdek nevében, melyet szolgálni vélünk, köszönettel fordulunk bajtársaink felé is, akik szíves készséggel áldozzák filléreiket lapunk céljaira s így rendelkezésünkre bocsájtván a még hiányzó különbözetet, amit a kincstár a mai nehéz viszonyok között nem tud viselni. lehetővé teszik lapunknak nemcsak a fennmaradását, de színvonalon tartását is.

A csendőrségi szakismereteknek s a csendőrt szórakoztató, gyönyörködtető egyéb rengeteg olvasnivalónak immár tíz hatalmas kötetnyi tárházáért a korénk sereglett kiváló és nagyon lelkes írógárdának vagyunk hálásak. Nemcsak tiszték, de altiszték tollából eredő közleményeinket is nyugodtan bocsátjuk bármilyen nagy és hozzáértő nyilvánosság bírálata alá, mint annyi másban, ebben is bőséges példát tudunk mutatni a kontinens akármelyik tanulmánygyó csendőrségének.

Az idők végtelenségében tíz év nem idő. De nekünk emberi mértékkel kell mérnünk s akkor bizony arra ébredünk, hogy már egy egész csendőrgeneráció nőtt fel csendőragyak, csendőrelkek birtokáért vívott tízéves ostromunk alatt. A fiatal próbacsendő, aki ma tíz éve csodálkozó szemmel és naiv bátortalansággal forgatta a bekopogott Csendőrségi Lapok első számát, ma „öreg” törzsőrmester, vagy talán már tiszthelyettes is. Ha ő és általában minden csendőr-olvasónk csak valamennyire is úgy érzi, hogy tudásának, tapasztalatának és egész általános egyéni értékének mai különbségét előljáróin és önmagán kívül némileg a Csendőrségi Lapoknak is köszönheti, máris a jól végzett munka, a hasznosan betöltött hivatás örömevel zárjuk le ezt a kis számadást és lépjük át az elkövetkező, reméljük, boldogabb évtized küszöbét.

A portyázási idő kérdése.

Írta: GERGELY ENDRE ny. százados.

I.

A csendőrség legjellegzetesebb szolgálata a portyázás. Utasításaink a portyázás végrehajtására vonatkozólag mindig tartalmaztak többé-kevésbé részletes rendelkezéseket és útmutatásokat, de a jelenleg érvényben lévő Szolgálati Utasításunk az első, amely a portyázás időtartamára és annak kiszámítására vonatkozólag rendelkezéseket tartalmaz. A Szut. kiadása előtt erre vonatkozólag külön rendeletek intézkedtek. Az 1911-ben megjelent Szolgálati Utasítás tervezetében ilyen szabályok fel voltak ugyan véve, ez az Utasítás azonban nem lépett életbe. Igen érdekes volna nyomon követni azokat a rendelkezéseket, amelyek az egyes portyázások idejének kiszámítását szabályozták. De az erre vonatkozó, nem is egységesen közzétett és sokszor helyesbített rendeletek feltalálása nagy nehézségbe ütközik. Ezért a fejlődés egész menetének megtárgyalását mellőznünk kell. A következőkben a gyalogos portyázással összefüggő némely kérdést szándékozunk megbeszélni, anélkül, hogy minden részletre kiterjeszkednénk.

A portyázó szolgálat idejének kiszámítására vonatkozó legrégebb ismert intézkedés a kolozsvári I. számú csendőrpáncsnokság 1882. november 23-án kelt 3127/sgt. számú parancsában található. Ez a következőket mondja: „Az őrsállomáson kívül minden leportyázott községben való tartózkodás a pihenési idő beszámításával 2 órát tartson, ha a község 30 házzal nagyobb; azon aluli községekre 1 1/2 óra, magánosan álló csárdák, házak, malmok, majorok, vadászlakokra stb. 1/4 órai tartózkodás számítandó. A me-

netelésre annyi idő számítandó, hogy 7.5 kilométerre, vagyis egy régi mérföld távolságra 2 óra jusson; ezeken kívül a járőrködésnek megkezdése és bevégzése után az őrsállomás helyén való portyázásra 1/2—1/2 óra számítandó. 24 órát meghaladó szolgálat után 4 órai és 48 órát esetleg meghaladó rendes szolgálat után 6 órai vagy pihenő adandó és már az őrjárat beosztásba felveendő.”

Első elolvasásra észre lehet venni, hogy ennek a rendelkezésnek az alapjai a kiadás événél valószínűleg sokkal régebbi időre nyúlnak vissza. Fel van említve benne mind a három ténykedés, amelynek foganatosítása a portyázás alkalmával időt vesz igénybe, nevezetesen: a menetelés, a „tartózkodás” és a pihenő. Világos, hogy a „tartózkodás” kifejezésén a tereptárgy (falú stb.) leportyázását és a lakossággal való érintkezést kell értenünk. A „tartózkodás” kifejezés a 'csendőrség újabb nyelvhasználatából kikopott, pedig valamivel többet fejez ki, mint amit a leportyázáson és a lakossággal való érintkezésen értünk. Az idézett parancs rendelkezései nem adnak módot arra, hogy azokból egy őrjárat portyázásának idejét és a pihenőkre fordítandó időt pontosan kiszámíthassuk, mivel a parancs az ezekre vonatkozó szabályokat nem tartalmazza. A parancsot valószínűleg az akkor érvényben volt általános szabályok kiegészítésére vagy magyarázatára adták ki, de ezeket az általános szabályokat nem ismerjük. Mégis érdemes a parancs rendelkezéseit közelebbről megvizsgálni.

A menetelésre számítandó időre vonatkozólag a parancs azt mondja, hogy 7.5 kilométerre, azaz 1 mérföldre 2 óra jusson. Ez mindenestre a 7.5 kilométer hosszú út megtételére szükséges idő. Ha az 1 kilométer megtételére szükséges időt kiszámítjuk, 16 percet kapunk. Ez a számítási mód már régen nem volt gyakorlatban, mikor az 1911.

Hajnalvárás . . .

Írta: STÖGER OTTÓ csendőr törzsszázados (Bécs).

1921 Úrnappa. Forró sugarakat ont a felkelő májusi nap a festői fekvésű Mönichkirchen nyaralóhelyre. Kék az ég a szomszédos Schaueregg falucska és az egész Wechselvidéknek viruló zöldbe öltözött erdei, mezői felett.

A pompás időben zavartalanul ígérkezik az egyházi ünnepség. Az egész vidék ifja-öregje ünnepi ruhában siet Mönichkirchenbe, ahol már állanak is a virággal díszített oltárok. Fehérruhás leányok, népies viseletű asszonyok, tűzoltók és nyaralók mennek a fákkal szegélyezett utcán, amelyet nemsokára egészen benépesít a templomcskából jövő, ünnepélyes lassúsággal haladó körmenet.

Dél felé tértünk vissza Mönichkirchenből Schauereggbe Gottwald járőrvezető* és én. Az állatcsempészet megakadályozására különítményt állítottak fel Schauereggben, oda veltünk beosztva. A különítmény parancsnoka Reiter Emil

körzetfelügyelő* erélyes, céltudatos szudétanémet. Egész délelőtt az irodában dolgozott s frissen, jó hangulatban jött át ebédelni. Ebéd után közölte, hogy este 8 órakor mindhárman szolgálatba megyünk a Hochwechselre**

Mi indíthatta Reitert éppen ma, ünnepnapon erre a nagyon fáradságos járőrszolgálatra? Az utóbbi időkben ismeretlen tettesek ismételtel követtek el lopásokat a hegyekben. Úgy gondolja talán, hogy ma, amikor a lakosság még inkább, mint más ünnepnapon vendéglőkben szórakozik vagy otthon pihen, a tolvajok újabb lopásokat terveznek? Vagy talán azt reméli, hogy éppen ma jut a tolvajok nyomára, vagy éppen tetten is éri őket? Ki tudja, mi volt az, ami őt éppen ma szinte mágikus erővel vonta a Hochwechselre?

Pontosan nyolc órakor szolgálatilag felszerelve és táskaelelemmel ellátva jelentkezünk a különítményirodában. Töltöttünk, átvettük a szolgálati könyvecskéket és megkezdjük a szolgálatot.

A nap már lebukott a Hochwechel mögé. A hegyek hosszú árnyékokat terítenek a völgyekre. Először mönichkircheni országúton portyázunk. Reiter már előre örül a holnapi gyönyörű hajnalnak, amit zavartalanul élvezhetünk majd a csúcson. A nagyszerű látványra gondol, ami majd a Hochwechselről elénk tárul. Bőséges kárpótlása lesz az éjjeli fáradságnak. Gottwald is, én is együtt örülünk

* Osztrák csendőrségi rendfokozatok: Patruillenleiter = járőrvezető, megfelel kb. a magyar őrmesteri rendfokozatnak. Rayonsinspektor = körzetfelügyelő, megfelel kb. a magyar törzsrőrmesteri rendfokozatnak.

** Hegység és hegycsúcs Stájerországban.

évi Tervezet azt felelevenítette, úgy, hogy pihenőre hozzá volt adandó a fele, azaz 8 perc. Ugyanígy van ez ma is érvényben a román csendőrségnél. Hogy ez a 16 perc 1882-ben pihenő nélkül vagy pihenővel együtt volt-e értendő, azt biztosan eldönteni adatok hiányában nem lehet. Fel lehetne tételezni, hogy a pihenőre szánt idő a 16 percen benne volt, mert 1 kilométert a katonai menetütemben 12 perc alatt is meg lehet tenni, azaz 5 kilométert 1 óra alatt; így kilométerenkint 4 perc maradna pihenőre, ami a menetelési idő egynegyed része. Valószínűbb azonban, hogy az egész 16 perc magára a menetelésre volt szánva, figyelemmel a portyázásnál előírt lassúbb menetre és arra, hogy a mellékterep portyázására is jusson idő. A tartózkodásra szánt idő mai felfogásunk szerint soknak látszik, még pedig nem éppen a községeknél számított idő, hanem a sokszor egészen kis kiterjedésű és kis lakosságú tereptárgyaknál számított egynegyed óra. Igaz, hogy a parancs azt mondja, hogy a pihenési idő beszámításával számítandó a tartózkodási idő. De itt megint nem lehet tudni, hogy a tartózkodásra megszabott idő egy része számít-e pihenőnek, vagy az általában pihenésre szánt idő egy része a „tartózkodás” alkalmával használandó-e fel — mint kispihenő — pihenésre. A kérdéses parancs a pihenőkről csak annyiban beszél határozottan, hogy megszabja, hogy 24 órát meghaladó szolgálat után 4 órai, 48 órát meghaladó után 6 órai nagy pihenő'illetékes. De már az nem világos, hogy 48 órát meghaladó szolgálat esetén csak egy 6 órás nagy pihenő'illetékes-e, vagy egy 4 órás és egy 6 órás. Azt, hogy általában mennyi pihenő járt a járőrnek egy bizonyos időtartamú őrzéskorportyázás alkalmával, kiszámítani nem tudjuk. Mégis megkíséréljük az idézett parancs rendelkezései szerint a Szut. 7. mellékletében feljuttatott I. számú őrzéskor idejét kiszámítani.

26.1 km távolság 16 percével kereken . . .	7 óra
az őrsállomás leportyázására $2 \times 1\frac{1}{2}$ óra	1 óra
1 községnél tartózkodási idő	2 óra
6 tereptárgynál tartózkodási idő	1 óra 30 perc
Összesen	11 óra 30 perc

Hogy ehhez még pihenőre volt-e, és mennyi idő hozzászámítandó, azt nem tudjuk megmondani. Megjegyzendő, hogy ugyanazon távolságú őrzéskorban a szolgálat idejének annál hosszabbnak kellett lennie, minél több tereptárgy, vagy éppen község volt az őrzéskorban.

Az ismertetett rendszertől jelentékenyen különbözött az a rendszer, amely ezt felváltotta és lényegileg a jelenlegi Szut. életbeléptetéséig érvényben volt. Hogy ez a rendszer mikor lépett életbe, azt pontosan nem sikerült megállapítanunk, de egy 1887. évi honvédelmi miniszteri körrendelet már ennek az elveit tartalmazza. Ennek a rendszernek a jellemző rendelkezései a következők voltak. Nem állapított meg külön időt a menetelésre és külön időt a „tartózkodásra”, a lakossággal való érintkezésre és a községek leportyázására, hanem ezeket egybefoglalva kilométerenkinti átlagos időt szabott meg, amelyből mindenre időnek kellett jutnia, de ezenkívül a pihenőre is. Lássuk az ezekre vonatkozó rendelkezéseket részletesebben.

A kilométerenkinti portyázási idő három kiszabásban volt meghatározva, mégpedig sík területen 36 percen, 300 méter abszolút magasságig emelkedő dombos, hegyes vidéken 40 percen, 300 méter abszolút magasságon felül emelkedő hegyekben kilométerenkint 45 percen. Ebben az időkiszabásban benne foglaltatott a pihenőkre, a községekben szükséges portyázásra és az útirány mellett fekvő terep leportyázására szük-

Reiterrel. Ezen a szépséges földdarabon teljesített járőr-szolgálatainkból mi is jól ismertük a hajnalpírban ébredő szűzi reggel felemelő szépségeit, az erdők mélycsendjét, amit olyan szépen tör át a madarak vidám csicsergése.

Az esti fülledtséget jólesően enyhíti időnkint egy-egy friss szellőcske. A szürkület egyre terjed. A természet, amely a forró májusi nap melegére teljes szépségében pompázott, lassan nyugovóra tér. Sötét éjszakánk lesz, újhólván

A mönchkircheni országút mellett kis vendéglő van. A helyisége üres. A vendéglősök a konyhában vannak. Csodálkozunk, hogy ma is szolgálatba megyünk. Reiternek több kérdeznivalója van. Indulni akarunk, de a vendéglős marasztal még egy kicsit. Meleg kecsketejet hoz, hogy — mint nagy szívességgel mondja — megerősítsük magunkat éjszakára.

Égészen besötétedik, mikor tovább indulunk. A konyha világosságából gyorsan hozzá kell, hogy szokjék a szemünk a sötétséghez. Szótlánul portyázunk a lassan emelkedő országúton, mindenki a maga gondolataival van elfoglalva.

Az országútról, amelynek világos teste eddig jól mutatta az utat, mélyfekete erdőbe fordulunk. Tekintetünk nagy erőlködéssel igyekszik áttörni a sötétséget. Hegymászó botjainkkal tapogatózunk lassan előre. Keskeny az út, mindkét oldalról ágak surolnak. Gottwald járőrvezető szolgál legelőbb ezen a vidéken, ő ismeri legjobban az utat, ő megy elől. Reiter leghátul jön. Nem régen szolgál itt, ez az első szolgálata a Hochwechsellén.

Lihegve másszuk a magaslatokat egymásután. A felszerelés mind nehezebbé válik, a homlokokon izzadságcseppek gyöngyöznek. Időnkint meg-megállunk, megtöröljük a homlokunkat és csendesesen beszélgetünk. Aztán újra

tovább. Kőveken, ágakon, gyökereken botorkálunk. Az éjjeli szélben csendesesen ringatózik az erdő.

Zörejt hallunk. Jobbra-balra a sűrűbe húzódnak s az utat félig szabadon hagyjuk. Lépések közelednek. Reiter egészen közélről reaszól a közeledőre. Ijedten válaszol egy favágó. Megkönnyebbülten lélegzik fel, mikor meglátja, hogy csendőrok vagyunk. Néhány szót váltunk, aztán elköszön. Szótlánul portyázunk tovább.

Időnkint egyáltalán nem bírnak haladni a sötétség miatt. Nem látjuk egymást sem. Hegymászó botjainkkal tapogatózva keresgéljük a meredek ösvényt. Néha fel-fel-nézünk, hogy egy-egy világosabb kis foltot vagy sávot lássunk, amely a sűrű erdőben vezető ösvénynek legalább az irányát megmutassa. Panaszosan rikolt egy kukuk. Néhány vidéken halálmadárnak nevezik. Élénken világító szentjánosbogarak fantasztikus tűzkigyókat rajzolnak a szurokfelete sűrűségbe. Meg-megállunk és feszülten figyelünk minden irányba. Sehhol semmi nesz, az erdő csendes békéje vesz köröskörül.

Még csak néhány óra és a gyönyörű hajnalhasadás reánk fog köszönteni. Akkorra már a Hochwechsel széles, fátlan tetején leszünk és onnan fogunk majd az ébredező völgyekre letekinteni.

Izzadva, hallgatagon mászunk tovább. Fegyvereink néha halkán összecserrennek. Gottwald hirtelen megáll. Nekimegyek a sötétben, Reiter meg az én hátamba üti a fejét. Egyikünk sem szól egy szót sem. Gyorsan Gottwald mellé állunk. Másodperceig mereven nézünk előre a sötét éjszakába. Visszatartjuk ziháló lélegzetünket is. Nem látunk, nem hallunk semmit. Ösztönösen érezzük mégis: a közelünkben van valaki.

séges idő is. A 36, 40, illetve 45 perces kilométerenkinti portyázási idő nem volt föltétlen érvényességű, mert kifejezetten nappali időben és rendes időjárás mellett való portyázásra vonatkozott. Nagy esőzések, havazások idején, vagy ha fölötte hegyes, vagy süppedékes utakon kellett portyázni, vagy ha a járőrnek éjjel és sok községet kellett leportyázni, az őrsparancsnok az őrjárat portyázására megállapított időhöz még annyi időt adhatott hozzá, amennyit a rendkívüli körülmények megköveteltek. Itt mindjárt felmerül a kérdés, hogy tulajdonképpen szükség volt-e a háromféle időszabatra, ha az őrsparancsnoknak joga volt a portyázási időt felemelni. A legkisebb 36 perces és a legnagyobb 45 perces portyázási idő között csak 9 perc a különbség. Az említett rendkívüli viszonyok esetén pedig könnyen elképzelhető, hogy a sík területre megszabott 36 perchez az őrsparancsnoknak 9 percnél többet kellett hozzáadnia, különösen, ha például arra gondolunk, hogy két egyenlő kilométertávolságú őrjárat közül az egyikben megegyeszer annyi község van, mint a másikban. Ilyen körülmények között a hegyes vidék okozta időbeli többszükségletet is megadhatta volna az őrsparancsnok saját belátása szerint. A sík területen való portyázásra megállapított kilométerenkinti 36 perchez 300 méteres emelkedésig 4 percet, azon felül további 5 percet adtak hozzá. Ha a pihe-nőre átlagban az idő egyharmadrészét számítjuk, azaz 36 percből 12-öt, 40 percből 13-at, 45 percből 15-öt, akkor a szolgálat elvégzésére 24, 27, illetve 30 perc marad. Ha a sík terepen való portyázásra így megmaradó 24 percből levonunk annyit, amennyit az 1882. évi parancs egy kilométernyi menetelésre számított, azaz 16 percet, községek portyázására és a lakossággal való érintkezésre stb. kilométerenkint 8 perc marad. Ha

most ezt a 8 percet levonjuk a második kiszabot 27 és a harmadik kiszabot 30 percéből, a második kiszabotnál 19, a harmadik kiszabotnál 22 percet kapunk mint egy kilométerre számított menetelési időt, vagyis az első kiszabot 16 percénél 3 perccel többet a második kiszabot számára és ennél ismét 3 perccel többet a harmadik kiszabot számára és ezzel nem éppen lényeges többlet, és amint alább látni fogjuk, nagyon is hozzávetőlegesen van számítva.

Szólnunk kell itt a második és harmadik időszabotnál érvényesülő magassági határokról is. Az idevontatkozó rendelkezések a sík területen kívül 300 méteren aluli és 300 méteren felüli emelkedéseket különböztetnek meg. Hogy itt eredetileg abszolút magasságokról volt szó, azt egy 1887. évi és egy 1901. évi Honv. miniszteriumi rendelet kifejezetten megmondja. Csak 1912-ben és 1913-ban történt ennek a helyesbítése oly értelemben, hogy a magassági határok nem abszolút, hanem relatív értelemben veendőek. Az abszolút magasság az, amely a tenger szintjétől van számítva. A térképeken számokkal megadott magasságok a tenger szintjétől számított abszolút magasságok. A relatív, azaz viszonylagos magasság ismert abszolút magasságú pontok magasságának a különbsége, amely azt mondja meg, hogy egyik pont mennyivel magasabb fekvésű a másiknál. Ez a relatív magasság az, amelyet saját szemünkkel is láthatunk. Egy síkság is lehet 300 méterrel a tenger színe felett, azaz 300 méter abszolút magasságú, aminthogy például a gergyói medence, amelynek a fekeke tökéletes síkság, 700 és 800 méter közötti abszolút magasságú. Ebből világos, hogy ha a kérdéses 300 méteres magassági határt abszolút értelemben vesszük, félreértjük a rendelkezés célját, amely csak az lehetett, hogy akkor adjon a járőr-

Lekapjuk a puskát. Reiter és én egyszerre kiáltjuk: „Állj! Ki vagy!” El sem hangzott az utolsó szó az erdő kísérteties csendjében, közvetlen előttünk, két-három lépésnyire villanásokat látunk. Lövések dördülnek. Az egyik tűzsugár Reiter felé ugrik, a másik felém. Izzó, rövid fény sugarak, csak villanásszerűek. Reiter hatalmas jalkiáltással mellém zuhan a földre. Erős ütést érzek a mellemen s fájdalmat az egész felsőtestemben. Lábaim meginognak, odazuhanok Reiter mellé. A támadók előttünk ugranak át az úton. Feltápáskodom és támadóink irányába négy lövést teszek. Körülbelül tíz lépésnyiről viszonozzák a lövéseket. Nagy dörgéssel visszhangzanak a lövések a hegyek között. Itt is, ott is villan a lövés. Reiter fekvő egyet a pisztolyából. Gottwald is lö egyet. Hirtelen heves fájdalmat érzek a bal felsőkaromban. Rögtön tudom, hogy megegyeszer eltaláltak. A negyedik lövés után nincs már erőm ismételni. Kövek gördülnek, ágak recsegnek, mint mikor valaki erőszakkal hatol be a sűrűségbe. Madarak repülnek fel ijedt kiáltással s menekülnek gyors szárny-csapásokkal.

Másodpercekig halotti csend és béke van újra, mint percekkel ezelőtt, amikor még hallgatagon portyáztunk...

Reiter néhány lépésnyire tőlem borzalmasan felnyög. Megtört hangon mondja: „Ne lőjünk többet!” Sejttem, hogy súlyosan megsebesült. Meleg vér folyik végig a mellemen és a hátamon. A balkarom is vérzik s a számban is mind tisztábban érzem a vér ízét. Úgy látszik, a mi golyóink nem találtak. Rémes gondolat kél bennem: Hol van Gottwald? Meghalt? Segítség nélkül fogunk itt elpusztulni.

Szerencsére sértetlen maradt. A vad lövöldözésben valahogy oldalt került és egy fatörzsön elvágódott. Pár lépésnyiről szólít minket. Kétségbeesik, mikor meglát, s megtudja helyzetünket. Hol Reiterhez, hol hozzám tapogatózik a vak sötétségben. Utolsó erőmmel levezem a járőrtáskámat és a derékszíjat. Jó ideig tartott, amíg a zubbonyomat is le tudtam vetni. Mindhármunknál van sebkötözőcsomag. De nem bírjuk a sebeinket bekötözni, mert csak érezzük azokat, de nem látjuk. Világot gyujtani nem tanácsos. A tettesek — a lövések számából és sűrűségéből háromra következtetünk — megint a közelünkbe jöhettek s ha világosságot gyujtunk, meglátnak s újra reánk lőnek. Nincs más megoldás: így kell maradnunk, bekötözetlenül.

Gottwald hozzám hajlik és kérdi, hol fáj. „A mellem és a felsőkarom” mondom. Remegő hangon súgja a fülembe: „Reiternek haslövése van! Nem fogja kibírni!” Hideg fut végig a hátamon. Megpróbálok feltérdelni, de nem megy, visszaesem. Minden erőlködés után jobban vérzem. A fájdalom a mellemen és a hátamban, ahol a kimeneti nyílást sejtem, egyre hevesebbé válik. A sebek már égni is kezdenek.

Néhány lépésnyire fekszem Reiterrel. Halkan, alig érhetően kéri Gottwaldot, hogy hozzon segítséget. De hogy lehet ide gyorsan segítséget hozni? Ha Gottwald ebben a koromsötétségben Mönichkirchenbe vagy Schauerreggbe megy vissza, legalább négy-öt óra beletelik, amíg a segítség megérkezik. Összetalálkozhatik a szintén arrafelé menekült tettesekkel is s akkor ő is a mi sorsunkra jut. Azt tanácsolom tehát neki, menjen felfelé, a hegytetőn levő menedékházhoz, hozzon onnan segítséget. Csak szag-

nek a menetelésre több időt, ha jelentékenyebb magassági különbségeket kell legyőznie. Ha azonban a 300 méteres magassági határt relatíve értjük, akkor megvan a rendelkezés értelme, mert, ha a kiindulási pontunktól számítva 300 méterig, vagy még azon is túl emelkedő dombokra, hegyekre kell felmennünk, ahhoz több időre van szükségünk, mint ha ugyanakkora távolságot sík területen teszünk meg. Tehát a 300 méteres magassági határ helyesen relatív magasságnak veendő, annak régebben abszolút magasságtól történt megjelölése pedig a legnagyobb valószínűség szerint csak elírásból származott. Mégis feltűnő, hogy annak relatív magasságra való helyesbítése csak hosszú idő után történt meg.

Amint fentebb láttuk, ha a 36, 40, illetve 45 percből pihenőkre levontunk egyharmadot, 24, 27, illetve 30 percet kaptunk. Ebből egy kilométer megtételére és a mellékterep leportyázására 16, 19, illetve 22 perc maradt, községek portyázására és a lakossággal való érintkezésre mind a három esetben kilométerenkint 8 perc, illetve legfeljebb 8 perc, mert, amint látni fogjuk, a pihenők sok esetben a portyázási idő egyharmadát meghaladták, ami csak a 8 perc rovására történhetett. Ez arra a célra, amire szánva volt, kevésnek látszik. 24 órás őrjáratnál (40 km.) ez az idő 5 óra 20 percet tett ki, ami akkor sem sok, ha az őrjáratban például csak három községet tételezünk fel; ha pedig még több község esett az őrjáratba, akkor azokat ennyi idő alatt jól leportyázni nem is lehetett. Igaz, hogy ilyen esetben az őrparancsnok felemelhette a portyázási időt, de akkor feleslegesnek látszik az olyan szabályozás, amelytől az esetek igen nagy részében el kellett térni. Kérdés azonban, hogy az őrparancsnok megfelelő mértékben, vagy egyáltalában élt-e az említett joggal,

mert az a körülmény, hogy megszerkesztett és jóváhagyott őrjárat beosztások alapján kellett a szolgálatot vezényelnie, mindenesetre arra ösztönözte, hogy az azokban megállapított időhöz ragaszkodjék. Az lett volna a természetes és egyszerűbb eljárás, hogy, ha a rendes módon megállapított idő nem látszott elégségesnek, akkor a szükséges többlet már az őrjárat beosztás megszerkesztésekor hozzáadott volna az őrjárat portyázási idejéhez. Erre vonatkozólag azonban nem volt intézkedés, minek folytán az őrjárat beosztásokat csak a kilométer-távolság alapján, csak a 36, 40, illetve 45 perces portyázási idő figyelembe vételével szerkesztettek. Itt közrejátszott az a sokszor tapasztalható jelenség is, hogy az elméletileg helyesnek talált elvek a gyakorlatban nem érvényesülnek teljes mértékben. Az őrjárat beosztások szerkesztésénél is érvényesült olyan szempont, amely az azok szerkesztésére megállapított szabályok között felsorolva nem volt, még pedig az, hogy az őrjárat beosztások úgy állapítottak meg, hogy lehetőleg kevés vezénylési pótdíj merüljön fel. Ez a szempont feltétlenül jogosult addig, amíg a mesterséges pótdíjgyártást akarja megakadályozni, de érvényesülése a szolgálat érdekében hátrányossá válik, ha a szükséges mértéket túlhaladja. Nem tagadható, hogy ez az eset gyakran fennforgott. Ennek a portyázó szolgálatban időhiány lett a következménye, ami természetesen leginkább a községek leportyázásánál érezte hatását.

Pedig hogy ez mennyire súlyosan esett latba, csak akkor láthatjuk igazán, ha megnézzük, hogy a községek leportyázására milyen rendelkezések voltak érvényben. Az Általános Szolgálati Határozványok VII. fejezetének 20. pontja szerint a járőr tartozott a község minden utcáját, minden zege-zugát bejárni, ez

gattottan tudok beszélni, mert a szám tele van vérell. Érezhetően hűvös lett, fázom, ráz a hideg. A levett zubbonyt nem vagyok képes többé felvenni. Gottwald leveti az övét és betakar vele. Izgatottan próbál még néhány szóval vigasztalni, aztán zubbony nélkül belebotorkál a sötétségbe.

Milyen érzésekkel mehetett neki Gottwald egyedül a vaksötét erdőnek? Néhány hónap mulva elbeszélte, hogy a jajgatás, nyögés és hörgés egész úton a fülébe csengett. Nagy ugrásokkal igyekezett a hegynek felfelé, de mindegyre elvágódott. A torka összeszorult. A szíve úgy dobogott, hogy azt hitte, szétveti a mellét. Folyton az a gondolat kinozta, hogy minket nem fog már élve találni. Rettegett, hogy az utat el találja téveszteni. El is tévesztette... Ez volt élete legrettenetesebb éjszakája.

Telnek az órák és Gottwald még mindig nem jön. A fű és a moha egész nedves már a harmattól, a ruhánk is átnedvesedett. Reiter kér, menjek hozzá. Befogózom a fűbe, úgy próbálom magamat hozzáhúzni. Nem birom. Minden mozdulat éles fájdalmat okoz a mellemben s a torkombatörő vértől nem kapok levegőt: „Csak már jönne az a segítség! Istenem, vajjon leszek-e én még valaha egészséges?” — sóhajtozik Reiter. Reménykedünk, hogy majd csak jóra fordul minden. De azért arra is gondolunk, hogy ha sokáig fekszünk még így, segítség nélkül a nedves fűben és a hideg éjszakában, abba fogunk belepusztulni. Reiter a szüleit, testvéreit és szüretai hazáját emlegeti. Megismerem a szavaiból, hogy az élete folyása fut végig az emlékezetén. Borzasztó dolog ez, ilyen fiatalon beletörönni a halálba anélkül, hogy védekezni lehetne ellene.

Mindig felfigyelek, amikor különösebb hangot hallok a fák között. És mindig visszaeresztem a fejemet: nem ök! Attól is félek, hogy a tettesek, akik bizonyára jól tudják, hogy megsebesítettek, visszajönnek és végeznek velünk. Az ép jobbkarommal szorosan markolom a puskámat, pedig tudom, hogy most már bizony vajmi keveset tudnék védekezni.

Minden óra egy örökkévalóság. Hol marad Gottwald a segítséggel? Csak nem járt útközben szerencsétlenül? Nem tévedt-e el? Megölték a tettesek! Mi lesz velünk, ha nem jön vissza, ki és mikor fog minket itt megtalálni! Minden negyedórával birhatatlanabb a helyzetünk. A sebek égnek, mind jobban és jobban fájnak, egyre jobban fázom s az öntudatom is mind homályosabb...

Reiter vizet kér. Kínosan, kínlódva felelem, hogy nincsen. Olyan borzasztóan hörgök, hogy azt hiszem, az utolsó járja. Újra átszól, hogy fázik. Pedig még hidegebb is lesz s a föld is még nedvesebb. Amennyire a sebeim engedik, összehúzódok. Hosszú negyedórákig fekszem így, mozdulatlanul. A sebeim már nem véreznek, biztosan megaldadt a kifolyt vér a hidegben és eldugta a sebet. Minden lélegzetvételnél úgy érzem, mintha a tüdőmet ezer tüvel és késsel szurkálnák. Szédülök. Küzdök az eszméletlenség ellen. Csak öntudatnál maradni! Valami belső hang figyelmeztet: el ne aludj, mert nem ébredsz fel többé! Reiter is küzd az agyára boruló sötétség ellen. Hallom a szakadatlan nyögdecésléséből. Rettenetes hallgatni. Baglyok huhognak majd itt, majd ott. Az erdő zug az éjjeli szélben. Már nem is értem, mit motyog Reiter magában...

alkalommal az idegenek, utasok vagy gyanúsok által látogatott nyilvános helyeken körültekinteni, a jelenlevőket szemügyre venni, gyanús, lakatlan, — vagy közártalmúak, elbocsátott, vagy feltételesen szabadságot fejezők által lakott, — helyiségeket szorosan felügyelni; malmok, boltok, általában a lakosság által sűrűbben látogatott üzletek tulajdonosaihoz, egyes elismert jóindulatú lakosokhoz és besúgókhöz pár percre betérni, ezen egyénekekkel érintkezni, esetleg értekezni. Befejezésül pedig a község házához menni és ott az előjárósággal értekezni. A többször említett 1901. évi HM. rendelet az Általános Szolgálati Határozványok VII. 20. pontjára hivatkozva azt mondja, hogy ez a pont előírja ugyan, hogy hogyan portyázzandók le a községek, de nem határozza meg, hogy erre mennyi idő fordítandó. Ennek pótlására elrendelte, hogy a leportyázáshoz csak annyi idő vétesék, amennyi arra feltétlenül szükséges, de még a legnagyobb község leportyázása sem tarthat két óránál tovább. Egy-két utcából álló kis községek leportyázására $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ órát rendel, nagyobbakéra 1— $\frac{1}{2}$ órát, a legnagyobbakéra 2 órát. Kérdéses, hogy a nagyobb községek oly módon való lelkiismeretes leportyázására, amint azt az Általános Szolgálati Határozványok idézett pontja előírta, elég volt-e annyi idő, mint amennyi a fentiek szerint arra szána volt, de nem kétséges, hogy a kilométerenkinti 36, stb. perces időkiszabattól erre a célra fennmaradó kilométerenkinti legfeljebb 8 perc erre nem volt elegendő. Mivel így alig megoldható feladat elé állították a portyázó járórt, az eredmény igen sokszor az volt, hogy vagy a községek leportyázása nem történt meg előírás szerint, vagy a menetelés történt a megkívántnál gyorsabban és a mellékterep leportyázása nélkül.

Számítsuk ki, hogy a most tárgyalt rendszer ren-

delkezései szerint a Szut. 7. mellékletében feltüntetett I. számú őrzőjárat leportyázására mennyi idő kellett volna. Az őrzőjárat távolsága 26.1 km. Ebből el volt hagyandó 0.1 km. 26 kilométernek megfelelt 15 óra 36 perc portyázási idő, ami ki volt kerekítendő $15\frac{3}{4}$ órára, azaz 15 óra 45 percre.

Amint már említettük, a most tárgyalt rendszernek a három kiszabattban megállapított portyázási időre vonatkozó rendelkezései hosszú ideig érvényben voltak. De már a pihenők szabályozása többször változott, mégpedig lényegbevágóan is. Az utolsó változás, amely a most érvényben levő Szut. életbeléptetéséig érvényben volt, 1903-ban történt.

Ezt az 1903 óta érvényben volt pihenési rendszert megelőzően olyan rendszer volt érvényben, amely 1 órán aluli kis pihenőket, 1—3 órás közép pihenőket és 4—8 órás nagy pihenőket ismert.

Az 1901. IX. 5. kelt 6273/eln. számú honvédelmi miniszeri rendelet a pihenőket az 1. táblázat szerint szabályozta.

1902. III. 19-én a honv. miniszter 22680/XVI. sz. rendeletével a pihenők kiszámítására egy táblázatot adott ki, amely 1—100 óráig tartó szolgálatokra a pihenőket megállapította. Ennek a táblázatnak az adatait összevonva a 2. táblázatban közöljük, kiegészítve egy rovattal, amely azt mutatja, hogy a pihenőkre megállapított idő a szolgálat idejének egyharmad részénél kevesebb vagy több-e, és mennyivel.

A pihenők összes ideje a 19 órásnál hosszabb szolgálatoknál az összes portyázási idő egyharmadát kisebb-nagyobb mértékben meghaladta, némely esetben megközelítette az összes portyázási idő felét (például 93 órás szolgálatnál $44\frac{1}{2}$ óra pihenő, 97 órás szolgálatnál 45 óra pihenő), de azt el nem érte.

Azt hiszem, egy darabig azért mégis eszméletlenül feküdtem. A Reiter hangjára ébredtem fel: „Sípoljon!” Messziről kiáltást hallok. A Gottwald hangja. Végrehalárára itt van a mentőemberekkel. Nagynehezen megkeresem a jelsípomat a levetett zubbonyomon. Végre a kezemben van. A számhoz viszem, de nem vagyok képes hangot adni vele. A mellem és a hátam rettenetesen megfájul bele. Reiter sürget: „Mi lesz, sípoljon hát!” Még egyszer a számhoz viszem a sípot. Vastag, csomós vérrel telik meg a szám, de minden erőmet összeszedem, legyőzöm a pokoli fájdalmat és beléfuok a sípba. Nagyon gyengén sikerült, de azért hangot adott.

Megmentőink közelebb érnek. Végre meghallják a nyögéseinket. Hozánk sietnek. Gottwald járőrvezető jön a menedékház bérlőjével és két turistával. Aggodalmasan kérdik, hogy vagyunk. Nem válaszolunk s ebből már tudják is, hogy vagyunk. Vízet adnak és bekötöznek. Pokrócokkal betakarnak. Reiternek borzasztó fájdalmai vannak, mikor hordágyra teszik. Elviszik. Mindig megszibbről, gyengébben hallom a nyögését.

Rövid idő múlva visszajön Gottwald és azt mondja: „Reiter nem bírja. Le kellett tennünk a hordágyat”. Mentőink hol hozzám szaladnak, hol Reiterhez. Bízhatnak, vizsgáltnak.

Szürkülni kezd. Hajnalodik. Gyönyörű hajnalpír hasad keleten, de már nincs, aki nézze. Gyorsan világosodik. Most már csendőrök is vannak itt. Nagy szemekkel néznek reám. Olvasni próbálok a reám szegeződő tekintetektől: vajjon hogy vagyok? Nagyon rosszul? A bajtársak vigasztalnak. Egyik-másik különösen ért hozzá. Mások az éjjeli harc helyszínét és a környéket kutatják

át. Egy régi lodenkalapot, egy botot és egy hadsereg-pisztolyt találnak. No, legalább ennyi eredménye volt a lövéseinknek. Bizonyára fontos bizonyítékok lesznek majd a nyomozó csendőrök kezében.

Mönichkirchenből és Schauerreggből újabb segítség jön hordágyakkal. Többek segítségével nagy kínosan egy pokrócra mászom. A fájdalmaim miatt percekig tart, amíg rákerülök. Aztán a pokróccal együtt hordágyra tesznek.

Nagyon kínos az út a völgybe. Az embereket többször váltani kell. Minden legkisebb rázás felújítja a fájdalmakat. Párszor Reiterre nézek. Mozdulatlanul fekszik a hordágyon, sárga, mint a viasz. Kíváncsi vagyok, vajjon én is olyan rossz bőrben vagyok-e?

Végre Schauerreggben vagyunk. A hordágyakat leteszik egy vendéglőben, várjuk a friedbergi orvost. Falusiak jönnek, megnéznék minket. Egy öreg mámi jószívűen kérdi, nem ennénk-e valamit? Asszonyok, lányok hangosan sajnálkoznak, a férfiak komolyan, szótlánul állanak körül.

Hosszú várakozás után megjön kocsin az orvos. Megvizsgál, injekciókat ad. Szűnik a fájdalmam. Aztán Mönichkirchenbe visznek, onnan majd mentőautóval Wiener-Neustadtba kórházba. Csendőrök, falusiak kísérnek.

Mönichkirchenben a csendőrökre visznek, ott teszik le a hordágyakat az egyik szobába. Reiter hamuszürke, habzik a szája. A körülálló arcáról látom, hogy lemondta róla.

Nagykésőre megjön a várva-várt mentőautó. A hordágyakkal együtt feltesznek reá. Most kél csak az az érzésem, hogy meg vagyok mentve. Nagyon hosszú vára-

A szolgálat tartama órákban	Nagy	Közép	Kis
pihenők tartama órákban			
1-8			minden órai menet után 1/4 óra (5 óra utáni szolgálathoz) középen: 1 óra
8-12		2 óra	
12-18	4 óra		
18-24	6 óra		
24-30	6 óra	2 óra	minden 2 órai menet után: 1/4 óra.
30-36	6 óra	2-szer 2 óra	
36-48	4 óra 8 óra	2 óra	
48 órán felül	minden 24 órában: 8 óra	minden 24 órában: 2 óra	

1. táblázat.

Anélkül, hogy most annak mérlegelésébe bocsátkoznánk, hogy nyolc órás nagypihenőre szükség volt-e, vagy van-e, az akkori felfogás megismerésére célszerű, ha az Általános Szolgálati Határozványok Bevezetésének 3. pontjában foglaltakat emlékezetünkbe idézzük. Ennek a pontnak a hatodik bekezdése azt mondja, hogy mivel az őrzéstartama a szolgálat helyes kezelésére lényeges befolyással van, rendes viszonyok között a 16 órától 24 óráig tartók bizonyultak legcélszerűbbeknek, mert a hosszabb ideig tartók az ember erejét kimerítik, tehát az embert idő előtt elhasználják. „Rendes viszonyok között alig is követelhető, hogy a mondottnál hosszabb ideig ember szabályszerű, szakadatlan figyelem-, éberség- és tevékenységgel működjen, mely

A szolgálat tartama órákban	Nagy	Közép	Kis	A pihenők ideje a szolgálat idejének egyharmadánál több vagy kevesebb
pihenők tartama órákban				
1				kevesebb 20 perccel
4-8			1-4 óra	kevesebb 25-40 perccel
9-12		2 óra	2-4-szer 1/4 óra	kevesebb 30-60 perccel
13-18	4 óra		3-5-ször 1/4 óra	átlag 1/3
19-24	6 óra		5-7-szer 1/4 óra	több 5-55 perccel
25-30	6 óra	2 óra	6-8-szor 1/4 óra	több 20-70 perccel
31-36	6 óra	2-szer 2 óra	7-9-szer 1/4 óra	több 15-1 óra 25 perccel
37-48	4 óra 8 óra	2 óra	8-13-szor 1/4 óra	több 1 óra 15- 3 óra 40 perccel
49-60	2-szer 8 óra	2-szer 2 óra	10-15-ször 1/4 óra	több 3 óra 45- 6 óra 10 perccel
61-72	4 óra 2-szer 8 óra	2-szer 2 óra	13-18-szor 1/4 óra	több 4 óra 30- 6 óra 55 perccel
73-92	3-szor 8 óra	3-szor 2 óra	15-24-szer 1/4 óra	több 5 óra 20- 9 óra 25 perccel
93-100	4-szer 8 óra	4-szer 2 óra	18-21-szer 1/4 óra	több 11 óra 55- 13 óra 30 perccel

2. táblázat.

kellék nélkül pedig a szolgálat csak színleg s így károsan kezeltetik. Hol ellenben a terep és beosztási viszonyok hosszabb tartamú őrzéstartam alkalmazását elkerülhetetlenné teszik, például a havasokon, ott a szabályszerűleg nyújtott pihenő által gondoskodva is van a testi

kozás volt ez, a tegnap este 10 órától. Most délután van.

Az autóban a hordágyakat egymás fölé helyezték. Reiter fölöttem fekszik, az orvosok oldalt ülnek. Gyorsan szalad a kocsí Wiener-Neustadtba. Minden rázkódás külön fájdalmat okoz. Reiter kéri az orvost, állítsa meg az autót, mert ő nem bírja tovább. Injekciókat kapunk.

Reiter már csak hörög. Egyszerre csak elhallgat. Csendesen elalszik s kiadja a lelkét. Az orvos igyekszik a figyelmemet elterelni. Nem sikerül. Valami egész különös érzésem támadt: Reiter most meghal. Együttlétünk, olykor órákhosszat tartó beszélgetéseink nagyon közel hoztak egymáshoz. Hallgatag, zárkózott ember volt, de nekem feltárta a szívét-lelkét. Sok mindent fedeztem fel ott, olyasmit is, amit az ember szerelemnek nevez. Igen, bizonyosan tudom, Reiter, az a lányka szívéből meg fog siratni Téged!

Megérkeztünk a kórházba. Mikor leemeltek, egy pillantást vettem a Reiter hordágyára. De már letakarják. Gondolatban búcsút vettem tőle, a halott bajtárstól és hűséges társamtól a szenvedésben. Bevitték az operációs terembe.

Azon a helyen, ahol Reiter a gyáva gyilkosok halálos lövését kapta, ahol egy egész éjszakán át feküdt és küzdött a halállal, a bajtársai szép köemléket emeltek. Márványtábláján ez a felírás van: „Reiter Emil körzetfelügyelő, egy csendőrzárőr parancsnoka kötelességének hű teljesítése közben itt halt meg 1921 május 26-án gyilkos kezektől”.

A Wechselvidékben gyönyörködő vándor mind látja a követ és olvassa a feliratát. De senkinek nincs fogalma,

milyen hosszú volt itt annak a szegény csendőrnök az utolsó éjszakája.

Legyen Neked, szudétai bajtárs, könnyű takaród a német föld!

*

A szerkesztő megjegyzése: Reiter Emil körzetfelügyelő 32 éves korában halt meg belső elvérzés és vérmérgezés következtében. Haslövést kapott, amely a gyomrot kétszer, a beleket egyszer átfurta és a gerincoszlop mellett jött ki.

Stöger Ottó akkor járőrvezető, ma törzsszázados, e sorok írója tüdőlövést kapott, amely a mellkas balrészébe hatolt és hátul a test jobboldalán, a gerincoszlop mellett jött ki, ezenkívül lőtt sebet a bal felső karjába. Mindketten 9 mm-es hadseregpisztolyból kapták a lövéseket.

Gottwald járőrvezető, aki mint altiszt a világháborút is végigküzdötte, a megrendítő események következtében súlyos idegbajt kapott, aminek következtében néhány hónap múlva megvált a csendőrségi szolgálatától.

A tettesek e támadásuk előtt is több súlyos bűncselekményt követtek el. Az itt leírt események napján, 1921 május 26-án a Wechsel legelőin szarvasmarhát akartak lopni s a határon átcsempészni. Amint éjjel a völgybe ereszkedtek, meghallották a csendőrzárőr lépéseit. Azonnal megállottak és lövésre kész pisztolyokkal bevárták a járőrt. A tettesek egy, a színhelytől több órányira fekvő helységbe valók voltak. Hosszas nyomozással csak egy év múlva, egy újonnan elkövetett rablás kapcsán kerültek kézre és a bíróság elé.

és lelki erőnek a további szolgálatra való biztosításáról.”

1903. VIII. 3-án a honv. miniszter 50.128/VII. sz. alatt kiadott egy rendeletet, amely a pihenőket újra szabályozta. Ezen rendelet szerint a kispihenők tartama 1 óránál kevesebb, a középpihenőké 1—3 óra, a nagypihenőké 4—6 óra. Őrjárat portyázására kivéznyelt szolgálatban a nagypihenő egyik napról a másikkra rendszerint ne terjedjen át, tehát vagy éjjel után volt megkezdendő, vagy éjjel előtt befejezendő. Közép- és nagypihenőkre az egész szolgálat időtartamának egyharmad része volt számítandó, kispihenőkre pedig ezenkívül óránként 10 perc, azaz a szolgálat tartamának egyhatoda. Tehát az összes pihenőkre a portyázási idő fele volt fordítandó. A rendelethez a 3. táblázatban közölt táblázat volt mellékelve.

A szolgálat tartama órákban	P i h e n ő k			
	hányadik napon	tartama órákban		
		nagy	közén	kis
6 órán alul		—	—	Óránként 10 perc, vagyis a szolgálati idő tartamának $\frac{1}{6}$ része.
6		—	2	
9		—	3	
12		4	—	
15		5	—	
18		6	—	
21		6	1	
24	e'ső	6	2	
30	első második	6 —	2 2	
36	első második	6 4	2 —	
42	első második	6 6	2 —	
48	első második	6 6	2 2	
60	első második harmadik	6 6 4	2 2 —	
72	első második harmadik	6 6 6	2 2 2	
s így tovább óránként 20 perc, vagyis a szolgálati idő tartamának $\frac{1}{3}$ része minden 24 órán belül.				

3. táblázat.

A pihenők ideje tehát jelentékenyen felemeltetett, anélkül, hogy a kilométerenkénti portyázási idő is felemeltetett volna. Az 1 kilométerre sík területen számítandó 36 perc fele, azaz 18 perc volt pihenőkre fordítandó, így csak 18 perc jutott a menetelésre és a községek leportyázására és a lakossággal való érintkezésre. Ha ebből, — úgy, mint fentebb tettük, — a menetelésre 16 percet leszámítunk, minden egyéb szolgálati teendő elvégzésére kilométerenként csak 2 perc maradt volna, ami egy 24 órás, 40 kilométeres szolgálatnál összesen csak 1 órát és 20 percet tett volna ki. Hogy ez az idő az említett szolgálatok elvégzésére teljesen elégtelen, azt bizonyítani nem kell. De valahogyan mégis csak el kellett ezeket a szolgálatokat végezni. Az ehhez szükséges időt pedig csak a menetelési időből lehetett elvenni. Az 1882. évi parancs szerint egy mérföld,

azaz 7.5 kilométer, megtevésére 2 órát számítottak. Eyszerűség kedvéért mondjuk, hogy 8 kilométeres menethez kell 2 óra, ahogyan a katonai meneteket szoktuk számítani, vagyis kilométerenként 15 perc. Így egy óra alatt 4 kilométert lehet megtenni. Az óránként 10 percen megállapított kispihenőből 1 kilométerre $2\frac{1}{2}$ perc esik és magára a menetelésre kilométerenként $12\frac{1}{2}$ perc, vagy — ha 16 perccel számolunk — $13\frac{1}{2}$ perc maradna. A kilométerenkénti 36 perc számításunk szerint tehát a következőleg oszlik meg:

menetelésre	13 $\frac{1}{2}$ perc
egyéb teendőkre	4 $\frac{1}{2}$ perc
pihenőkre	18 perc
összesen	36 perc

Bizonyos, hogy a $4\frac{1}{2}$ perc kevés, de kevés a $13\frac{1}{2}$ perc is, a mellékterep leportyázásáról pedig le kell mondani. Amit fentebb az időhiány következményeiről mondtunk, még fokozottabban áll az 1903. évi pihenési rendszer bevezetése óta. Hogy nem túlozunk, azt megmutatja az alábbi számítás, amely egy 24 órás, 40 kilométeres őrjárat időosztását mutatja:

40 km menetre	9 óra
községek leportyázására stb.	3 óra
pihenőkre	12 óra
összesen	24 óra

Ilyen körülmények között az őrjáratokat úgy leportyázni, hogy a szabályok megkívánta követelményeknek mindenben elég tétessék, nem volt lehetséges.

Az 1903-as rendszer szerint a nagy- és középpihenők száma némileg emelkedett. Emelkedett azok összes időtartama is. A nyolcórás nagypihenők azonban megszűntek. Ezen intézkedéseknek mindenesetre a járőr erejének fokozottabb kímélése volt a céljuk. Kérdés azonban, hogy megfelelt-e ennek a célnak a — különben is csak hosszabb őrjáratokban rendszeresített — nyolcórás pihenők megszüntetése, mert az erők kímélését esetleg jobban szolgálják a kiadósabb, mint a talán gyakoribb, de rövidebb nagypihenők.

Az a rendelkezés, hogy a nagypihenőnek nem volt szabad éjjelen túl egyik napról a másikra áttérnednie, vagyis, hogy a 6 órás nagypihenőt legkésőbb 18 órakor és legkorábban éjjelkor kellett megkezdni, biztosította azt, hogy minden járőr vagy a korai, vagy a késői éjjeli órákat portyázással töltse, vagyis éppen azt az időt, amelyet a bűnözők különösen kedvelnek. Mégis volt ennek hátrányos oldala is. A nagypihenőknek időbeli korlátozása és sokszor a nagypihenő megtartására alkalmas helyek ritka volta azt eredményezte, hogy a nagypihenő a szolgálatot két nagyon is egyenlőtlen részre bontotta, aminek az volt a következménye, hogy az egyik részre túlságosan sok, a másikra pedig kevés idő jutott.

Erdemes megemlíteni, hogy a jugoszláv csendőrség portyázó szolgálatát a most ismert rendszer szerint végzi. Még pedig annak azon alakja szerint, amint azt az 1901. évi H. M. rendelet állapította meg, azzal az eltéréssel, hogy a 300 méteres magassági határt kifejezetten relatív magasságnak nevezi a jugoszláv utasítás. A pihenők rendszere is ugyanaz, a pihenőket mutató jugoszláv táblázat megfelel a fenti 1. táblázatnak. A jugoszláv utasításnak az őrjárat beosztásának szerkesztésére vonatkozó szövege az 1901. évi H. M. rendelet szövegével nagy részben majdnem szóról-szóra megegyezik.

(Folytatjuk.)

Polgári kötelesség-e támogatni a csendőrt a nyomozás munkájában?

Írta: Dr. MISKOLCZY ÁGOST
budapesti kir. főügyészhelyettes.

Minden csendőr természetesnek találja, ha figyelmét valaki egy elkövetett bűncselekményre felhívja, ha értesítik, hogy itt vagy ott meggyilkolt ember holtteste fekszik, ha gyanus mozgolódásokra teszik figyelmessé stb. A csendőr jólétesültsége, munkájának kellő időben való megindítása sokszor függ ilyen érdektelen és önkéntes bejelentésektől s bizony nem egyszer részesítenék éberségét szigorú bírálatban, ha pusztán saját észleleteire vagy a sértettek panaszaira volna utalva a bűncselekmények felfedezésében és kinyomozásában.

Ugyanez azonban azt is tapasztalja sűrűn a csendőr, hogy egyesek, akik neki a nyomozás előbbrevitelében értékes felvilágosításokat adhatnának, ettől mereven elzárkóznak s megtagadnak minden közreműködést a bűncselekmény, vagy a büntetett kinyomozásában, jóllehet semmi személyes érdekük abban nincsen, hogy a bűncselekmény ki ne derüljön és elkövetője az igazságszolgáltatás sújtó kezét elkerülje.

Ez a két társadalmi jelenség különös és megoldatlan kérdésre vet világot, arra a kérdésre, amelyet e soraim céljává tettem.

Ha ennek a kérdésnek mélyébe akarunk behatolni, meg kell vizsgálnunk a törvényeinkben ebben a vonatkozásban megnyilvánuló jogi álláspontot.

Mindenekelőtt fejtűnik, hogy törvényeink nem mondják ki egyenesen a tanulás kötelezettségét. Nem mondják ki nevezetesen, hogy aki valamely bűncselekmény tanuja volt, az köteles tudomását a hatósággal közölni. Törvényeink a tanulás kötelezettségét csak abban az értelemben ismerik, hogy a rendőri hatóság vagy a bíróság által megidézett tanu büntetés terhe alatt köteles az idézésre megjelenni. Semmi joghátrány nem sújtja tehát azt a tanut, akinek a bűncselekmény elkövetéséről személyes észlelete van ugyan, de erről a hatóság nem szerevén tudomást, maga a hatóságnál nem jelentkezik s tudomását elhallgatva, esetleg az igazságszolgáltatás megghiúsításának is okozója lesz.

Egyetlenegy eset van a Btk.-ben, amikor a törvény egyenesen bűncselekménynek nyilvánítja a tudomását elhallgató és a hatóságnál önként nem jelentkező tanut. Ez az eset a Btk. 230. §-ában körülírt ártatlansági bizonyítékok közlésének kötelezettsége. Azt mondja ugyanis ez a törvényhely: „Aki olyan tényekről vagy bizonyítékokról tud, amelyekről ártatlanul bűnvizsgálat alá vont egyénnek felmentése vagy ártatlanul elítéltnak kiszabadulása függ és azokat akár az illetővel, vagy hozzátartozóival, akár a hatósággal nem tudatja, vétséget követ el”. E kötelezettség alól mentes azonban az ilyen tanu is, ha tudomásának közlésével magát, hozzátartozóját vagy más ártatlan személyt veszélyeztetné. Ez az utóbbi megszorítás meglehetősen gyengíti a törvény elvi álláspontját, mert hiszen elég tág teret ad a kötelezettség megtagadása, a bizonyítékok elhallgatása esetén a kifogásoknak.

Törvényeink büntető szankció mellett csak a feljelentés kötelezettségét róják a polgárokra (magánszemélyekre) bizonyos bűncselekmények esetében. Így felségértés (Btk. 135. §), az állam és társadalom törvényes rendjének erőszakos felforgatására irányuló bűncselek-

mény (1921:III. t.c. 3. §) és hűtlenség (1930:III. t.c. 69. §) esetében.

A Bp. 87. §-a ezenkívül kötelezi a hatóságot és a hatósági közegeket, hogy minden hivatali hatáskörükben tudomásukra jutott és nem magánindítványra üldözendő bűncselekményt feljelentsenek. Ez azonban nem a szoros értelemben vett, tehát büntető szankcióval sújtott feljelentő kötelezettség, hanem hivatali kötelesség, elmulasztása csak fegyelmi felelősségrevonással járhat. Természetes, hogy a büntetőjogi szankció mellett fennálló feljelentő kötelezettség a hatóság tagjait vagy közeget is terheli oly értelemben, mint bármely magánszemélyt. ha ezt a feljelentő kötelezettséget mint magánember mulasztja el.

Így állván a helyzet, most már megállapíthatjuk, hogy az ismertetett eseteken kívül senki sem köteles támogatni a hatóság emberét a nyomozás munkájában, senki sem köteles feljelentést tenni, senki sem köteles a megszőkött büntetett általa tudott rejtkehelyét felfedni, senki sem köteles a hatóságnak, a csendőrnek segítséget nyújtani.

Itt a köteletséget jogi értelemben vesszük, vagyis azt a köteletséget, amely kikényszeríthető. Felmerülhet azonban teljes joggal az a kérdés, hogy nem erkölcsi kötelessége-e minden állampolgárnak a bűn üldözésében támogatni a csendőrt, hiszen a bűn üldözése közérdek, a büntetett ártatlanná tétele az egész társadalom, az állampolgárok összességének érdeke és így a társadalmi és állami rend védelmére az állampolgári tisztességtől elválaszthatatlan.

Látszólag könnyű erre a kérdésre igennel válaszolni. De csak első pillanatra könnyű ez a felelet, mert az emberi léleknek és az életben szerzett tapasztalatoknak ismeretében hamarosan megállapíthatjuk, hogy a felelet elágazó is lehet.

Semmi kétség, tisztességes ember nem lehet pártfogója semmiféle büntetettnek, de az emberi törvényen túl minden emberben él egy másik törvény, lelkiismeretének törvénye. Ez a törvény sokszor teheti habozóvá az egyes embert a szánalom, az irgalmasság érzése miatt, s ezt nem nevezhetjük mégsem kárhóztatandó érzelmenek. Ezenkívül sok embert visszatartthat az a félelem, hogy a nyomozás támogatásával árulkodónak, besugónak (denunciánsnak) fog mások előtt feltűnni. Sok esetben a lovaság érzése fog összeütközni a polgári és állami rend követelményeivel, ha a hatóság által üldözött büntetett bizalmának vált valaki letéteményesévé s tanuként jelentkezésével ezt a bizalmat kell kiszolgáltatnia. Sok esetben lehet szó jóbarátról, kedves ismerősről, vagy olyanról, akinek lekötelezettje az illető, aki fontos tudomással támogatathatná az ilyen egyén ellen folyamatba tett bűnvádi üldözést. Vajjon reális úton haladna-e az a törvény, amely minden megszorítás nélkül ilyen esetekre is kötelezővé tenné a hatóság előtt az önkéntesen tanuként jelentkezést?

Azzal is számot kell vetni, hogy sok embert visszatart a hatóság munkájában való részvételtől a tanulás félelme. Tanunak lenni sokszor nem könnyű és nem kockázatlan dolog. Gondoljunk csak egy terhelő tanu helyzetére. Ki van téve annak, hogy megtámadják a védelem részéről szavahihetőségét, sajtóhadjáratot sugalmazhatnak ellene, társadalmi hátránnyal sújthatják a vádolt barátait és hozzátartozói. Hány ember borzad meg attól is, hogy vele mint tanuval udvariatlanul bánhatnak, megvárakoztathatják és általában értékes idejét kell a tanu-zással elvesztegetnie.

Június 3-án vitézzé avatás volt a Margitszigeten. A díszemelőnyen középen a *Kormányzó Úr Ö Főméltósága*, balra vitéz *Jákfai Gömbös Gyula* miniszterelnök, vitéz *Keresztes-Fischer Ferenc* belügyminiszter, *Imrédy Béla* pénzügyminiszter, jobbra vitéz *Hellebronth Antal* altábornagy, *Almássy László*, a képviselőház elnöke, *Lázár Andor* igazságügyminiszter, vitéz *Kárpáthy Kamilló* gy. tábornok, a honvédség főparancsnoka és *Hóman Bálint* vallás- és közoktatásügyi miniszter. (Schäffer felv.)

Sok olyan ember is van, akinek az az álláspontja, hogy neki nem feladata a csendőr hivatását üzni vagy abba bármily módon beavatkozni, mert az ő kötelességei mások.

Természetesen az egyes embernek ezek az érzelmei és megfontolásai nem mindig tiszteletreméltóak, mert igen sokszor egyszerűen csak az egyéni önzés nyilvánul meg bennük. Tapasztaljuk nem egyszer, hogy azok, akik valamely bűncselekmény sértettjei és károsultjai, a legmesszebbmenő hévvel és kegyetlenséggel zudítanak a gyanúsított nyakába minden joghátrányt és akár az egész világot felforgatnák, hogy sérelmükért elégtételt és kielégülést szerezzenek, de rögtön érdektelenné és passzívokká válnak, ha másnak bajáról, sérelméről van szó.

Másrészt azt is figyelembe kell venni, hogy a nyomozó csendőr munkájának támogatása önérdék nélkül bizonyos fejlettebb társadalmi érzéket feltételez, amelyre csak a művelődés és a civilizáció haladásával tesznek szert az emberek. Ez a fejlettebb érzék hozza magával annak megértését, hogy az igazságszolgáltatás társadalmi és állami feladatát támogatni minden polgárnak közös, egyetemes érdeke. Míg ez az érzék teljesen ki nem fejlődik, bizonyos megértéssel kell lennünk azok iránt, akik minden törvényiszteletük mellett is egyéniül határozzák el, mikor nyújtanak önként segítséget a nyomozó csendőrnek. Ehhez, amint fentebb láttuk, a tételes törvények intézkedései folytán bizonyos keretek között joguk is van. Mert polgári kötelesség csak az, amit a törvény ilyenként kimond. A pusztán erkölcsi kötelesség értelmezésében mindenkinek személyes szabadsága van.

Vitézzé avatás.

Június 3-án — vasárnap — öt évi szünet után a *Kormányzó Úr Ö Főméltósága* Budapesten a margitszigeti sportpályán fényes ünnepi keretek között 1783 vitézt avatott.

A vasárnap zuhogó esőre virradt, ennek dacára már 8 óra tájban ezernyi közönség tódult a margitsziget felé és zsúfolásig megtöltötte a fedett emelvényt, hogy a vitézzé avatás gyönyörű és felemelő ünnepségének tanuja lehessen. Időközben az eső elállt, úgy, hogy a közönség a fedetlen emelvényeken is elfoglalhatta helyét.

Valamivel 9 óra előtt érkezett a *Kormányzó Úr Ö Főméltósága* neje és fia kíséretében és elfoglalta a számára fenntartott helyet. A díszemelőnyen ekkor már ott ültek vitéz *Jákfai Gömbös Gyula* miniszterelnök, vitéz *Keresztes-Fischer Ferenc* belügyminiszter, *Imrédy Béla* pénzügyminiszter, *Lázár Andor* igazságügyminiszter, *Almássy László*, a képviselőház elnöke, vitéz *Kárpáthy Kamilló* gyalogsági tábornok, a honvédség főparancsnoka, *Röder Vilmos* gyalogsági tábornok, a vezérkar főnöke, vitéz *Nánássy-Megay Ernő* altábornagy, a budapesti vegyesdandár parancsnoka, vitéz *Szinai Szinay Béla* tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője, a tábornoki kar még számos tagja és a polgári előkelőségek.

A diplomaták részére fenntartott páholyban a francia, német és osztrák katonai attachék foglaltak helyet.

A közönség között ott láttuk a tornászvilágbajnokságra érkezett bolgárokat is festői nemzeti viseletükben.

Csendőrök vitézzé avatása.
 Ő Főméltósága jobbján: vitéz Szinai Szinay Béla tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője. (Schäffer felv.)

A díszemlény és az avatási emlény között balra a Ludovika Akadémia díszzászlója állott, az avatásra váró vitézek az avatási emlény előtt jobbra és balra sorakoztak.

Pontosan 9 órakor felharsant a Kormányzó Úr Ő Főméltósága érkezését jelző díszjel. A Kormányzó Úr Ő Főméltósága és kísérete a Himnusz hangjai és a közönség lelkes éljenzése mellett elfoglalta helyét a díszemlényen, melynek két oldalán az alabárdos testőrök állottak sorfalat.

Ezután harsonajelés adott jelt az ünnepély megkezdésére.

Hász István római katolikus és Soltész Elemér református tábori püspökök magasszárnyalású áldó imái után a Kormányzó Úr Ő Főméltósága a testőrök sorfala között a díszemlényvel szemben levő avatási emlényhez vonult, honnan a következő beszédet intézte a felavatandó vitézekhez:

— Vitéz Bajtársaim!

— Ötévi szünet után avatok ma ismét vitézeket. Az elmúlt másfél évtized alatt megizmosodott a Vitézi Rend és most már nagyrészt a vitézi nemzetségek fiatal hajtásai felett tartok seregszemlét. Ezen az avatáson már a várományosok vannak túlsúlyban, ami élénk bizonyossága annak, hogy apáik megtették kötelességüket nemcsak a múlt nemese emlékeinek ápolásában, hanem a vitézi szellem fennmaradásának és jövőbeli folytatásának biztosítására is.

— Bünt követ el saját fajával szemben az, aki másnak engedi át helyét és nem gondoskodik arról, hogy ivadéka megőrizhessék és továbbadhassák azt a nevet, amelynek ő maga egykor dicsőséget szerzett. Nem szabad enged-

nünk, hogy a jövőben bárhol is elnémult harangok halálos csöndje váltsa fel a magyar életet. Ti, Vitézek, a magyar faj virágai vagytok, nem szabad hagynotok, hogy fajtátok törzse elszáradjon.

— Ezer fiatal vitéz áll ma az apja mellé, hogy segítsen neki örködni minden olyan törekvéssel szemben, amely a nemzeti gondolat megerősödését és a rend fenntartását veszélyeztetné. Ti tartjátok jenn és vizitek tovább apátok nemzetségét és ti vagytok hivatva folytatni az ő munkájukat azzal az odaadással és azzal a kötelelességteljesítéssel, amelynek ők ragyogó példáját mutatták. Tartsátok meg és szeressétek azt a földet, amelyet apátok vére hullásával szerzett és haladjatok ti is mindig az élen akkor, amikor áldozatokról és kötelelességteljesítésről van szó.

— Vitézek! Az önfeláldozó tettek alapján, a haza körül szerzett érdemek jogán ti vagytok a jobb magyar jövő záloga, ti vagytok biztosítékai az alkotó, építő hazafias szellemnek és ti vagytok leletéményesei fajunk jó tulajdonságainak, az ősi magyar erényeknek. Legyetek méltók erre a szép hivatásra.

— A vitéz fő jellemvonása a hűség a haza és a nemzet iránt. A vitéz erénye nemcsak a bátorság, hanem a kitartás is a nagy nemzeti célok szolgálatában. Aki a harcmezőn bátran nézett szembe a veszéllyel, nem csüggedhet el akkor sem, ha otthonában a nehéz idők türelmet és szívós munkát kívánnak tőle.

— Sem a világ sorsának alakulása, sem a gazdasági válság jobbrafordítása nem egyedül tőlünk függ. De mindenkiné meg kell tennie azt, ami rajta áll. Gyenge jellem az, akiben az akadályok csüggedést és a bajok elkeseredést váltanak ki. Az aggodalmak, a bizalmatlanság, a kétely

rossz tanácsadók, mert aláaknazzák a lélek erejét és megbontják a sorokat éppen akkor, amikor az összetartásra a legnagyobb szükség lenne.

— *Dacos elszántsággal menetelünk a magyar igazság országútján, nyitott szemmel, elővigyázatosan, de kitartóan és csüggedés nélkül. Ezen az úton nektek, vitézeknek, zárt sorokban, nyugodt erővel, mindig tette, munkára készen kell követnetek.*

A kormányzói beszéd után vitéz *Igmándy-Hegyessy Géza* ezredes, vitézi törzskapitány felolvasta a vitézzé avatás statisztikai adatait. Ezek szerint a felavatandó vitézek közül 1083 várományos. A fegyvernemek szerinti megoszlás: gyalogság 76%, lovasság 9%, tüzérség 12%, műszaki csapatok 2%, egyéb 1%. Foglalkozás szerinti megoszlás: honvédség és közrendészeti szervek 19%, tisztviselő és szabadpályán levő 21%, földműves 46%, paras, kereskedő 12%, egyéb foglalkozás 2%. Vitézzé nyilvánítottak 46 tiszti és 16 legénységi állománybeli hősi halottat, vértanuhalált haltat és időközben elhalálozottat is.

Vitéz *Tókos Gyula* vitézi törzskapitány paizskongatása és vitézi üdvözlése után a vitézzé avatandók letették a vitézi esküt, majd ötösével az avató emelvény elé járultak, hol térdenállva fogadták a Kormányzó Úr Ő Főméltósága vitézzé üto pallosérintését.

A honvédszenekar a szertartás alatt régi kurucdalokat adott elő.

A vitézzé üto beférése után a Kormányzó Úr Ő Főméltósága kíséretével visszatért a díszemelvényre, majd a Ludovika Akadémia zászlóalja, a frontharcosok, leventék, cserkészek, az újonnan felavatott vitézek és vitézi várományosok díszmenetben vonultak el előtte.

Az ünnepély beféréstével Ő Főméltósága kíséretével a közönség lelkes éljenzése közben eltávozott.

13 órakor a MAC margitszigeti klubházában vitézi ünnepi ebéd volt, melyet a Kormányzó Úr Ő Főméltósága magas megjelenésével tisztelt meg.

A csendőrség tagjai közül ez alkalommal Ő Főméltósága a következőket avatta vitézzé:

Tisztek: vitéz *Doóry László* ezredes, vitéz *Torzsay (Schick) Lénárd* ezredes, vitéz *Soós (Elsner) Gusztáv*, vitéz *Ridegh (Camerle) Rajmond* őrnagyok, vitéz *Fóthy (Freiszberger) József*, vitéz *Soltész József*, vitéz *Czigány József* századosok és vitéz *Borgóy János* főhadnagy.

Legénység: vitéz *Horváth József* alhadnagy (III. ker.), vitéz *Bodányi Kálmán*, vitéz *Héjja Benedek* (I. ker.), vitéz *Zöldligeti Péter* (II. ker.), vitéz *Soltai János*, vitéz *Kövi László*, vitéz *Marton Mihály* (III. ker.), vitéz *Horváth Mátyás*, vitéz *Gazdag László* (ny. áll.), tiszthelyettesek; vitéz *Seress János* (I. ker.), vitéz *Kovács Gyula*, vitéz *Turi János*, vitéz *Kálnafai János* (V. ker.) törzsmesterek.

Vitézi várományosok: vitéz *Gaal Pál* törzsmester (IV. ker.), vitéz *Ladányi Zoltán*, vitéz *Lovászi Márton* (I. ker.), vitéz *Sütő István* (II. ker.), vitéz *Balás István*, vitéz *Hollósi Lajos*, vitéz *Kazi Antal*, vitéz *Seffer Henrik* (IV. ker.) és vitéz *Berta Mihály* (V. ker.) próbacsendőrök.

A kötelességekre vonatkozó dolgokban az első gondolatok rendszeren a legjobbak. Ezekben még több van Isten sugallatából.

NEWMANN kardinális.

A nő- és gyermektartásról.

Írta: EPERJESSY ISTVÁN g.-százados.

A gazdasági hivatalok letiltási könyvei bizonyítják, hogy ennek a kérdésnek — mint általában — a csendőrség tagjai sem tulajdonítanak különösebb fontosságot mindaddig, amíg egy bírói ítélet talán egész életükre szóló súlyos kötelezettséget meg nem állapít terhükre. Csak akkor kezdenek a kérdéssel foglalkozni, amikor már legtöbbször késő.

A törvény szigorú anyagi kötelezettséget ró mind a férjre, aki feleségétől könnyűszerrel szabadulni szeretne, mind a természetes apára, aki házasságon kívül született gyermeke eltartásáról, neveltetéséről gondoskodni vonakodik.

Ezúttal csendőrségi vonatkozásban óhajtom röviden összefoglalni azt, hogy mi a nő- és gyermektartási kötelem s milyen szempontból kell a kérdést vizsgálni, hogy a törvény alkalmazása ne legyen váratlanul terhes.

Legénységünk fiatalabb tagjainál gyakran látjuk, hogy a nősülés kérdésével túlkorán kezdenek foglalkozni, természetesen nem a kellő megfontoltsággal. Ennek gyakori eredménye azután az időelőtti házassági ígéret, a késő bánat és a megkötött házasság után a válás. Pedig nemcsak a szolgálat, hanem a csendőr jól felfogott érdeke is nagyobb körültekintést, komolyabb megfontolást és nyugodtabb elhatározást kíván azoktól, akik a nősülés gondolatával foglalkoznak, hiszen elhatározásuk egész életre szól, a megbánás mindig késő, a valóságra ébredés pedig az érzelmi és erkölcsi zavarokon felül még anyagi gonddal, súlyos terhekkel jár.

Tudni kell, hogy a férfi a házasságkötéssel anyagi kötelezettségeket is vállal. E kötelezettségek közül csak néhányat említek: A törvény a férfit kötelezi, hogy társadalmi állásához és vagyonához mérten nejenek anyagi szükségleteiről gondoskodjék. Ez a kötelezettség azonban nemcsak az együttélés — tehát az egy fedél alatt élés —, avagy a közös háztartás idejére, hanem az ágytól-asztaltól való különélés idejére is kiterjed akkor, ha a különélés okát a bíróság a férfi hibájának tudja be. Maga a tartásdíj összege az érdekeltek életkörülményei és a férfi társadalmi állása és jövedelme szerint alakul, amit a bíróság a tények szabad mérlegelésével állapít meg.

Tapasztalatból tudjuk, hogy a válóperekben igen nagy a százaléka azoknak az esteknek, amikor a különélést, vagy a házasság felbontását a bíróság a férj hibájából mondja ki. Ennek oka a törvényben keresendő, amely szigorúan körvonalazza a házasság bontó okait és csak olyan súlyos mulasztások esetében teszi a különélést lehetővé, amikor már kibékülési lehetőség nincsen, teljesen kizártnak tekinthető, hogy a házaselet békésen folytatható legyen.

Felbontja a házasságot a bíróság:

1. Ha a házastárs házasságtörést, természet elleni fajtalanságot követ el, vagy érvényes házasság fennállása mellett új házasságot köt. (Megjegyzem itt, hogy a nő házasságtörésénél a bizonyítási eljárás során figyelembe kell venni a női becsület védelmére vonatkozó szabályokat, amelynek folytán a bíróság a bizonyítást a nővel szemben sok esetben nem engedi meg.)

2. Ha a házastárs szándékosan és alapos ok nélkül házastársát elhagyta, ha az elhagyás már hat hónapja tart s bírói felhívásra sem tér vissza, vagy ha az elhagyó házastárs tartózkodási helye már egy év óta ismeretlen s a házastárs az életközösséget bírói felhívás dacára egy év alatt sem állítja vissza. (Ez az eset, amikor a házastárs „ráún” a másikra. A nő persze csak akkor teheti, ha

A vitézzé avatott tisztek eskütétele. Középen az első sorban *vitéz Doóry László* ezredes, a belügyminisztérium VII. b. osztályának vezetője. (Schäffer felv.)

megélhetése biztosítva van, mert nőtartási igényétől a „ráúnás” következtében elesik. A mai gazdasági viszonyok mellett ez mind ritkább.)

3. Aki házastársa élete ellen tört, vagy testi épségét vagy egészségét veszélyeztető módon szándékosan, súlyosan bántalmazta és

4. Ha házastársát a házasság megkötése után halálra, vagy legalább ötévi fegyházra vagy börtönre ítélték. Házasságbontó ok továbbá, ha a házastársi köteleességeket szándékos magaviselete által súlyosan sérti, ha a családhoz tartozó gyermeket bűncselekmény elkövetésére, vagy erkölcstelen életmódra bírja, ha erkölcstelen életmódot megátalkodottan folytat, ha a házasság megkötése után nyereségvágyból elkövetett vétség miatt fogházra lett ítélve.

Amikor a bíróság a peres ügyben a bontóokokat kutatja, a nőt messzemenőleg védi. Nagyon súlyos oknak kell lennie, hogy a bíróság a bontóperben a nőt mondja ki hibásnak, mert míg a férfi erkölcsi vonatkozásban szinte teljesen szabad és független ura a szenvedélyeinek, addig a nő helyzete kötött. Ha a bíróság a válást a férfi hibájából mondja ki, a férfi erkölcsi értékén ez mit sem ront, míg a válóokot kimondó hiba megállapítása a nőre nézve a mai közfelfogás szerint nem egyszer egyenlő azzal, hogy a nő erkölcsi tekintetben bélyeget, vagy legalább is foltot kap. További oka még az anyagiakban keresendő, mivel a férfi megélhetés szempontjából függetlenebb és sokkal biztosabb helyzetű, mint a nő. Teljesen érthető tehát, hogy a hiba megállapításánál ezt az egyenlőtlen mérleget a bíróság azzal igyekszik helyrebillenteni, hogy, ha csak lehetőség van rá, vagy igen súlyos körülmények nem állják útját, a férfit mondja ki hibásnak. A hiba megállapí-

tásánál tehát a bíróság úgy erkölcsi, mint anyagi tekintetben inkább a nőt védelmezi.

A nő helyzetének biztosítására a törvény további intézkedéseket is tesz. Kimondja, hogy a tartási kötelezettség a férj halála után is fennáll a hagyaték jövedelme erejéig. A tartásdíj összegére a felek szabadon megegyezhetnek, sőt a nő erről a jogáról le is mondhat. Ha megegyezés nem jött létre, a tartásdíj összegét — mint azt már előbb említettem — a per folyamán a bíróság állapítja meg az életszínvonal és a jövedelem szerint, az értelembe juttatott igény bejelentése alapján. A tartási kötelezettség szigorú jogi erejére jellemző, hogy pl. a nyugdíjmegváltáshoz, vagy végkielégítés felvételéhez a nő hozzájárulása is szükséges.

Tájékozásul megemlítem, hogy csendőraliszttel, tiszt-helyettség szemben a bíróság a nőtartás összegét rendszerint havi 50—60 pengő körül szokta megállapítani, ha a férjnek a fizetésén kívül nincs más jövedelme. Ha azonban a férjnek magánvagyon is van, a tartásdíjat is a magánvagyon jövedelme arányában magasabb összegben állapítják meg.

Lássuk ezután, hogyan állunk a gyermektartási kötelezettséggel? Fiatalabb csendőreink között, sajnos, elég sok az érdeklő. Igaz, hogy a fiatalsággal együtt jár a tapasztalatlanság, de ez nem zárja ki az észszerű megfontoltságot. Jobb más kárán tanulni, mint a magunkén, ösztöneink eszközeivé magunkat átengedni pedig igen veszedelmes dolog.

Megengedem, hogy a csendőr helyzete meglehetősen nehéz. Fiatalon nem nőülhet — bár ez a csendőr részéről még nem volna nagy baj, a szolgálatnak meg egyenesen érdeke a családi és egyéb anyagi gondoktól mentes

csendőr —, továbbá, mert nem igen van abban a helyzetben, hogy kedve szerint válogathasson az alkalmak között, mégis, remélem, óvatosabb lesz, ha tudja, hogy sokszor igen súlyos s arányban sem álló anyagi következményekkel, sőt újabban szolgálati hátrányokkal is számolnia kell. Én azonban csak törvényes és anyagi vonatkozásban igyekszem a kérdéshez hozzászólni, hogy annak ismeretében a csendőrnek — ha mégis szüksége volna rá — a legcélszerűbb megoldáshoz segítséget nyújtsak.

A törvénytelen gyermek ellátása elsősorban a természetes apa kötelessége. Ez a kötelesség a gyermek eltartásából és neveletéséből áll. A természetes apának ezt vállalnia kell. Miután úgy a természetes apa, mint az anya ezt a kötelezettséget más-más szemmel nézik, közöttük a megegyezés rendszerint nehezen megy. Pedig nagyon is kívánatos a békés megegyezés főleg a csendőr szempontjából, mert így legalább a tetemes költségekkel járó pereskedéstől és az azzal járó kellemetlen helyzetétől megszabadul. A bírósági eljárás a csendőrnek, — akinek az önérzetere is adnia kell —, valóságos vezeklést jelent. Eppen ezért, ha már semmi körülmények között sem kerülheti el a következményeket, mindenképen keresse a jóval olcsóbb és erkölcsileg is simább perenkívüli megegyezést.

Sok csendőr nem gondol arra, hogy biztos jövedelme miatt, különösen gyengébb erkölcsi felfogású nők — akik látszatra tisztességesek — mennyire igyekeznek, hogy a csendőrt így, vagy úgy „megfogják”. A csendőr nem látja a kelepécét s nem látja, hogy ravasz számítással, sőt „áldozat” árán is törbecsalják, hogy aztán a nő alapot találjon a csendőr életébe való beavatkozáshoz.

Gyakorlati tény, hogy a nő sokszor azt jelöli meg természetes apának, akinek biztosabb a jövedelme, aki tehát magasabb tartásdíj fizetésére kötelezhető. A bizonyítás a nőnek rendszerint sikerül is, mert vagy esküvel erősíti meg az állítását, vagy egyéb körülmények dőlnek a javára s ekkor a csendőr tehetetlenül áll. Pedig talán még szorosabb viszonyt sem tartott fenn a nővel, vagy éppen csak, hogy ismeri. Ezért ajánlatos, hogy a csendőr alaposan fontolja meg, hogy kivel köt ismeretséget.

A perben a nőnek azt kell bizonyítani, hogy a férfi vele olyan időben tartott fenn viszonyt, melytől számítva a születésig legalább 6 hó, de 10 hónál több idő nem tel el.

Mivel lehet ezt bizonyítani? Mindenekeelőtt tanukkal, akik a férfit a nővel több ízben együtt látták, vagy akik bizonyítják, hogy a férfi a nőt vagy fordítva, a lakásán felkereste; levelekkel, amelyek szorosabb kapcsolatra, szerelmi viszonyra engednek következtetni; a férfinak mások előtt tett nyilatkozataival stb. stb., egyszóval minden, amiből a bíróság arra a meggyőződésre juthat, hogy a férfi és a nő között viszony állott fenn. Ha a bizonyítás nem egészen kétségtelen, a bíróság a felek valamelyikét — rendszerint a nőt — eskü alá bocsátja.

Mindezeket tudnia kell a csendőrnek s akkor kellemetlen csalódások nem érik és nem csodálkozik, hogy az ellenbizonyítás a férfi részéről — úgy, mint a válóperek-nél — igen nehéz, ellenbizonyítás nélkül pedig az eredmény csak marasztaló lehet.

A gyermek ellátásának kötelezettsége pénzbeli fizetésből, járadékból áll, melynek összege a természetes apa vagyoni viszonyaihoz igazodik. A vagyoni helyzetet nemcsak a havi rendszeres illetmények s egyéb állásbeli jövedelmek, hanem a magánvagyoni figyelembevételével számítják ki. Ha tehát az érdekelt vagyoni viszonyaiban bármilyen változás áll be — pl. öröklés, ajándékozás, magasabb fizetési fokozatba lépés, nagyobb fizetéscsökkenés

stb. —, akkor a havi tartásdíj felemelése — illetőleg csökkentése — iránti kérelemnek helye van. (Hasonlóan a nőtartási pereknél is.)

A fizetési kötelezettség legtöbbszörre a gyermek 14—16. életévéig terjed, vagyis addig, amíg a gyermek az átlagos körülmények között már maga is eltarthatja magát, de különböző esetekben más- és másképpen bírálja el a bíróság a gyermektartási kötelezettség időtartamát, az érdekelt életviszonyai szerint.

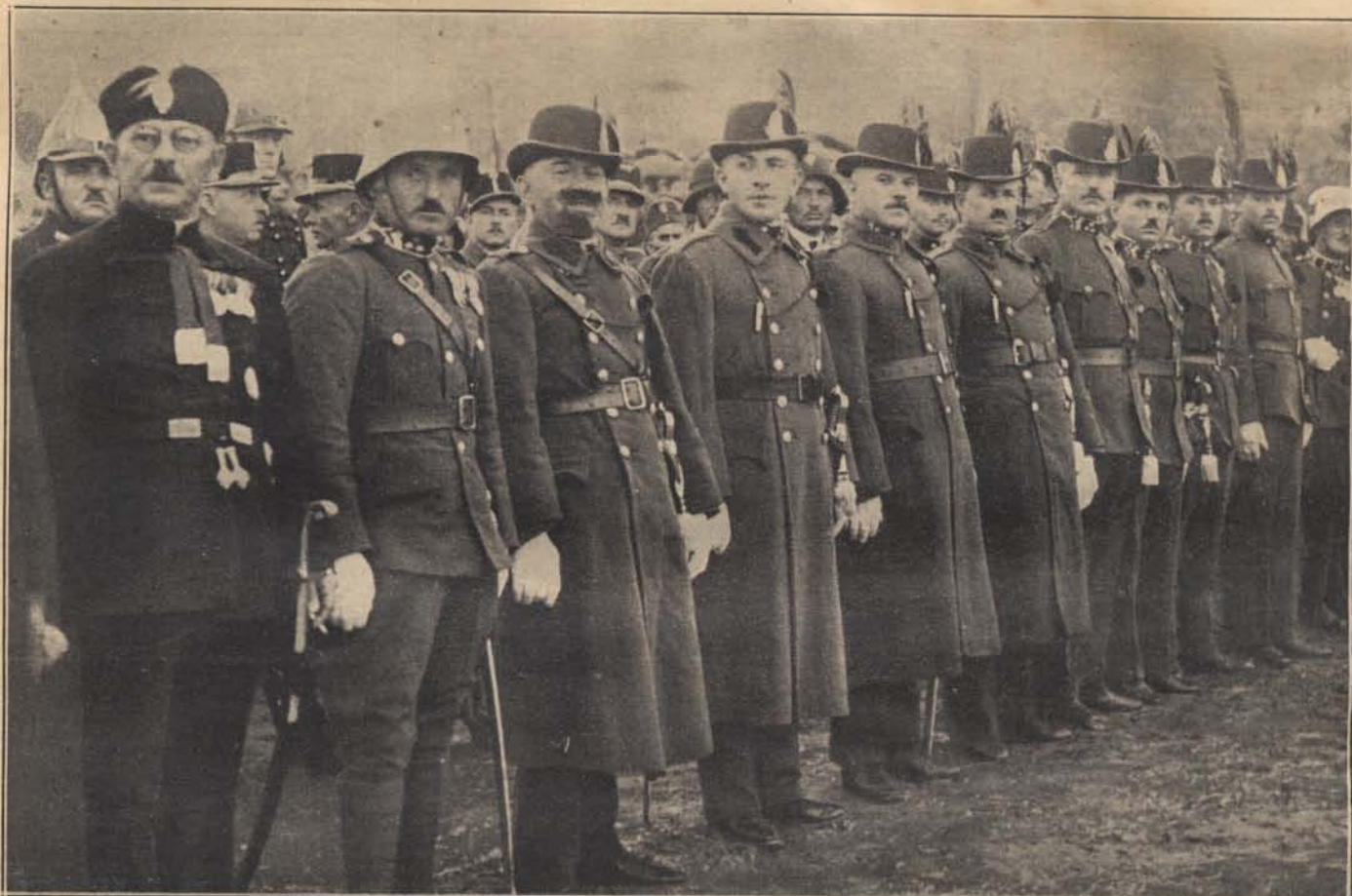
A tartási összegre való igény kielégítése bírósági igénybevitel útján történik. Erre nézve az 1929. évi XIV. t.-c. 1. és 2. szakasza megmondja, hogy „legénységi állományú egyén feleségét (volt feleségét), fel-, vagy lemenő ágbeli rokonát illető, vagy házasságon kívüli gyermek részére járó tartásdíj, vagy ilyen tartásdíj megváltásaképpen járó összeg fejében a csendőrségi legénységi állományú egyénektől a havizsold és csendőrségi pótdíjnak, továbbá a nyugilletményeknek, vagy ilyenek jellegével bíró egyéb illetményeknek egyharmad része igénybe vehető”. A jelenleg fennálló illetménycsökkentési rendelet tehát az igénybevehető összeg mérvét is befolyásolja. A havi visszatartható összeg tehát a tényleg kézhez kapott havizsold és csendőrségi pótdíj $\frac{1}{3}$ részét kell, hogy kitegye. Az illetmény emelkedése esetén a visszatartható összeg is emelkedik.

Megtörténik, hogy a megítélt összeg nagyobb, mint az igénybevehető illetményrész. Ez különösen akkor fordul elő, ha nőtartási és gyermektartási kötelezettség együtt lett megállapítva. De ez esetben is az illetményből csak $\frac{1}{3}$ rész tartandó vissza, de a fedezetlen rész a kötelezettség idejét kitolja. Pl. Egy tiszthelyettes nő- és gyermektartási díja havi 80 P összegben van megállapítva. Illetményének visszatartható része havi 58 pengő. A havi 80 pengőt, mondjuk, 15 évig kell fizetnie. Akkor a fedezetlen rész a havi tartásdíj fizetését 5 évvel és 8 hónappal meghosszabbítja, azaz a tiszthelyettes 20 évig és 8 hónapig fog havonta 58 pengőt fizetni s csak a kilencedik hónapban fizetett 16 pengővel fogja a tartásdíj tőkáját teljesen kiegyenlíteni. (Természetesen ehhez jönnek még a kamatok és a perköltségek, ami bizony elég tetemes összegre szokott rúgni.)

A nő a gyermeket megillető tartásdíjról csak gyámhatósági jóváhagyással mondhat le, különben lemondása a gyermeket nem kötelezi.

A nő- és gyermektartási eseteknél a csendőrré nézve, de a nőre és gyermekre nézve is legkedvezőbb megoldás — mint mondtam — a békés megegyezés. A perlekedés költséges, sok a bélyeg- és még több az ügyvédi költség, ezek sokszor még a tőkét is felülmúlják. Úgy a nő, mint a férfi részéről tanúsított kölcsönös engedékenység, közös belátás feltétlen sikerre vezet.

A nő lássa be, hogy a férfinak egy meggondolatlan lépéséért való teljes anyagi és erkölcsi tönkretétele a gyermek érdekét sem szolgáló követelmény s éppen ezért követeléseit igényeinek és életkörülményeinek megfelelő méltányos határok közt szabja meg s főleg ne kísérelje meg az egész ügyből üzletet csinálni. De a férfi se akarjon kötelezettség nélkül a helyzetből megszabadulni. Ha már kellemetlen helyzetbe került, férfias önérzettel s teljes felősséggel viselje is annak következményeit. Lássa be ő is, hogy kötelezettséggel tartozik. S éppen ezért anyagi viszonyainak és a helyzet körülményeinek mérlegelésével ajánlja fel a békés megegyezéshez szükséges anyagi áldozatokat s kövessen el minden lehető, ami az ügy békés, perenkívüli megoldását szolgálja. Csak akkor forduljunk a bírósághoz, amikor már semmi remény nincs

A vitézzé avatott csendőraltisztok.

(Schäffer felv.)

a békés megegyezésre s amellett ügyünk igazában, vagy álláspontunk helyességében erősen bizakodunk. Fellebbezéssel a már hozott ítélet ellen meg csak akkor élünk, ha olyan adatok birtokában vagyunk, amelyek a hozott ítéletben nem lettek felhasználva, vagy ha újabb, komoly tanúk állanak rendelkezésre. A fellebbezést mindig alapos meggondolás előzze meg.

A tárgyalás megtartását, vagy az ítélet meghozását nem befolyásolja az alperes makacssága. A kapott idézésnek tehát feltétlenül tegyünk eleget s a tárgyaláson jelenjünk meg, mert ezzel esetleg még javíthatunk ügyünk állásán. A bíróságtól kapott végzéseket olvassuk el alaposan, s ha vannak benne olyan dolgok, amelyeket nem értünk, vagy jogi megvilágításra szorulnak, feltétlenül forduljunk jogász emberhez, mert a törvény nem tudása a következmények alól itt sem mentesít.

Ha a nő férjhez megy, vagy ha a gyermek el tudja magát tartani, megtehetjük, hogy ilyen változás esetén a bírósághoz fordulunk a tartásdíj beszüntetése végett, feltéve, hogy az ítéletben ezzel ellenkező rendelkezés nincs. A gazdasági hivatal természetesen az életkörülményekben beállott változásokra való tekintet nélkül az újabb bírói intézkedésig tovább vonja le a tartásdíjrészleteket, ha a tartási idő nincs a végzésben előre meghatározva.

A tartásdíjak megállapítását az egész tartási időre kell kérni a bíróságtól, mert különben minden egyes lejárt tartásdíjtökének a kielégítése s kiutalványozása újabb bélyeg- és perköltséggel jár a csendőr terhére.

Legcélszerűbb — ismétlem — a perenkívüli megegyezés, mert ezáltal a csendőr legalább a perköltségeket és az ügyvédi költséget megtakaríthatja. De nem elég a nővel csak szóbelileg vagy egymásközt írásban

megegyezni, mert az ilyen megegyezést a nő perrel bármikor megtámadhatja, de az árvaszék is beleavatkozhatik a dologba.

A megegyezést kétféleképpen lehet megkötni. Vagy úgy, hogy a csendőr a nővel megállapodik a havonta fizetendő összeg nagyságában és ezt a megállapodást az árvaszékkal jóváhagyatja, vagy pedig úgy, hogy a fizetendő összeg nagyságának megállapítását az árvaszékre bízzák. Megjegyzem, hogy az utóbbit, t. i. a fizetendő összeg nagyságának az árvaszék által való megállapítását a csendőr akkor is kérheti, ha abba a nő nem egyezett is bele.

Az első esetben (t. i. kölcsönös megegyezés esetén) az eljárás a következő: A csendőr elmegy akár egyedül, akár az érdekelt nővel együtt az árvaszékhez s ott előadja, hogy a gyermek apaságát elismeri és hajlandó gyermektartást fizetni, melynek összegére nézve a nővel meg is egyeztek. Az árvaszék a bejelentésről jegyzőkönyvet vesz fel és ennek alapján a csendőr számára fizetési meghagyást bocsát ki. A csendőr a fizetési meghagyást terjessze fel az illetékes gazdasági hivatalnak, amely azután a levonások iránt intézkedik.

Ha a csendőr nem tudna az árvaszéknél személyesen megjelenni, akkor állítson ki írásbeli nyilatkozatot arról, hogy a született gyermek apaságát elismeri és ezért hajlandó a kölcsönösen megállapított (vagy önként felajánlott) havi ennyi és ennyi pengő tartásdíjat fizetni. A nyilatkozatot két idegen tanuval — vagyis olyannal, aki sem a csendőrnek, sem a nőnek nem rokona — alá kell iratni és az illetékes árvaszéknek közvetlenül — nem szolgálati úton — be kell küldeni. Már most az árvaszék vagy jóváhagyja a megegyezést, vagy nem. Ha jóváhagyja, akkor

az éppen olyan nyilatkozat, éppen olyan joghatályos, mintha az árvaszék előtt lett volna az egyezés megkötve. Ha nem hagyja jóvá (ez akkor szokott előfordulni, ha az árvaszék a felajánlott tartásdíjat túlkevesnek tartja, vagy ha a csendőr a nővel nem tudott megegyezni), akkor az árvaszék állapítja meg a tartásdíj összegét, de ebben az esetben a megállapítást tartalmazó fizetési meghagyás ellen ugyancsak az árvaszéknél benyújtandó pannaznak van helye.

Ha a csendőr olyan anyagi helyzetben van, hogy az érdekelt nővel megállapodhatik a gyermektartási díjnak egy összegben való lefizetésére (megváltására), ehhez is árvaszéki jóváhagyást kell kérni, mert ellenkező esetben ki lehet téve a csendőr annak, hogy a nő őt a lefizetett megváltás ellenére is bepereli a bíróság is elmarasztalja. Az árvaszék intézkedését kell kérni arra is, hogy a csendőr a gyermektartási költség megváltási összegét hova fizesse, a nő kezeihez-e vagy pedig az árvaszék által esetleg kirendelt gyám kezeihez stb.

Tájékoztatólag megemlítem végül, hogy csendőraltisztokkal szemben a bíróság körülbelül havi 20—25 pengő gyermektartást szokott megállapítani, ha a csendőrnek a fizetésén kívül egyéb magánvagyonja nincsen.

A gyermektartási költség fizetése alól a csendőr csak egyetlen esetben mentesülhet: ha bebizonyítja, hogy a nő erkölcstelen életet él. Ezt azonban nem elég csak azzal bizonyítani, hogy a nő a kérdéses időben a csendőrön kívül mással vagy másokkal is szerelmi viszonyt folytatott, mert ezt a bíróság még nem fogadja el az erkölcstelen élet bizonyítékául. Ha bebizonyul is, hogy a nő egyidőben többekkel folytatott viszonyt, a bíróság megesketheti őt arra, hogy a gyermek a csendőrtől származik és az eskü alapján még akkor is elmarasztalja a csendőrt, ha a nőnek a többi férfival folytatott viszonya bizonyítást nyert is. Erkölcstelen életének a nőt a bíróság csak akkor tekinti, ha a csendőr bebizonyítja, hogy a nő ugyanabban az időben, vagy külön-külön ugyan, de keresetszerűen, vagyis pénzért többekkel szerelmi viszonyt folytatott. A hangsúly tehát azon van, hogy: pénzért és többekkel. Mert a bíróság általános felfogása szerint az még nem erkölcstelen élet, ha a nő viszonyt folytat valakivel (de csak egy személlyel) és az illetőtől anyagi támogatást, vagyis pénzt, ellenszolgáltatást fogad el.

Egyáltalán ezen a ponton, a női becsületet érintő kérdésekben a bizonyítás rendkívül nehéz, egyrészt, mert azt a bíróság csak a legkritikább és legnyilvánvalóbb esetekben engedi meg, másrészt pedig, mert az erkölcsös vagy erkölcstelen életmód elbírálása tekintetében a bíróság a közfelfogástól eltérően a nő szempontjából igen méltányos álláspontot szokott elfoglalni.

Az osztrák örökösödési háború alatt, 1744-ben Browne magyar és cseh királyi tábornok seregével sikeres rajtaütést hajtott végre *Velletri* megerősített városán. Kilátásba volt véve, hogy az ott tartózkodó nápolyi királyt és a modenai herceget elfogják. Az egyik kaput felrobbantatták, a városba tódultak és az első zavarban hét ellenséges ezredet semmisítettek meg, illetve fogtak el. A nápolyi királynak és a modenai hercegnek azonban sikerült elmenekülni és segítséget hozni. Browne csapatai, különösen a horvátok, fegyelmezetlenül szétszéledtek a városban és zsákmányoltak. A visszatérő ellenség elől menekülni kellett. Browne visszavonult és 2 ellenséges tábornokot, 85 tisztet, sok foglyot, 1000 lovat, 13 zászlót és rengeteg zsákmányt, különösen ezüstműt hozott magával. Némelyik horvát katona annyi zsákmányt cipelt, hogy a nagy teher alatt a szó szoros értelmében összecsett és meghalt.

Ki tud nyomozni?

2. Feladat megoldása.

(Harmadik közlemény.)

Az őrsparancsnok a kertfelőli ablak friss és nedves mázolásának sértetlenségéből, az ablak és asztal közötti padlóreszen és a létrafokokon hiányzó sárnyomokból, továbbá a létravégnek a talajba való felületes bemélyedéséből arra következtetett, hogy az ablakon keresztül bemászás vagy kímászás nem történhetett. A tettes a létrának az ablakhoz támasztásával tehát csupán a behatolás módjának látszatát akarta kelteni. Az ajtók és a másik csukott ablak sértetlensége viszont azt bizonyítja, hogy erőszakos behatolás ezeken az utakon sem történhetett. Az erőszakos behatolás lehetőségének kizárása után csak a nyitott ajtón való egyszerű belépés, vagy zárt ajtó feltételezése mellett — a sértett által való bebocsátás lehetősége marad fenn.

Sértett feleségének és a hajcsárnak előadása szerint sértett az előszobaajtó gondosan bezárta. Miután így a nyitott ajtón való belépés is valószínűtlennek látszik, azt kell feltételezni, hogy a tettest a sértett bebocsátotta. Éjjel, midőn nagy érték van a házban, idegeneket nem igen bocsátanak be, a tettest tehát sértett ismerte és meg is bízott benne. Ezt alátámasztja a tettes félrevezetési kísérlete is, mert csak ilyen tettes szokott arra törekedni, hogy a gyanút idegen személyre irányítsa.

A helyszíni adatokból a bűncselekmény lejátszódását az őrsparancsnok a következőképpen állította össze:

Elhalt lefeküdni készült, ezt mutatják az éjjeli szekrényre kirakott használati tárgyak, az ágy szélén látható benyomódás és az egyik csizma lehúzása. A tettes csizmahúzás közben kopoghatott, mert sértett félcsizmával mehetett ajtót nyitni. A sértett felesége este csak egy személyre terített, tehát csak egy poharat is tehetett az asztalra. A helyszíni szemle alkalmával az asztalon két borospoharat találtak. Ez azt látszik bizonyítani, hogy sértett azonkívül, hogy gyilkosát ismerte, azt dölyfös ember létre magával egyenrangúnak tartotta, mert leült vele az asztalhoz borozni.

A sértett pipázott. Az ajtó felőli szék környékén viszont sodrott cigarettavégek hevernek a padlón. Ez amellest szól, hogy a gyilkos, kivel sértett huzamos időn keresztül elbeszélgetett, ezen a széken ült, amit egyébként a második pohár helyzete is alátámasztani látszik. Dulakodás nyoma nincs a szobában, ez arra mutat, hogy sértettnek a reá váró sorsról fogalma sem lehetett. A hullán rajta van a pápaszem. Sértett csak olvasáskor, vagy íráskor viselt pápaszemet, tehát közvetlenül a lelövetése előtt is ilyesmivel kellett foglalkoznia. Ujság vagy egyéb irat, írószer az asztalon nem találtak. A hulla fekvése, a lámpának a fiókosszekrény tetejére való áthelyezése, a fiókosszekrény iratokkal telt felső fiókjának kihúzása azt látszanak bizonyítani, hogy sértett ezek közül akart valamelyikbe betekinteni. Abból a tényből, hogy sértett a levétközést már megkezdte, midőn látogatója érkezett, arra lehet következtetni, hogy az irat elővétele vagy megtekintése a tettes személyével áll összefüggésben.

A halálos lövés sértettet a fiókosszekrény előtt állva érthette. A lövést a tettes az ajtó felé eső széken ülve adhatta le. A becsapódás, valamint az álló helyzetben gondolt sértett fején levő be- és kimeneti nyílás képzelt összekötő vonalának hátrafelé való meghosszabbítása ezt mutatja, de amellest tanuskodik a kilőtt és a töltényvető által kidobott töltényhüvely helyzete is. A tettes ezután sértett zsebéből kivette a pénztárcát, kitépte a sértett

(Ezt az ábrát nem szabad kivágni, mert külön is mellékeljük.)

jobbkezeben szorongatott iratot, letépte a naptárnak egy részét, a lámpát lecsavarta és azután az ajtón keresztül távozott. Ezt a kilincsen levő mázolt véryom igazolni látszik. Tekintettel arra, hogy a lövés sértettet hátulról érte és azt dulakodás nem előzte meg, tettes sérülésére következtetni nem lehet és így keze csak az áldozat véréből szennyeződhetett be.

Mi szüksége volt tettesnek az iratra és a naptár egy részére? Ezt csak egyféleképpen lehet magyarázni. A naptárlapon és az iraton olyasvalaminek kellett állania, ami reá nézve terhelő adatokat szolgáltatott volna. A sértett foglalkozását figyelembevéve ezekből az adatokból arra lehetett következtetni, hogy közte és a tettes között valami üzleti összeköttetés állhatott fenn.

Az elkövetés idejére nézve két támpont áll rendelkezésre. Egyik az orvosi lelet, mely szerint a halál $6\frac{1}{2}$ — $7\frac{1}{2}$ órával július 6-án 5 óra előtt, tehát július 5-én 21 óra 30 perc — 22 óra 30 perc között következhetett be. A második támpont az eső és a helyszínen talált sárnyomok. A déli szomszéd és a kocsisék bemondásából megállapítható, hogy az eső 22 órakor eredt meg és 23 órakor állt el. Tettesnek a szobában látható sárnyomai szerint az eső kezdete után, tehát 22 óra után kellett a szobába lépnie. A lámpa nem égett ki, ezt a lecsavart bél és a lámpatartályban maradt petroleummenyiség bizonyítja. A halott nem olthatta el a lámpát, csak a tettes. A déli szomszéd előadása szerint 22 órakor a lámpa még égett, beszédet a szobából

nem hallott, ebből arra kell következtetni, hogy ebben az időpontban a bűncselekmény még nem játszódott le és a tettes még nem is volt a szobában. A bűncselekmény elkövetési ideje ezek szerint 22 órától 22 óra 30 percig terjedő időben valószínűsíthető.

A bűncselekmény időpontjának rögzítése, a helyszíni adatoknak a tettes személyére utaló részei (egyenrangúság, cigarettázás, üzleti összeköttetés) továbbá a kocsis megbízhatóságáról nyert megnyugtató adatok együttesen a kocsis, a hajcsár és a sértett feleségének tettességét valószínűtlenné teszik. Az üstfoltos cigányok tettessége is kikapcsolható, mert a kiküldött járőr azoknak még nyomát sem találta, ezenkívül cigányokat a sértett éjnek idején nem igen bocsájtott volna be a lakásába és nem borozgatott volna velük.

A daktiloszkopus a poharakon és a lámpán levő ujjnyomokat rögzítette, ujjnyomatot vett a halott-ról, az özvegyről, a hajcsáról és a kocsisékról. Az összehasonlítás eredményeképpen megállapította, hogy az egyik poháron a halott és az özvegy ujjnyomai, a másik poháron ezenkívül egy teljesen idegen kéz hüvelyk- és mutatóujjának nyoma, a lámpán pedig csupán az elhalt és az özvegy ujjnyoma látható. A daktiloszkopiai vizsgálat eredményéből az őrsparancsnok arra következtetett, hogy a második poháron felfedezett idegen ujjnyom az ismeretlen tettestől származik.

Ezután az őrsparancsnok a lucernás földön talált széjjeltépett papírszeletek közelebbi megvizsgálásához fogott. Az egyik papírszelet hátlapján használhatatlan, mázolt véres ujjnyomokat talált, ebből arra következtetett, hogy a széjjeltépett papírszeletek annak az iratnak és naptári lapnak részei, melyeket tettes a helyszínről magával vitt. Felismerve e bűnjel fontosságát, az őrsparancsnok a papírszeleteket gondosan kisimítva kartonlapra teregette és megkísérelte azok összeállítását.

A kartonlapra helyezett papírszeletek a 369. oldalon közölt képet mutatták.

A második feladatot húszan fejtették meg helyesen. A megfejtők névsora a következő:

Bencze György őrm. (Szombathely), Bognár Mihály őrm. (Szécsény), Dóczi István tőrm. (Szombathely), Falusi Antal th. (Szombathely), Fekete Imre őrm. (Hajdunánás), Füleki József alhdgy. (Toponár), Gerencsér József cs. (Nemesvid), Gévay János tőrm. (Bodajk), Hanczik Pál tőrm. (Tótkomlós), Horváth Lajos VI. v. tőrm. (Szombathely), Kiss Gyula th. (Szeged), Lantos János th. (Hatvan), Menyhárt István th. (Szombathely), Mikos Imre őrm. (Szombathely), Nagy Lajos I. tőrm. (Szombathely), Pusztai Molnár József cs. (Kerepes), Szakonyi József th. (Csömör), Tóth László th. (Szombathely), Vilányi Lőrinc őrm. (Szombathely), Zudor János th. (Bucsatelep).

3. Feladat.

1. A széjjeltépett papírszeleteket össze kell állítani.
2. Az összeállított iratból és a nyomozás eddigi adataiból következtetve, ki gyanúsítható a cselekmény elkövetésével?

3. Milyen körülmények állanak fenn a tétessel szemben.

4. Az őrsparancsnok hogyan és milyen bizonyítékokat fog megnevezni a tettesség bizonyítására.

A megtalált papírszeleteket mai számunkhoz mellékeljük. Az egyes szeleteket pontosan ki kell vágni és úgy kell összeállítani. A papírszeleteknek a pályázat szövegében levő képét a lapból nem szabad kivágni.

Beküldési határidő: július 5. Az eredményt július 15-én közöljük.

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL!

Egy angol kém feljegyzései.

írta: M. P. CH. KELLER.

(E feljegyzéseket a *La domenica del Corriere* engedélyével közöljük. Ambrózy Gyula ny. tábornok fordítása.)

• A titokzatos korcsma.

Tizenöt évvel ezelőtt acélidegeim voltak. Nagyrészen ezzel magyarázható meg a kaland, amelyet el akarok beszélni. Ma békés kereskedő vagyok és igazán nem gondoltam, hogy tollat vegyek a kezembe és újat fűzök ahhoz a sok, sőt túlsok kalandhoz, melyeket háborús kémkedésekről elbeszéltek. De két hónapig Berlinben tartózkodva, ott olyan esemény történt velem, mely valósággal visszaidézte emlékezetembe azt az izgalmas időszakot, a W. 31. jelzésű talányos tengeralattjáró esetét, nemkülönben a Dennis főhadnagy, legjobb bajtársaim időelött bekövetkezett halálát. Együtt végeztem el vele Devonshireben a kémiszolgálatra kiegészítő szakiskolát.

A nagyközönség előtt teljesen ismeretlen W. 31. esetről később beszélek. Először arról a különös esetről kívánok szólni, amely velem s az általam említett megsiratott tisztársammal történt, kinek jellemzésére legyen elég annyit mondanom, hogy sikerült neki magát egy ellenséges tengeralattjáró hajó legénysége közé felvételni s onnan igen érdekes adatokat szállítani, amelyek lehetővé tették a Gordon Campbell parancsnok híres Qu naszádjával végrehajtott ellentámadást.

Az entente hajóhadnak 1927 április havában bekövetkezett veresége birta Dennis főhadnagyot arra az elhatározásra, hogy ezt a felette vakmerő megbízatást elvállalja. Alig, hogy félelmetes vállalkozásából visszatért, máris nagy erővel egy másikba kellett fognia, bár éppen ebben az időben vette kezdetét az a vállalkozás, melyet méltán lehetne az entente hatalmas kémvédelmi erő kifejtésének minősíteni.

Abban az időpontban Franciaország egyik északi partvidéki városában, az alsó kikötő egyik rossz hírű kocsmájának vendége voltam. Néhány hónap óta azt észlelték ugyanis, hogy a hajóknak, melyek a kikötőbe befutottak, úgyszólván minden mozdulatáról közvetlenül a német kémiszolgálat központjához közlések érkeztek. Természetesen számos nyomozást foganatosítottak, hogy felfedezzék, ki lehet a tájékoztató és hogy milyen eszközökkel sikerül neki az ellenséget értesíteni, de semmit sem találtak.

Célszerűnek látszott az említett kocsmát megfigyelni, mert sok tengerész látogatta és azt hitték, hogy azok beszélgetéséből szerzi meg a titokzatos német hírszerző azokat a híreket, amelyeket titokban kellett tartani. Ezért megfelelően álcázva gyakran látogattam ezt a kevésbé kellemes helyiséget.

Öt nap elteltével, amidőn már hiábavalónak is talál-

tam az erőlködésemet, váratlan esemény jött segítségemre. Vacsorára hatalmas adag ragoutlevest adtak, amelyben valami csirkefélének rendkívül keménységű darabjai úszkáltak. Megátkozva a szörnyű konyhát, minden állattani tudományomat elővettem, hogy a nekem készített szárnyas fajtáját meghatározzam, amidőn a levesből valami kemény dolog került a kezembe. Egy körülbelül három milliméter átmérőjű rézgyűrű volt. Kíváncsian figyeltem a kicsiny gyűrűcskét, mely a főzés következtében nagyon megfényesedett és láttam, hogy a külsején négyjegyű szám van bevésve. Ilyen pillanatokban csodálatosan működik az úgynevezett „eszmetársulás”. A szárnyas, melyet nekem felszolgáltak, bizonyára postagalamb volt; a gyűrűcske pedig egy, a madár lábára alkalmazott hírhozó. Jól gondoltam. Ebben a házban postagalambokat használtak hírvivésre és ha valamelyik „hírnök” elpusztult, a közönségnek megfőzték és feltálaták. Ezúttal azonban a gyűrűcskéért, illetve a szakács kevésbé tiszta volta miatt a kocsmáros tizenkét puskagolyót kaphatott a gyomrába.

A következő napon az eset által megkívánt elővigyázattal sikerült a kocsmáros padlásán egy jól elrejtett galambdúcot felfedeznem. Célotmat tehát elértem, de sikéremet még meggyőzőbb bizonyítékokkal óhajtottam betetőzni, még jobban meg akartam bizonyosodni következtetésem alaposágáról. A postagalambok repültetésének bizonyára éjjel kellett történnie és miután éppen ezen a napon két gőzös volt elindulóban, nagyon valószínű volt, hogy egy tollas hírnököt ma éjjel is útjára bocsátanak. Nyugtalanul vártam az estét. A megfigyelést szerény szobáskám ablakából eszközöltem, mert onnan láthattam a galambdúc ablakait. Éjjel három óra felé, midőn idegeim a hosszas várakozástól már igen feszültek voltak, különös dolog történt. Az ablakpárkány mellett állottam, mereven figyelve a galambdúc felé, midőn az az érzésem támadt, hogy nem egyedül vagyok a szobában. Nem mertem azonnal megfordulni. Biztosan felfedeztek és most a nyomorult szobácska sötétjében valaki nyomtalanul el fog engem tüntetni. Úgy tűnt fel, mintha hallottam volna a láthatatlan, félelmetes ellenség lélekzétével. Hirtelen megfordultam, de ugyanabban a pillanatban egy markos kéz torkonragadott. Tágranyílt szemeim előtt a gyenge holdfényben egy, a mellemnek szegezett penge villant meg. Szerencsére Devonshireben megtanítottak a cselgáncsra, a japán birkózásra és így sikerült egy gyors mozdulattal kikerülnöm az ütést. Ellenfelem testének egész súlyával reám nehezedett, minek következtében arra kényszerültem, hogy magamat az ablakpárkányon átvessem, miközben arcomat tisztán megvilágította a hold. Kényszerhelyzetem minden védekező mozdulatra képzelenné tett, azt éreztem, hogy megfulladok s már elveszítettnek hittem magamat. Éppen akkor, mikor már fátyol kezdett a szemeimre borulni, éreztem, hogy támadóm felhagy a szorítással; egyidejűleg nagy meglepetéssel a nevemet mondja.

Pillanatnyi kábultság után felkeltem. Aki előttem állott, nem volt más, mint Dennis főhadnagy, az én devonshirei bajtársam.

A következő történt: A mi veszélyes foglalkozásunk gyakran megkövetelte, hogy teljesen magunkra hagyatva dolgozzunk és pedig hosszú időn át is a kémelhárító központokkal való minden összeköttetés nélkül, amelyekkel csak nagyon körülményesen tudtunk érintkezni. De megtörtént az is, hogy a kémelhárító központok óvatosságából több ügynökre is rábízták ugyanazt a feladatot, hogy a kutatások eredményessége valószínű legyen.

Ez történt az általam most elmondott esetben is. Den-

nis a saját felelősségére folytatta a megfigyelést, semmit sem tudván az én feladatmról. Az ő gyanúja reám irányult, mint aki a kocsmára bizonyos titokzatos vendége voltam. Természetesen a kölcsönös felismeréstől kezdve együtt dolgoztunk és még ugyanazon éjjel birtokában voltunk gyanunk bizonyítékának. Öt nappal később a kocsmára tulajdonosát egy francia erődítmény árkában agyonlőtték.

Az áruló.

1918 március első napjaiban történt, hogy a level ellenőrzőhivatal két képeslevelezőlapra hívta fel a figyelmünket. Két közönséges és a legízletlenebb kivitelű virágokkal díszített levelezőlap volt; Zürichből jöttek és egy Párisban lakó, André Caven nevű egyén nevére voltak címezve. A levelezésre szánt részekben csupán néhány üdvözlő szó volt és egy érthetetlen aláírás. Tehát semmi gyanús dolog nem volt s a levelezőlapokat szabályszerűen kézbesítették is volna, ha nem lett volna gyanús, hogy ugyanaz a személy, ugyanazon a napon, ugyanarra a címre két üdvözlőlapot küldött. A két levelezőlapon látható írás tökéletesen azonos volt; szószerint ugyanazok voltak az üdvözlő szavak és végül azonos volt a postai lebélyegzés kelte és órája is.

A dolog legalább is érdekes volt, ezért érkezett a két küldemény a mi kémelhárító központunkba. A két levelezőlapra mindenekelőtt több színes védőlapot helyeztünk, azt híven, hogy valami rejtett írás fog a virágok színezésében előtűnni.

Ez az első vizsgálat, mely máskor meglepő eredményeket szokott hozni, sikertelennek bizonyulván, célszerűnek tartottuk a lapokat különféle vegyi és hőhatásoknak is alávetni. Már úgy látszott, hogy ezek a kísérletek is eredménytelenek maradnak, midőn érdekes dolog történt. A vegyvizsgálatok céljából természetesen szükséges volt a lapokat egy savakat tartalmazó tartályocskába mártani. A különböző folyadékok hatása alatt mindkét levelezőlap kettévált. Majd borotvával sikerült mindkét levelezőlapot szétnyitni s hát a szétnyitott lapok között egy igen finom, teljesen teleírott hártyalapot találtunk elrejtve. Igen titkos hírekről volt szó azokon, melyeket egy német ügynök küldött párisi levelezőjének. A közlemény H—83-mal volt aláírva s a kém bizonyára az idegen postai szolgálat megbízhatóságában bizakodva, még annyi óvatosságot sem tanusított, hogy rejtjelezve írjon, vagy egyéb titkos eljárást alkalmazzon. Csupán türelmetlensége, hogy mielőbb továbbíthassa a fontos híreket, követtette el vele a súlyos hibát, hogy egyidejűleg dobta be mindkét levelezőlapot a postaszekrénybe s ezzel gyanússá tette magát.

Most mindezt drágán kellett megfizetnie, nekünk pedig lehetővé tette, hogy a visszavonulás útját is elvágjuk.

Már ismertük, mégpedig nagyon jól ezt a Zürichben lakó — H—83. jelzéssel nyilvántartott — ellenséges ügynököt. Nekünk is dolgozott. Ugyanis nem ritkán előfordult, hogy úgynevezett ellenkémeket kellett igénybe venni, olyan népséget, mely elégedetlen lévén az ellenséges hatalom által fizetett díjazással, jobb kere-

A világ olyan, mint egy olimpiai ünnepély; némelyek eljönnek oda, hogy versenyezzenek dicsőségért, mások, hogy adjanak-vegyenek, haszon végett. A legokosabbak nézik.

SOKRATES.

set reményében hozzánk jött át. Az ilyen kémekeket persze a legnagyobb óvatossággal szoktuk volt igénybevenni, mert nem volt ritka eset, hogy kétszínű játékot űztek. De H-83-mal szemben — egész sor szigorú ellenőrzés után — bizonyosfokú bizalommal viseltetünk, mert a német kémvizsgálóknak egy „hajótörött-jéről” volt szó. Gyakran megtörtént ugyanis, hogy amikor Németország valamelyik kémjével elégedetlen volt, attól igen röviden, biztos, de kevésbé könyörületesen módon szabadult. Feljelentette őket nálunk. Az ilyen nyomorult száz esetből kilencvenkilencszer az életével fizetett. A H-83 esetében is ilyen feljelentés történt, de ez az ügynök Zürichben, tehát semleges területen lakott, ezért biztosnak érezte magát a bőrben. Sőt — ismétlem — zsoldunkba szegődött, híreket szállított nekünk, melyek ellenőrzésünk szerint igen megbízhatóknak bizonyultak. Most azonban a képeslevelezőlapok ügye révén leleplezte magát, hogy elárult bennünket. Végérvényes leckére volt szükség. Sürgősen kellett cselekednünk, miután valószínű volt, hogy a levelezőlapok párisi címzettje panaszkodni fog neki a levelezőlapok késedelmes elküldése miatt.

Azzal kezdtük, hogy a párisi címzettet fogságba helyeztük, s azután a svájcban lakó áruló felé irányítottuk tevékenységünket. Itt a dolog nehézségekkel járt, miután semleges területen kellett az embernek mozognia és eltekintve a politikai kötelezettségektől, megkövetelték tőlünk, hogy a legszívélyesebb kapcsolatokat tartsuk fenn Svájcjal, amely mint négy hadviselő nemzet közé ékelt értékes ütközőállamocská, a legjobb megfigyelőhelyet képezte.

A genfi városi zenecsarnok fényes, nagy szalonja tömve volt igen előkelő közönséggel. Az asztalkák között egy kis térségen táncolt Lucy d'Ermond, egy tejszínű, székehajú szép nő. A tánc tapsorkánál végződött, az elragadó nő a tangó utolsó ütemei után kipirolva ült le a vesszőből font karosszékek egyikébe, melyek a tánc részére meghatározott tér szélén állottak. A karosszék mellett, ahová a táncosnő leült, természetesen egy asztalka és egy másik karosszék is állott, melyben egy frakkba öltözött úr ült. Az úr a táncosnő részéről vele szemben kifejezésre juttatott megkülönböztetéstől, hogy t. i. a mellette levő székre ült le, boldogan sietett egy pohár pezsgőt nyújtani feléje. Éjjel egy óra felé távozott, holdogán vonva magához a bundába burkolt szép táncosnőt d'Ermond Lucy-t.

Szép volt az éjszaka. A genfi tó tükrén csónakok és motorcsónakok himbálóztak, s a kormányosaik állhatatosan csábították az arra járó-kelő párokat egy holdvilágos regényes kirándulásra. „Menjünk motorcsónakon” mondta Lucy. „Egy kis rohanás a genfi tavon gyönyörű lesz.”

Egy óra múlva a motorcsónak visszatért oda, ahonnan elindult, de abból csak a táncosnő szállott ki egyedül. Azt hiszem, nem kell túlságosan kiterjeszkednem annak magyarázatára, hogy a d'Ermond Lucy

Vannak emberek, akik mitsem tudnak tenni felületesen, mert természetük megkívánja, hogy minden dolguknak velejéig hassanak. Ily talentumok gyakran türelmetlenül tesznek, mert ritkán kapni meg tőlük, amit rögtön óhajtnak, de csak ezen az úton érhetni el a legmagasabbat.

GOETHE.

által oly könnyen felcsípött gavallér nem volt más, mint H-83, a titkos ügynök, aki bennünket elárult. Úgy a nő, mint a motorcsónak vezetője a mi titkos szolgálatunkhoz tartozott. Nem volt nekik nehéz egy embert a genfi tó néma és nyugodt vizével elnyeletni.

Ez egyike volt ama ritka eseteknek, amikor az ellenkémkedési szolgálat érdekében a nőkel való együttműködés eszközához folyamodtunk. Sokat beszélnek a nőknek az ellenkémkedés terén kifejtett tevékenységéről. Közismert dolog, hogy a nő sokkal fortélyosabb és ravaszabb a férfinál; de az is tudvalevő, hogy a nő kevesebb gyanút és több rokonszenvet ébresztvén: könnyebben képes olyan körökbe is jutni, melyek egy férfi részére hozzáférhetetlenek lettek volna, de a túlságosan romantikus és túlságosan indokolatlanul elterjedt tévhit eloszlatása céljából meg kell mondanom, hogy ha használtak is fel nőket kémvizsgálókat, ez csak igen korlátozott mértékben és csak a legnagyobb óvatossággal történt és nem mindig járt kielégítő eredménnyel. Az említett Lucy d'Ermond azonban más alkalmakkor is elég hasznos szolgálatokat teljesített, még majd beszélni fogok róla.

Dolák Ferenc törzsőrmester.

A pozsonyi csendőrkerület nyitraibányai őrsén érte a világháború. Önként jelentkezett harcéri szolgálatra. A budapesti 1. honvéd gyalogezredhez vonult be s már 1914 október 8-án az oroszok ellen harcoló csapathoz került. Eleinte mint tábori csendőrt alkalmazták, de később — saját kérelmére — a tűzvonalba került. Itt érezte igazán jól magát. Résztvett minden harcban s emberei valósággal rajongtak érte. Mint szakaszparancsnokhelyettes, majd szakaszparancsnokának megsebesülése után mint szakaszparancsnok küzdött hazájáért s rettenthetetlen bátorságával, gyors és erélyes intézkedéseivel, rövid és határozott parancsaival bizalmat, szeretetet, megbecsülést szerzett. Nemcsak csendőr, hanem csatár és parancsnok is volt. Füstölő fegyverrel kezében, verejtékező arcával, de szívében mérhetetlen haszaszeretettel és alárendeltjei iránti gondoskodással intézte rohamait az ellenség ellen s szívós kitartással vitte embereit győzelemről győzelemre.

1915 június havában már a 13. gyalogezred kötelékében találjuk. Az orosz harcérien Jaroslau környékén állt szemben az ellenséggel. Azonban az oroszok állásáról, erejéről csapatainknak semmi megbízható adatuk nem volt.

Dolák törm. szakasza kapott parancsot, hogy az orosz rajvonalat és az ellenség létszámát puhatolja ki. Dolák törm. fényes nappal, igen nehéz terepen, kúszva nyomult előre. Fárasztó kúszás után bukkant egy figyelő oroszra, ki észrevette őket s jelt akart adni övéi-

nek. Dolák törm. egyetlen lövéssel némította el az őrt. De az oroszok már észrevették őket! Dolák törm. nem vesztette el a fejét, hanem kis csapatával hirtelen gyors tüzet zúdított az oroszokra, kik a váratlan tüztől megtorpantak, sok halott és fogoly hátrahagyásával futásnak eredtek. 18 fogollyal, az ellenséges vonalak pontos leírásával és egyéb fontos adatokkal, veszteség nélkül vonult be. Hírszerző tevékenységének eredményeként csapataink nagy területen visszavetették az oroszokat, sok foglyot ejtettek és rengeteg hadianyagot zsákmányoltak.

1915 augusztus 26-án az ezred azt a feladatot kapta, hogy a Breszlitovszkából kivezető vasuti vonalat foglalja el az oroszoktól, hogy az oroszok ezen az úton a várból semmit ki ne vihessenek.

Az ezred állása és a vasutvonal között egy négy méter széles patak volt az egyetlen természetes akadály. Az oroszok kétségbeesett szívóssággal védelmezték a vasuti töltést. Rettenetes tüzzel szinte megközelíthetlenné tették azt. Csapataink nagy veszteség árán csak a patakig értek el, ott megtorpantak. Dolák törm. ekkor — felismerve a válságos helyzetet — halálmegvető bátorsággal, „előre, utánam!” kiáltással a patakba vetette magát, szerencsésen át is jutott a túlsó partra. Személyes példaadásán a honvédek is felbuzdultak, pillanatok alatt a patakba ugrottak és mint egy ember rontottak az oroszokra. Az ellenséget — mely megdöbbsent a hirtelen honvéd áradattól — mielőtt magához térhetett volna meglepetéséből, derék honvédeink, Dolák törm. vezetése alatt, megsemmisítették. A vasuti töltés birtokunkba került. Breszlitovszk be volt kerítve!

1915 november 7—10-ike közötti időben az oroszok Luck környékén igen mozgolódtak. Dolák törm. megfigyelései alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy nagyobb szabású ellenséges támadásra van kilátás. Megfigyeléseit jelentette, de maga is elkészült az esetleges támadásra. Mint szakaszparancsnok, embereit bőségesen ellátta tölténnyel, azonkívül több láda töl-

tényt hozatott a lövészárókba tartalékul. Ele'mről, löszerről ekként gondoskodván, minden idejét az ellenség tevékenységének megfigyelésére fordította és nem csalatkozott. Megindult az orosz áradat! Jobbról, balról áttörve vonalunkat, Dolák törm. háta mögé kerültek, de ő és szakasza kimozdíthatatlan volt. Az ellene intézett rohamok szakaszának tüzen egymásután omlottak össze. Nem kellett félni, volt töltény bőven, a puska pedig magyar kezekben, a parancsnok pedig magyar csendőr volt!

Nemcsak előlről, hanem hátulról is, egyszerre támadták. De szakasza úgy tartotta magát és olyan gyilkos tüzzel védekezett, hogy az orosz hullák hegyei nőttek ki állásaik előtt. A dandártartalék látva a szakasz hősie védekezését, rárontott a szakasz mögött támadó oroszokra, így két tűz között az oroszok rövid idő alatt megsemmisültek. Most már egyesült erővel rohantak az oroszokra s a szakasz előtt lévő ellenséget is tönkrevették. Csapataink 4000 foglyot ejtettek, az elvesztett állásokat visszaszerezték, az oroszoknak pedig oly súlyos veszteségeket okoztak mind az ember-, mind a hadianyagban, hogy hosszú időre megbénították harcképességüket.

Dolák Ferenc törzsörmeztartó ezért a páratlan hősiességgel véghezvitt tetteiért az 1. és 2. osztályú ezüst és a bronz vitézségi éremmel tüntették ki. Megérdemelte!

Tóth József tiszthelyettes.

A 21. honvéd gyalogezred I. zászlóaljának harcaiban vett részt. A folytonos harcok alatt az ezred annyi veszteséget szenvedett, hogy létszáma egy zászlóaljnyira apadt le. A súlyos harcok fáradalmainak kipihenésére a zászlóaljat 1916 augusztus 5-én Huta Skolna község mellett tartalékba rendelték.

De nem volt itt sem idejük a pihenésre, mert az oroszok állandóan támadták csapatainkat. Ezért augusztus 9-én Nyskolyzy község mellett a Złota Lipa folyónál a zászlóalj újból állást foglalt. A zászlóalj törzse egy kastélyba szállásolta be magát.

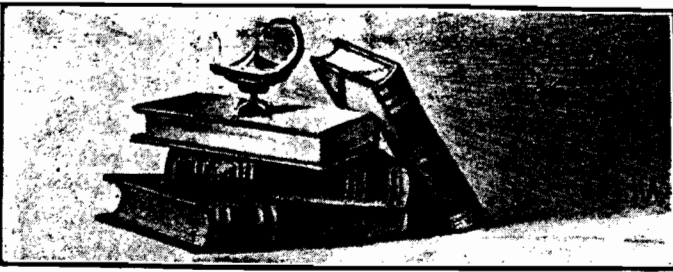
Augusztus 10-én hatalmas kozáktámadásra ébredt a zászlóalj. A támadás elől kénytelen volt visszavonulni anélkül, hogy a kastélyban lévő zászlóaljtörzset értesíteni tudták volna.

Tóth tiszthelyettes a hirtelen végrehajtott orosz támadás első pillanatában feliasztotta a zászlóaljtörzset, a helyzetről tájékoztatta parancsnokát s azután halálmegvető bátorsággal rohant az oroszokra. Az ellenség azonban olyan tömeggel támadott, hogy semmi sikerre sem volt kilátás. Tóth tiszthelyettes észrevette, hogy a kastélyt az oroszok be akarják keríteni, ami igen rövid idő alatt sikerülhetett is nekik s akkor valamennyien hadifogságba estek volna. Gyorsan rendelkezett. A zászlóaljtörzs néhány megmaradt emberét maga mellé véve, zászlóaljparancsnokát testével védve, gyilkos géppuska, tüzérségi és puskatüzön, égő fahídon át, állandóan lövöldözve az üldöző oroszokra, visszavonult. A biztos hadifogságba eséstől mentette meg parancsnokát és bajtársait.

Tóth József tiszthelyettest bátor magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

A lovas század „Squadron”, vagy „Escadron” elnevezése a négyszögben felállított nagyobb lovascsapatnak spanyol „Squadron” elnevezéséből ered.

CSENDŐR LEKSZIKON.

67. kérdés. *Az 1914:XL. t.-c. a hatóságok büntetőjogi védelméről általában büntetlenné minősíti a hatóság vagy annak tagja ellen elkövetett erőszakot, amíg a hatóság közege ellen elkövetett erőszak általában vétség. Van-e oly rendelkezés a törvénynek, amely szerint a hatóság, annak tagja vagy közege ellen elkövetett erőszak egyképpen büntett?*

Válasz. Ha az 1914:XL. törvények rendelkezései alá eső erőszak fegyveres, akkor a cselekmény büntett, akár hatósági közeg, akár hatóság vagy annak tagja ellen követik el. A különbség csak abban van, hogy ilyen esetben a törvény megszabta büntetés tartama, egy esetben pedig neme is (1914:XL. t.-c. 3. §. 1. bek.) megváltozik aszerint, hogy a fegyveres erőszakot hatóság, hatóság tagja vagy közege ellen követtek el. A Btk. 20. §-a szerint börtön és fegyház kizárólag büntetett büntetés, tehát vita tárgya sem lehet, hogy abban az esetben, ha valamely bűncselekményt börtönnel büntet a törvény, ez a bűncselekmény büntett és nem vétség.

68. kérdés. *A gyanúsított az 1932:XXII. törvényekkel létesített, a gabonaforgalomban használatos két, egyenkint 3 P értékű gabonajegyet talál s ez az idézett törvények 4. §-a alapján, magát gabonatermelőnek adván ki, köztartozásainak kiegyenlítésére használja fel. Milyen bűncselekményt követett el?*

Válasz. A cselekmény a Btk. 365. §-ába ütköző jogtalan elsajátítás vétsége. A kir. járásbíróóság hatáskörébe tartozik.

A törvény szerint a gabonajegy szelvényével más, mint termelő, adót nem fizethet. A cselekmény tehát alkalmas az államkincstár megkárosítására is, mert a gabonajegy tulajdonosa az elveszett gabonajegy bírói megsemmisítését kérheti s ennek következtében adófizető kedvezményét felélesztheti, vagyis előállhat az az eset, hogy egy és ugyanazonos szelvényel ketten fizetnek adót. A törvény azonban az ilyen cselekményt nem nyilvánítja adócsalásnak s így ezen a címen a cselekmény üldözés alá nem vonható, mert adócsalás csak az, amit a törvény annak nyilvánít.

69. kérdés. *Vadászati kihágás esetén milyen enyhítő körülmények lehetségesek a büntetlen előéleten kívül?*

Válasz. Általában minden olyan enyhítő körülmény számbavehető az ítélőbíró által vadászati kihágás esetén is, mint amiútt más kihágásoknál, illetőleg bűncselekményeknél számbavenni szokás. Így például enyhítő körülmény a beismerés és az ezzel párosuló őszinte megbánás, a nehéz családi állapot, nyomor, aggkor, csekély kár, a sértett teljes kártalanítása, fiatalkor, mások befolyása, a jogellenesség esélyesebb tudata (vélt jog gyakorlása), ittasság okozta rendellenes lelkiállapot, a bünvádi eljárás elhúzódása a vádlott hibáján kívül, a vádlott alacsony műveltsége miatt cselekménye súlyát be nem láthatta, stb.

Az enyhítő körülmények megállapítása, mint mondtuk, az ítélőbíró belátásától függ, erre szabály nincs. Csak a bírói gyakorlat folytán alakult ki néhány jogelv, amelyek eredményeként ismertettük az előbbi felsorolást. Az enyhítő körülmények alkalmazása mindig a konkrét eset körülményeihez kapcsolódik és sok esetben megtörténik, hogy ami az egyik esetben enyhítő körülmény, a másik esetben nem az. Így például az ittasságot általában csak olyan embernél lehet enyhítő körülménynek tekinteni, akinél megállapíthatólag nem a felszabadult garázdaság, duhajság és elvadultság volt a bűncselekmény szülője, illetőleg elősegítője.

70. kérdés. *A szolgálatban elhalt, szolgálatképtelenné vált és megsérült csendőrök különleges járandóságait törvények és rendeletek szabályozzák. Milyen különös illetményei és járandóságai vannak a szolgálatban elhalt, szolgálatképtelenné vált vagy megsebesült csendőrtiszteknek és özvegyeiknek?*

Válasz. Tisztek általában, a csendőrség csapatállományú tisztjei azonban szolgálati beosztásuknál fogva különösen abba a helyzetbe kerülnek, hogy mint karhatalmi parancsnokok képviselőválasztások, mozgalmak, zavargások alkalmával csapatjuk élén fegyveres szolgálatot teljesítve megsebesülhetnek, megsérülhetnek és ennek következtében teljesen szolgálatképtelenné válhatnak. S mivel a katonai nyugdíjtörvény az ilyen esetekre különös rendelkezéseket nem állapított meg, a törvényhozás külön gondoskodni kívánt arról, hogy a szolgálatteljesítés közben sebesülés vagy sérülés következtében szolgálatképtelenné lett csendőrtisztek, illetve ilyen körülmények között bekövetkezett elhalálozásuk esetén igényjogosult özvegyeik különleges, kedvezményes ellátásban részesíthessenek, amint ez a csendőrség legénységi állományú egyéneire és ezek özvegyeire nézve már az 1912. évi LXV. t.-c.-ben rendezést nyert.

Az 1930. július 1-ével hatályba lépett 1930. évi XXVI. t.-c. 6. §-a kimondja, hogy az 1912. évi LXV. t.-c. 42. §-ának ötödik és hatodik bekezdéseiben, valamint 55. §-ának negyedik és ötödik bekezdéseiben foglalt rendelkezések, a törvény hatályba lépésétől (1930. VII. 1.) kezdődőleg kiterjednek a m. kir. csendőrségnek rangosztályba sorozott havidíjasaira, illetőleg ezek ellátására igényjogosult özvegyeire is.

E törvényes intézkedés folytán az olyan csendőr rangosztályba sorozott havidíjast, aki minden kétséget kizáróan az ellenszegülőkkel folytatott harcban, vagy más, a szolgálat teljesítése közben előállott viadalban, illetőleg szolgálat közben, vagy amiatt ért orvítamadás folytán szerzett sérülése következtében vált mindennemű állami szolgálatra teljesen képtelenné, — szolgálati idejére, valamint arra való tekintet nélkül, hogy ideiglenes vagy végleges minőségben volt-e alkalmazva, a nyugdíj megállapításánál alapul szolgáló beszámítható javadalmazásának (havidíj, csendőrségi pótdíj, esetleg korpdíj) teljes összegével felőri nyugdíjban kell részesíteni. Feltételül szabja azonban a törvény, hogy az ilyen kedvezményes nyugdíjat csak a pénzügyminiszter előzetes hozzájárulásával és csak olyan esetekben lehet engedélyezni, ha a szolgálatképtelenséget előidéző baleset, rendkívüli esemény, vagy sérülés és a teljes szolgálatképtelenség megállapítása között három évnél hosszabb idő nem telt el.

Ha pedig a csendőr rangosztályba sorozott havidíjas minden kétséget kizáróan az ellenszegülőkkel folytatott harcban, vagy más, a szolgálat teljesítése közben előállott viadalban, illetőleg szolgálat közben, vagy amiatt ért orvítamadás folytán szerzett sérülése következtében életét vesztette, — a szolgálati időre, valamint arra való tekintet nélkül, hogy ideiglenes vagy végleges minőségben volt-e alkalmazva, — a hátrahagyott özvegy részére az elhalt férj által utólag elvezett beszámítható javadalmazásnak teljes összegével felőri özvegyi nyugdíjat lehet engedélyezni. Az ilyen kedvezményes özvegyi nyugdíjat szintén csak a pénzügyminiszter előzetes hozzájárulásával és csak olyan esetekben lehet engedélyezni, ha a halált okozó baleset, rendkívüli esemény vagy sérülés és a férj halálának napja között egy évnél hosszabb idő nem telt el. (1912. LXV. t.-c. 55. §. 4. és 5. bekezdése.) Az ilyen kedvezményes nyugdíjban részesülő özvegy azonban az őt egyébként megillető nevelési járulékra nem tarthat igényt.

A fentebb idézett 1930. évi XXVI. t.-c. a fegyveres testületek tagjairól való gondoskodásban még tovább megy, amikor 7. §-ában olyképen rendelkezik, hogy a csendőrség tagjai (tehát tisztek és legénység) részére, az általuk utólag elvezett beszámítható javadalmazás teljes összegével felőri nyugdíjat kell engedélyezni, tekintet nélkül arra, hogy a nyugdíjra igényt adó legkisebb szolgálati időt beöltötték-e s hogy ideiglenes vagy végleges minőségben voltak-e alkalmazva, abban az esetben, ha teljes munka- és keresésképtelenségüket minden kétséget kizáróan a szolgálat teljesítése közben ért oly baleset vagy más rendkívüli esemény idézte elő, amely az eset körülményeinél fogva rendkívüli méltánylásra érdemes. Ezek szerint tehát a teljes összegű nyugdíjat nemesak akkor lehet a csendőregyén részére megállapítani, ha a szolgálatképtelenséget sebesülés vagy testi sérülés okozta, hanem akkor is, ha ez a teljes szolgálatképtelenség valamely baleset (autóelgázolás, kézigránát véletlen robbanása, céllovészetnél előfordulható baleset stb.) vagy más rendkívüli esemény (tűzvész, árvíz, gáztamadás stb.) következtében és olyan körülmények között állott elő, amely nem az illető hibájából származott és emellett rendkívüli elbírálást és különös méltányolást érdemel. Ilyen rendkívüli méltányolást érdemlő kö-

rülmény lehet mindkét szem látóképeségének, vagy a jobb karnak elvesztése, ágyhoz kötött súlyos, gyógyíthatatlan betegség stb. Az ilyen kivételes nyugdíjat szintén csupán a pénzügyminiszter előzetes hozzájárulása mellett és csak akkor lehet engedélyezni, ha a szolgálatképtelenséget előidéző baleset vagy rendkívüli esemény és a teljes munka- és keresetképtelenség megállapítása között három évnél hosszabb idő nem telt el.

A közbiztonsági szolgálat teljesítése közben a szolgálat sajátlagos folytán önhibájukon kívül sebesülést vagy súlyos testi sérülést szenvedett csendőrtiszteknek honvéd és közrendészeti (állami, vagy köz) kórházban díjtalan kórházi ápolásra, illetve ingyenes kórházon kívüli gyógykezelésre van igényük. Ilyen esetekben a kórházi ápolás után felmerülő gyógy- és élelmezési (ápolási) költségek, — kórházon kívüli gyógykezelés esetén pedig a felmerülő gyógykezelési költségek teljes egészükben, valamint az esetleges utazási költségek is a csendőrségi javadalmazást terhelik. A csendőrségnél előírt szabályszerű sportolás keretén belül önhibájukon kívül megsebesült vagy megsérült csendőregyéneknél a keletkezett sérülést vagy sebesülést úgy kell elbírálni, mintha az csendőrségi közbiztonsági szolgálat közben keletkezett volna.

Ha a szolgálatteljesítés közben előfordult baleset, vagy más rendkívüli esemény folytán a csendőregyén életét vesztette, akkor özvegye részére, a férj által utólagja élvezett számítható javadalmazás teljes összegének 98 százalékaival felérő özvegyi nyugdíjat kell engedélyezni, de csak akkor, ha a férj halálát előidéző baleset vagy rendkívüli esemény és a férj halálának napja között egy évnél hosszabb idő nem telt el.

Az ilyen baleset vagy rendkívüli esemény következtében elhalt csendőregyén szolgálati érdemeinek megbecsülését és kiemelését célozza és a hátramaradt özvegygel szemben fokozott gondoskodását tanúsítja ennek a törvénynek az a rendelkezése, hogy az ilyen körülmények között nyugdíjban részesített özvegy újbóli férjhezmenetele esetén — ha azt kéri, — a részére engedélyezett özvegyi nyugdíj 50 százalékát megkaphatja, illetve újbóli házassága tartama alatt is élvezheti.

A fentebb elősorolt esetekben érdembe hozható kedvezményes (felemelt összegű) nyugdíjon felül és attól teljesen függetlenül a csendőr rangosztályba soroló havidíjas részére, — tekintet nélkül a szolgálati időre és rendfokozatra —, egyedül csak a szenvedett sebesülés (sérülés, egészségrontás) foka szerint állandó vagy időleges sérülési pótdíjat lehet megállapítani. A sérülési pótdíjra való igényt, illetve a sebesülés, sérülés stb. fokát és a sérülési pótdíjnak összegszerű kiszabását mindenkor a felülvizsgáló bizottság állapíthatja meg.

A sebesülésnek (sérülésnek, egészségrontásnak) felülvizsgálat útján megállapított fokához képest állandó sebesülési pótdíjra van igénye a csendőr rangosztályba soroló havidíjasnak akkor:

1. ha a tartós szolgálatképtelenség a szolgálat teljesítése alatt, vagy azzal szoros kapcsolatban, az illetőnek saját hibáján kívül sebesülés vagy súlyos sérülés (egészségrontás) folytán állott be és ha az alábbi pontokban foglaltak szerint magasabb összeg nem jár ..... havi 21 P 76 f.
2. ha a havidíjas az 1. pontban megjelölt módon egyik kezét vagy egyik lábát, vagy mindkét kezét vagy mindkét lábát veszítette el, de a könyök, illetve térdizület használható állapotban maradt, e testrészek mindegyikéért havi 32 P 64 f.
3. ha egyik szemére megvakult ..... havi 32 P 64 f.
4. ha egyik karját vagy egyik lábszárát, vagy mindkét karját, vagy mindkét lábszárát veszítette el, e testrészek mindegyikéért .. havi 43 P 52 f.
5. ha mindkét fülére teljesen megsiketült, vagy beszédképességét teljesen elvesztette, továbbá a fejnek, mellkasi és hasiszerveknek olymértű megsérülése vagy megbetegedése következett be, mi életműködésüknek oly lényeges csorbitásával, vagy akadályozásával jár, mely orvosi megítélés szerint a polgári életben legalább kétharmad (66 négyhatod százaléka) kereset- vagy munkaképességcsökkenést okoz, ... havi 43 P 52 f.
6. ha mindkét szemére megvakult, vagy látóképesége annyira csökken, hogy csak igen nagy tárgyakat tud közvetlen közelből felismerni, illetőleg csak a világságossá tudja a sötétségtől megkülönböztetni, ... havi 87 P 04 f.
7. ha bénulás folytán teljesen tehetetlenné vált, havi 108 P 80 f.

(Az itt felsorolt töredékes kiszabható sérülési pótdíjösszegek, a törvényben annak idején kerek koronákban megállapított összegeknek pengőértékre történt átszámításából adódtak.)

A testrészek tartós hasznavehetetlenségét azok elvesztésével egyenlőnek kell tekinteni.

Ha ugyanannál a személynél a 2–6 pontokban felsorolt több eset fordul elő, akkor a kijáró sérülési pótdíjakat összegezni kell, de ez az összeg a legmagasabb kiszabható sérülési pótdíj összegét, a havi 108 P 80 fillért meg nem haladhatja.

A sérülési pótdíjra való igényt csak a sebesülés (sérülés, egészségrontás) időpontjától számított 10 éven belül lehet érvényesíteni.

A sérülési pótdíjak egyben a mesterséges testrészek fenn tartásából és pótlásából felmerülő kiadások fedezésére is szolgálnak.

Az olyan tiszték részére, akik sérülésüket, sebesülésüket vagy egészségrontásukat ellenség előtt, vagy bebizonyítottan hadi szolgálatteljesítés közben szereztek, a fenti kiszabható sérülési pótdíjat 50 százalékkal felemelt összegben kell folyósítani.

Ha egy későbbi időpontban megejtett újlagos felülvizsgálaton az nyerne megállapítást, hogy a fogyatkozás foka egy magasabb összegű sérülési pótdíj odaítélését teszi indokolttá és az bebizonyítottan az annakidején szenvedett sebesülésnek (sérülésnek, egészségrontásnak) következménye, akkor a megállapított sérülési pótdíjat a megfelelő összegre fel kell emelni. A sérülési pótdíjat a rangosztályba soroló havidíjasok számára megállapított kiméretben kell megállapítani az olyan személyek részére is, akik havidíjas rendfokozatukról leköszöntek, vagy azt elvesztették, vagy pedig szolgálati kötelezettségük teljesítése után elbocsáttattak, vagy kiléptek.

Azoknak a személyeknek, akiknek szolgálatképtelensége a megejtett felülvizsgálat alapján csak időleges és ezért várakozási illetményekkel szabadságoltatnak, a fentebb megállapított összegű sérülési pótdíjra is időlegesen van igényük. Az ilyen időleges sérülési pótdíj a várakozási illetményekkel történt szabadságolás tartamára szól, de két évet nem haladhat meg.

A sérülési pótdíjat annak a hónapnak elsejével kell folyósítani, amelytől kezdve azt odaítélték, legkorábban azonban annak a hónapnak az elsejével, amely a felülvizsgálatra közvetlenül következik.

Be kell szüntetni a sérülési pótdíj élvezetét akkor, ha az igényjogosult meghal, vagy ha állami, vagy azzal egyenlőnek tekintendő, vagy azzal a nyugellátás szempontjából viszonyosságban álló szolgálatba lép, valamint akkor is, ha az illetőt katonai (csendőri) tényleges illetmények élvezete mellett, vagy a ténylegességi illetményekre való kiegészítéssel vagy olyan jutalomdíj mellett alkalmazzák újra, amely legalább e kiegészítéssel felér, — e viszony tartamára. Be kell még szüntetni a sérülési pótdíjat akkor is, ha az igényjogosult magyar állampolgárságát elveszti, ha a miniszter engedélye nélkül valamely idegen hatalom szolgálatába lép, vagy ha az illetőt a büntető bíróság az állam iránt tartozó hűség kötelmeibe ütköző bűncselekményekért elítéli, végül, ha az igényjogosult a sérülési pótdíj élvezetéről lemond, a lemondás tartamára.

Ezek szerint a sérülési pótdíj tulajdonképpen csupán a nyugállományban levő havidíjasnak jár, mégis gondoskodás történt az iránt, hogy méltánylást érdemlő körülmények fennforgása esetén és ha azt az érdekelt vagyoni viszonyai is indokolják, a miniszter a felülvizsgáló bizottság javaslatára, a beszüntetendő sérülési pótdíjat részben vagy egészben meghagyhatja, vagy a már megszüntetett sérülési pótdíjat a beszüntetés időpontjától kezdve újból engedélyezheti.

Ilyen esetekben a sérülési pótdíj folyósítását kellően indokolt, a belügyminisztérium (VII. e. osztály)-hoz címzett és szolgálati úton előterjesztett folyamodványban kell kérelmezni.

A kérelmező előjáró parancsnokságai (hatóságai)-nak a láttamozási záradékban határozottan nyilatkozniuk kell arról, hogy a folyamodó vagyoni viszonyai és egyéb életkörülményei a sérülési pótdíj odaítélését indokoltá teszik-e? Ehhez a kérvényhez a parancsnokságnak a sérülési pótdíj megállapítására vonatkozó felülvizsgálati iratokat is csatolnia kell, ha pedig a sérülési pótdíjra való igényjogosultság megállapításának időpontjától kezdve huzamosabb idő (1–2 év) mult el, úgy a kérvényhez a kérelmezés időpontjában szerkesztett újabb katonai (csendőri) vagy közhatósági orvosi bizonyítványt is csatolni kell.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Amit a helyszín beszél.

Írta: DÓCZI ISTVÁN törzsőrmester
(Szombathely).

Nyomozta: A balatonfüredi őrs a 3. nyomozó
alosztály közreműködésével.

A *Zalai Közlöny* 1931 január 10-iki száma a következő hírt közölte:

„*Kiraboltak és felgyújtottak egy üzletet.* A vakmerő betörőbandát a csendőrség hajszojja. Balatonfüred mellett, Alsóörs községben, vakmerő betörők garázdálkodtak. Nem elégedtek meg, hogy kifosztották az üzletet, hanem még fel is gyújtották azt. A tettesek Búzás* József szatócsüzletét szemeiték ki. Felfeszítették az üzleten levő vaspántot, letörték a lakatot, majd miután mindent összeszedtek, felgyújtották az üzletet és megszöktek. A tüzet idejében észrevették és így az oltás eredményes volt. A balatonfüredi őrs máris nyomában van két idegen tettesnek”.

Az újsághír a szombathelyi 3. nyomozóalosztályhoz is eljutott, ahol minden napilapot figyelemmel kísérnek. Erdődi János tiszthelyettes, a 3. nyomozóalosztály akkori szolgálatvezetője hitetlenül rázta a fejét. Nyomozástani óra alatt meg is jegyezte, hogy „volt már nekem ilyen esetem Csornán, de akkor a tulajdonos volt a tettes”.

Január 10-én 14 óra 20 perckor megszólalt a 3. nyomozóalosztály telefonja és a balatonfüredi őrs az alábbiakat jelentette:

„Alsóörs községben tegnap virradóra Búzás József szatócsüzletébe ismeretlen tettesek az ablak betörése útján behatoltak. Elloptak 1 tábla talpbőrt, 6 pár fűzős bakancsot, 15 férfiinget, 10 férfialónadrágot, 8 női kötött kabátot, 40 méter futószőnyeget s távozáskor az üzletet felgyújtották. Bűnjel vagy nyom nem maradt vissza. Tettesek ismeretlenek. Kár: 1550 pengő. Nyomozók kiszállását kérem. Őrs Balatonfüred”.

A nyomozó alosztályparancsnokság Porpácsi Gyula tiszthelyettest és engem vezényelt ki a balatonfüredi őrs támogatására. Mivel aznap már nem volt vonatunk, csak másnap indultunk és 11-én délben érkeztünk meg a helyszínére.

A nyomozást vezető szakasparancsnok úrnál jelentkeztünk, ki közölte velünk eddigi megállapításait. A tűz 9-én reggel virradóra 1/2 óra keletkezett az üzlet belsőjében, melyet a lakosság hamarosan eloltott. A tüzet a süteménnyel megjelenő péktanonc vette észre. A péktanonc kikérdezésekor elmondotta, hogy Balatonfüred felől jött kerékpárján és messziről úgy látta, hogy az üzlettől két háztízszakos ember távozott, kik Veszprém irányába mentek. A péktanonc ekkor még nem vette észre a betört ablakot és a tüzet. Néhány perc múlva, amikor a másik fűszerestől Búzás üzletéhez visszajött, hogy ott leadja a süteményt, azt észlelte, hogy az üzletből az egyik

ablakon át, sűrű fekete füst tódul ki az utcára. A péktanonc értesítette a harangozót és tüzet kiabált a faluban.

A nyomozást vezető szakasparancsnok az őrsparancsnokkal és még három csendőrrel aznap 8 órakor érkezett a helyszínére. A helyszín megvizsgálása után, miután ott a tűzfészket megállapította és a kárt felvette, gyanus körülményt pedig nem észlelt, egy járőrt útba-indított Veszprém irányába, hogy a péktanonc által bemondott egyéneket vegye őrizetbe és kísérelje a helyszínére, mert valószínűleg azok gyújtották fel az üzletet.

Az őrsparancsnokot megbízta, hogy a községben puhatoljanak Búzás haragosai, vagyoni viszonyai stb. után. Ő maga addig Búzással és annak nevével foglalkozott.

Az őrsparancsnok jelentette, hogy Búzást a községben mindenki jómódú, becsületes és szorgalmas kereskedőnek ismeri. Néhány évvel azelőtt atyja pénzéből nyitotta üzletét s azóta is atyja segítette, ha valami nagyobb bevásárlása volt. Búzás atyja szintén jómódú polgár. Búzást a tüzzel kapcsolatban károsodás nem érte, mert háza 12.000 P-re, míg üzlete pedig 8000 pengőre van biztosítva. Az utolsó díjtételét 1931 január 5-én fizette be.

A szakasparancsnok közölte velünk azt is, hogy a helyszínt változatlan állapotban megőriztette. Ezután a szakasparancsnok bevonult, az őrsparancsnokot tájékoztatásunk végett estig a helyszínen hagyta. Távozása előtt még meghagyta, hogy ha a helyszínt megtekintettük és gyanus körülményt nem észleltünk, az őrsparancsnokkal együtt vonuljunk be az őrsre, hol a további parancsot megkapjuk.

A szakasparancsnok úr távozása után az őrsparancsnok úrral és járőrtársával a helyszínére mentünk. A sérített és családjának őrzését az őrsparancsnok járőrtársára bízva, a helyszín külső vizsgálatát kezdtük meg.

Az oltásnál a segédkezők által összetaposott nyomokból a tettesek nyomát nem tudtuk kivenni. A vázrajzon 1-el jelzett kirakatablakot vizsgálva megállapítottuk, hogy a tettes a kívülről gittelt ablakról valami görbe, oltókéshez hasonló éles tárggyal vágta ki a gittet és az ablaküveget. Az eltávolított ablaküveget azonban a helyszínen, vagy annak környékén nem találtuk meg. Az ablaküveg hiányát sehogyan sem tudtuk megérteni, mert azt, mint értéktelen tárgyat a tettes nem igen vitte magával. A gittben visszamaradt késnyomból arra következettünk,

KI TUDTA?

Zách Felicián előkelő, dúsgazdag főúr volt, aki Csák Máté halála után (1321.) Róbert Károly király (1308—1342.) pártjára tért. A király dominiumokkal és tisztségekkel jutalmazta, amelyektől 1330-ban ármánykodása és gonosz természeté miatt megfosztotta. Zách ezért egy udvari lakoma alkalmával gyilkos szándékból megtámadta a királyi családot, a királyt és a királynét megsebesítette. Őt magát és két leányát kivégezték, családját pedig harmadiziglen fej- és jószágvesztésre ítélték. Ezt a politikai gyilkosságot később romantikával vették körül. A költő fantáziája az, hogy a királyné öccse, Kázmér herceg és Zách Klára közt szerelmi viszony miatt bosszúból támadt volna Zách Felicián a királyi családra, vagy pedig az a mese, hogy a Forgácsok ebből az esetből kifolyólag kapták volna birtokaikat, ugyanis amikor Zách Felicián a terembe berontott, a királyné Forgács nevű apródjának oda szólt volna:

„Vágd fiam, vágd, Forgács,
Tiéd leszén Gimes és Gács!”

* A gyanúsított nevét megváltoztattuk. — Szerk.

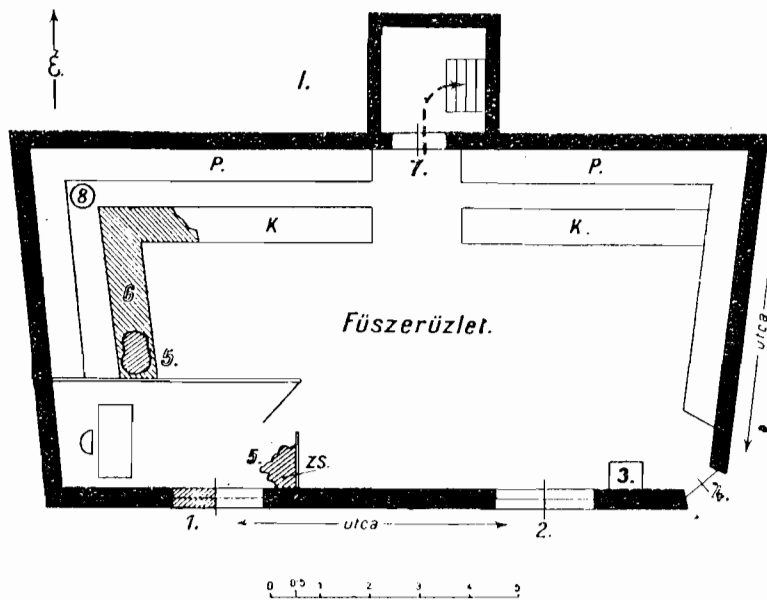
M. kir. szembahelyi III. csendőri körlet

Balatonfüredi ors.

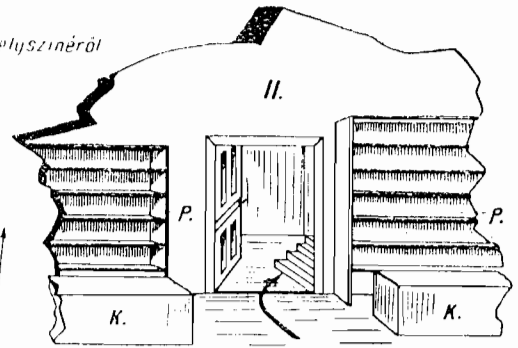
1/3. szám
1931

Vázrajz.

Bárany István alsóorsói lakás kárára történt állítólagos gyújtogatás helyszínéről

Alsóörs, 1931. január 11

Jelmagyarázat
ad. I.

1. Amegrongált ablak (egyik szárnyán)
  2. A kirakat ablak
  3. Pénztár
  4. Az üzlet utcai bejárata
  5. A tűzfészke I1 a zs. zsákok
  6. Tűz terjedés nyomai
  8. Zárt petróleum tartály, fedele nyitva.
- P. Potcok
K. Kiszolgáló pultok
Z. Ajtó, melyen át az emeletre kell menni
- ad. II.
Az emeletre vezető ajtó, raktár és feljáró lépcsővet.

Torma lh.
öpk

hogya a tettesek a gittet olyan görbe késsel vágták ki, amelyent a kertészetben és a bőrparban szoktak leginkább használni. Járőrvezetóm a sértettől megkérdezte, hogy miután az üzletben talpbórt is árulnak, azt mivel szokták elvágni? Búzást a kérdés váratlanul érintette és hamarjában nem is tudott válaszolni, felesége azonban a pult egyik fiókjából gyanútlanul egy görbe kést vett elő, melynek éle egy helyen kissé ki volt csorbulva. Járőrvezetóm a kést az utcára hozva összehasonlította a gittben levő késnyommal. Meglepődve láttuk, hogy a kés teljesen egyezik a nyommal. A késen levő csorba felülete még fényes volt, tehát a kicsorbulásnak friss keletűnek kellett lennie. Hamarosan megtaláltuk az okot is. Az egyik vágási nyom tanúsága szerint ugyanis a kés a gitt alatt levő háromsarkú, horganylemezből készült szegben megakadt és ettől csorbult ki.

Az üzlet bejárati ajtaját vizsgálva megállapítottuk, hogy az belülről kapsokkal volt beakasztható, míg kívülről vas keresztpánttal és lakattal volt zárható. A lakaton ütési nyomok voltak, de a lakat még nem volt egészen letörve, tehát a tettes itt nem hatolhatott be.

A külső vizsgálattal megállapítható volt még az is, hogy villámcsapás, napsugár, röptűz, rövidzárlat mind nem okozhatta a tüzet, szomszédos épületekről nem terjedhetett át, kéménytűz nem volt, ajtók-ablakok zárva voltak s így csak belső tűz lehetett. Ezért megkezdtük a helyszín belső vizsgálatát.

A belső helyszínt a vázrajz ábrázolja.

A 7.-tel jelzett ajtón, mely a raktárhelyiségen át a lakásba vezet, sértett nejét a lakásba küldtük, míg sértettet magunk mellé véve, a helyszín aprólékos megvizsgálásához kezdtünk.

A 3.-mal jelzett pénztárfiókban, melyen zár nem volt, 15 P 73 f váltópénzt találtunk. Sértett szerint ez a pénz a betörés éjszakáján is ott volt a fiókban.

Az 5.-tel jelzett irodahelyiségben, mely szintén nem

volt zárható, a sarokban égett zsákdarabok feküdtek. Ez volt az egyik tűzfészke. A zsákok el nem égett darabjai között 7 cm hosszú kénlapot találtunk. Hogy a kénlap miként került az üres zsákok közé, azt Búzás nem tudta elfogadhatóan megmagyarázni, de ezirányú érdeklődésünk láthatólag kellemetlenül érintette.

Az 5.—6.-tal jelzett helyen, a kiszolgálóasztal alsó, belső részében festékes hordók állottak. A venyigefeketés hordó félig elégett, míg a zöldfestékes hordóban egy félig elégett kénlap volt. A kiszolgáló asztal felső lapján égett futószőnyeg- és borsapkadarabok heverték.

A 6.-tal jelzett kiszolgálóasztalon egy literes üvegben 11½ dl denaturált szesz volt. Az üveg nem volt bedugaszolva. Az égett futószőnyeg- és sapakdarabokon denaturált szesz szaga volt érezhető.

A 8.-cal jelzett helyen nyitott tetejű „Vacuum”-féle petróleumos vashordó állt. A hordóban kb. 15 liternyi petróleum volt.

A fiókos állványok alja összegyűrt, de még új csomagoló papírral volt teleszórva.

Az égési és tűzterjedési nyomokból megállapítható volt, hogy a gyújtogatás az oltás megkezdése előtt kb. 50—60 perccel előbb történhetett. Kísérlet eredménye szerint a betörés végrehajtása és az üzletben levő elváltások előidézése egy ember számára kb. egy órai munkát jelentett.

Megállapítottuk, hogy a tűz idején sértett neje és gyermeke a lakásban aludtak.

Mikor járőrvezetóm mindezekre magyarázatot kért Búzástól, az azzal igyekezett kitérni a válasz elől, hogy engedjük őt fel a lakásba, hogy lefekhessen, mert idegeit nagyon megviselte a csapás, nem tud állni és összefüggően gondolkodni. Látva Búzás idegállapotát, arra gyanakodtunk, hogy az öngyilkosság gondolatával foglalkozik, ezért járőrvezetóm megkérte az őrsparancsnokot,

hogy kísérje Búzást a községházára és ott tartsa szigorú megfigyelés alatt.

Tanuk kikérdezése során megállapítást nyert, hogy Búzás üzletmenete a gazdasági viszonyok hatása alatt megromlott. Fizetési nehézségei támadtak. 1931 január első napjaiban egyes hitelezői már peresítették követeléseiket, melyek összege akkor már 3600 P-re rugott. Január 8-án több hitelezőjétől kapott értesítést, hogy követeléseiket peresítették.

A péktanonc, aki a tüzet észrevette, ugyanazt adta elő, mint a szakasziparancsnoknak, megmaradva azon állítása mellett, hogy két idegen hátizsákos csavargót látott a tűz előtt néhány perccel az üzlet közeléből eltávozni.

Berecz Mihály tanu előadta, hogy a tűz észrevétele után sértett lakására ment, hol Búzásné már felöltözve találta. Búzásné nem árult el nagyobb meglepetést, amikor vele a tüzet közölte. Sértett ekkor nem volt otthon. Neje azt mondotta, hogy kb. ¾ órája elment atyja házához a lovakat etetni.

A többi tanu lényegeset nem adott elő.

A biztosítási kötvények tanúsága szerint az üzlet és ház 1930 augusztus 1-től az egyik nagy biztosító intézetnél 10 évre — tűz ellen 30.000 P, betörés ellen 10.000 P, az üzleti árucikkek és berendezési tárgyak még külön 15.000 P-re, mindössze: 55.000 P-re — voltak biztosítva.

Sértett a kárigényét 2000 P-re már a járőr megjelene előtt bejelentette a biztosító társaságnál.

Több személyi és tárgyi bizonyíték nem lévén, a levont következtetések, az adatok lényegi rendezése és bírálata során az alábbi kép alakult ki a járőr előtt:

1. Idegen tettes ellen szólt az a körülmény, hogy a pénztárfiókban sértett által éjjelre visszahagyott váltópénz hiánytalanul megvolt. Idegen tettes vagyoni haszon végett követ el betörést s így éppen a pénztárfiókról, mely hozzá még nyitva is volt, nem feledkezik meg.

2. Az ablak gittje kívülről volt kivágván egy jellegzetes görbe késsel, ez a kés a sértett birtokában olyan helyen találtatott meg, hova idegen tettes nem tette volna vissza. A kés azonosságát a csorbaság kétségtelenül igazolta. Az ablaküveg hiánya is idegen tettes ellen szólt, mert idegen értékesebb áruk birtokában, nem visz el ablaküveget.

3. Az irodahelyiségben levő zsákok között talált kénlap azt igazolta, hogy azt a gyújtáshoz használták. Gyanússá vált a járőrnek, hogy a kénlap felfedezése sértettet idegessé tette.

4. A festékes hordókban talált égett kénlapok, a pulton levő és kilocsolt denaturált szesz, a tűz vezetésére gondosan és tervszerűen elhelyezett papírok, a nyitott petróleumos hordó: mind tervszerűen elkészített gyújtogatókra mutattak. Ezeket idegen tettes is elrejtette ugyan, de ha figyelembe vesszük, hogy a tettesnek az idő drága, miután célját már a betöréssel elérte, nem valószínű, hogy a körülményesen elkészített tűzokozással elfogatását kockáztatja.

5. Idegen tettesre csupán a péktanonc előadása mutatott, hogy a tűz előtt néhány perccel két hátizsákos idegent látott az üzletből eltávozni.

6. Mindezeket egybevetve, a járőr két feltevést állított fel:

Biztosítási csalás céljából elkövetett gyújtogatás. Ezt a feltevést a helyszíni adatokon kívül a magas bizto-

sítás, továbbá Búzás zilált anyagi helyzete is alátámasztotta.

Mellékfeltevésként a járőr a péktanonc által látott idegenek tettességével is számolt.

Tekintve a két irányba mutató gyanúokat, a tetteség kérdése csak akkor volt kétségtelenül eldönthető, ha vagy a két idegen, vagy az ellopottnak mondott árucikkek megkerülnek.

Miután a nyomozást vezető szakasziparancsnok új már 10-én elküldött egy járőrt Veszprém irányába a két idegen előkerítése céljából, járőrvezetőm előbb a sértett nejét, majd sértettet vette kikérdezés alá. Egymással teljesen ellentétes tanuvalomást tettek, de mindketten tagadták, hogy ők gyújtották volna fel az üzletet. Ezzel egyidőben egy járőr házkutatást tartott a sértett atyjának házában s ott az istálló padlásán a hiányzó ablaküveg egyik darabját és az ellopottnak jelzett futószőnyeget megtalálta.

Közben a Veszprémből bevonuló járőr jelentette, hogy a helyszíntől Veszprémig senki sem látta a két idegen hátizsákos embert és azokat Veszprémben sem sikerült megtalálni. Megállapította a járőr azt is, hogy Búzás január 10-én kocsiával Veszprémben volt, onnan árukat hozott magával és ez alkalommal a biztosító társaság ügynökségénél is járt.

Sértett a megtalált futószőnyeg felmutatása után cselekményét — a betörést és gyújtogatást — beismerte a következőképpen:

1930. év végével a megtartott leltározás adatai szerint vagyoni helyzete válságossá vált, mert 3000 pengőt kitevő kintlevőségét a szegény lakosságon nem tudta behajtani. 1931 január elején hitelezői megrohanták és mivel fizetni nem tudott, követeléseiket peresítették. Anyagi romlása idegállapotát teljesen feladta és álmátlan éjszakáin elhatározta, hogy betörés és tűz ellen magasan biztosított üzletét kifosztja és felgyújtja. Elhatározásának következményeképpen 1931 január 8-án az esti zárás után a talpbőrvágó késsel a kirakatüvegről a gittet lefejtette, az üzlet bejárati ajtaját és annak lakatját meg rongálta, mely cselekménye által olyan színezetet adott a dolognak, mintha idegen tettes tört volna be. Az üzletben levő futószőnyeget és a kivett kirakatüveget még azon este elvitte atyja istállójának padlására, hol azt a szalmában elrejtette. Ezután újból visszatért az üzletbe, hol a kénlapokat a zsákok közé és a festékes hordókban elhelyezte. A petróleumos hordót kinyitotta, a kiszolgáló asztalon levő maradék futószőnyeget és borsapkákat denaturált szesszel leöntötte, az állványok közé papírokat helyezett el, hogy azzal a tüzet vezesse. Miután mindent elhelyezett, a várműveken 7-tel jelzett ajtón felment a lakásba aludni.

Másnap reggel ½ órakor ugyanezen az úton lejött az üzletbe és az elkészített kénlapokat meggyújtotta, majd atyja lakására ment, hol a történeteket bevárta. Miután a tűz kiterjedéséről és felfedezéséről értesült, azonnal a tűzoltáshoz ment segíteni.

Véletlenül meghallotta, hogy a balatonfüredi őrs járőre a helyszínelés során két idegen gyanúsított a gyújtogatással, azért másnap, 10-én, kocsiával Veszprémbe ment, mely alkalommal az istálló padlásáról a kirakatüveget el akarta szállítani, de izgatottságában annak csak egyik darabját találta meg; azt magával vitte és Veszprém közelében az uradalmi földön a hó alá rejtette. Ezt a járőr a jelzett helyen tényleg megtalálta. Búzás ez alkalommal járt a biztosító társaság kirendeltségénél is.

A betörés előidézésével és a gyújtogatással az volt a

Hallgatás és szerénység nagyon értékes tulajdonságok a társalgásban.

MONTAIGNE.

szándéka, hogy a biztosítási díjat felvéve, abból hitelezőit kielégíti.

Előadása szerint a cselekmény végrehajtásáról sem neje, sem atyja nem tudtak. Ezt a nyomozás során nem is lehetett bizonyítani. Az általa elloptoknak feltüntetett áruk egy része elégett, a másik része nem is volt meg.

A nyomozás további folyamán megállapítást nyert, hogy a péktanonc által látott két hátizsákos „idegen” helybeli volt, kik erdőmunkára mentek és gyufavásárlás céljából jártak az üzlet közelében, de mert az még zárva volt, eltávoztak anélkül, hogy a tüzet észrevették volna.

A veszprémi kir. törvényszék Búzást a Btk. 92. § alkalmazásával 2 (Kettő) évi fegyházra mint főbüntetésre, a II. Bn. 3. § alapján 300 P pénzbüntetésre, 5 évi hivatalvesztésre és politikai jogainak ugyanilyen tartamú felfüggesztésére mint mellékbüntetésre ítélte és a perköltések megtérítésére kötelezte.

Súlyosbításnak vette a törvényszék, hogy sértett házától mindkét oldalon 18—18 ölnyire náddal fedett és emberek által lakott lakóházak voltak. Enyhítő körülménynek vette: a töredelmes beismerést, a büntetlen előéletet, családos voltát s hogy a cselekményből másnak kára nem származott. Végül pedig, hogy a peresített váltók miatt anyagi nehézségekkel küzdött. Ezen enyhítő körülmények alapján alkalmazta a Btk. 92. §-át.

Fellebbezés folytán a győri kir. ítélőtábla a mellékbüntetések helybenhagyása mellett a főbüntetést egy évi és 6 hónapi börtönre változtatta. Indokolásában kimondta, hogy az elsőfokú bíróság által kimondott bűnösség helyes, a minősítés pedig törvényes. A tényállást azonban annyiban helyesbíti, hogy az üzletben elhelyezett petróleumos hordó üres volt s így robbanást nem okozhatott volna. Bár súlyosbításnak veszi, hogy tettes saját családját is tűzveszélynek tette ki, mégis a petróleumos hordó üres voltára való tekintettel az elsőfokú bíróság által kimondott legkisebb törvényes büntetést is súlyosnak találta. Ennek megfelelően a büntetést enyhítette.

A közvádoló, vádlott és védője által használt semmisségi panaszokat a kir. Kuria elutasította és a másodfokú bíróság ítéletét jogerősnek mondta ki.

A járőr a helyszínelés alkalmával megállapította, hogy a petróleumos hordóban kb. 15 liternyi petróleum volt, azonban ezt a feljelentésében nem tárgyalta. A járőr eme mulasztásának volt tulajdonítható, hogy a másodfokú bíróság a két évi fegyházat 1 évi és 6 hónapi börtönre változtatta.

A járőr a 18—18 ölnyire levő nádfedeles házakat úgy jelentette be, hogy azok a tűz által nem voltak veszélyeztetve, mert a tűz idején zárszerű volt. Ezzel szemben úgy az első, mint a másodfokú bíróság ezeket a házakat veszélyeztetetteknek vette és súlyosbító körülménynek tudta be.

*

Ennél az esetenél kétszer tartottak helyszíni szemléket. Az első szemle alkalmával a helyszíni hallgatott. A második helyszíni szemle alkalmával a helyszíni mindent elmondott a helyszínelőknek, mert azok dolgukat alaposan, részletesen, hozzáértéssel végezték és a szolgáltatott adatokat gondolatmunkájuk helyesen értékelték ki. A jól megtartott helyszíni szemle fontosságán kívül ez az eset arra is rámutat, hogy a helyszínen talált állapotot minden részletében rögzíteni kell. (Helyszínelírás, rajz, fénykép stb.) Itt a helyszínelők hibát követtek el, ezért maradt ki a 15 liter petróleum a feljelentésből, ami a másodfokú bíróságnál enyhébb büntetés kiszabását eredményezte.

Háború a Nagyrákoson.

Hideg, esős reggel. A napot nem látni, szürke felhők fátyolosodnak előtte s ezeken képviselteti csak magát egy bágyadt sárga folt. Nem látni az embereket sem és a gyárkéményeket sem, amelyek olyan szépen körülfüstölik a nagyrákosi gyakorlóteret. Csak sötétszürke alakokat lehet látni a szürke ködben. A kisebbik ember, a nagyobb gyárkémény. Ezekből felzúg a szirénajel, az emberek felől is hangok hallatszanak: vezényszavak. S Nagyrákoson és környékén megindul a munka.

A munkát katonáéknál kiképzésnek nevezzük.

Húsz—huszonöt ember fekszik egymás mellett tíz lépésnyire. Csak fekszenek, semmi mást nem csinálnak. Mert az, hogy bele-belefújnak a körmükbe, fehér párafüstöt eregetve a szürke ködbe, nem a harc kiképzéshez tartozik, hanem a hideghez, a vizes fűhöz és a vizes földhöz, amibe a derék gyalogosok belelaposítják magukat, hogy az ellenség észre ne vegye őket, vagy legalább is minél kisebb darabkát lásson belőlük.

Előttük jó kétszáz méterre földtüremlés vonul, párhuzamosan a csatárlánccal. Ez a földtüremlés olyan, amelyeket csak gyakorlótereken lehet látni. Azt a célt szolgálja, hogy a mögötte álló embert az előtte álló észre ne vehesse. Mögötte pedig az ellenség áll.

Most mozog és felér a tetejére. Az ellenség: egy ember és egy zászló. A zászló színét nem látni, mert a köd még nem szállt fel. Csak egy homályos formát látni, mintha egy nagyon hosszú és nagyon vékony nyakú aszcny fejkendőjét lengetné a szél. Ennek a ködös látománynak leküzdése a gyakorlat tárgya. Ezt az ellenséget kell megsemmisíteni.

A fekvő csatárlánc mögött egy álló ember is akad. Ő a parancsnok, egy szakaszvezető. Rövid parancsokat osztogat, fölényes, gyakorlott módon. Bokáit összeverdesi, tipeg egy helyben. Kezében kórószárat lóbáz. Ha kiabál, ezzel is kiabál. Űti vele a lába szárát.

*Az ellenség megjelenésekor tüzet nyitott. Kiadta a parancsot a tűz megnyitására: Vezetett tűz 200! Ellen-
ség a dombon!*

Az emberek megmozdulnak. Figyelik a célt, gyorsan töltnek, behúzódnak a földbe, majd egy pillanatra a puskaóhoz kúpják a fejüket, hogy tüzeljenek. Várják a vezényszót.

— Tűz! — hangzik a szakaszvezető parancsa s a kóróval suhint egyet.

*— Puff, puff! — hangzik jobbra is, balra is, közé-
pütt is. Nem lövés hangzik: a „puff” ügymevezett hang-
utánzó szócska jelen esetben. A lövés dörejét utánozza a
puff. Lövés nem hangzik, toroklattűz nincs. Csak töltés
van és ismétlés és ürités van. Lövés nincs, csak puff van,
ami emberi torokból jön ki, nem pusktorokból.*

Nem is ijed meg az ellenség. A vékony- és igen hosz-

szűnyakú asszony, fején a kendővel. Jön közelebb a tüzelő csapatok felé.

Tehát sürgős segítségre van szükség. Új tüzesszök tűzére, amely hatalmasabb a puskáénál. A puffnál.

A parancsnok ismét parancsol. Egy golyószórónak, illetve a golyószórónak ad parancsot a tűz megkezdésére.

„— Hosszú sorozat, két tár!” —

Ez volt a parancs s a golyószóró rögtön tüzelni kezd. Jobbról, az ellenség oldalában, egy kis földpúp mögött megszólalt a hatalmas és félelmetes fegyver — a kereplő. És szól, szól diadalmasan, szórja a tüzet magából, a két tárat, a hosszúsorozatot és diadalmasan nyekereg két fakereke.

Olyan diadalmasan szól, hogy az ellenség kénytelen volt beszűntetni az előnyomulást, lefeküdt, mi pedig megközelítettük egészen a rohamtávolságig. A válságos percig, ami a szív, az erő és a virtus próbája. A roham. Amikor a gyümölcs megéri. Fölényünk beigazolódik. Ötven méter választja el tőle a harcosokat. De erről a távolságról is jól látja az ellenség a véres szemeket és hallja az összerotított fogak csikorgását. Az ellenség — hosszú- és vékony nyakkal és kendővel. Lát és hall mindent. A puffot és a kereplőt.

De azt talán mégsem látta, hogy mi történt a golyószóró mögött. Itt az előbb csak két ember volt. És a tüzesszök. Most tizenöt. Ezek úgy küsztek ide, hogy az ellenség azt nem láthatta. Tizenöt véresszemű harcos az ellenség oldalában! És a kereplő.

A parancsnok kiadja a parancsot a rohamra:

— „Összdobáshoz kész! Dobás! Hajrá!”

Bumm, bumm, bumm! — hangzik a legújabb tüzesszök bömbölése s a hatalmas harcizajban az emberek a karjukat lóbálják. Úgy tesznek, mintha dobnának. Ha kézigránát lenne a kezükben, akkor ezt dobnák az ellenségre. De csak a „bumm, bumm” röpköd. Rengeteg. S a golyószóró nem hagyja magát, ő is részt kér a sikerből, újból belekezd hát a nyekergésbe. A pokoli harcizajt még fokozza a puskások ellenállhatatlan tüzelése. A puff-puff. Ez nincs jól. A tüzfegyelem meglazult. Itt mindenki csak lö és mást nem csinál. Csak puff-puff, bumm-bumm és a kereplő. A tűzben nincs rendszeresség.

A parancsnok azonban a helyén van. A helyzet magaslatán. Látta a rendszertelenséget, a tüzfegyelem meglazulását. A roham válságos perceiben ilyesmi a legnagyobb lelkierővel rendelkező csapatnál is előfordul. Tehát megállította a rohamozókat s a tüzet beszűntette. Nem dörgött több puská és a golyószóró sem tüzelt. Nem volt puff és kereplő.

S mikor csend lett, mikor megszűnt a harcizaj és minden szem a parancsnokon függött, ez a kórószárral vaddalkozva, ezt kiáltotta a kifáradt, szavátleső rohamosoknak: „Micsoda dicső löszerpazarlás ez?!”

Ezt kiáltotta és azt, hogy: „Hozzám!”

Megbeszélte a gyakorlatot, a harcot. A cél: az ellenség megsemmisítése volt. Ezt fedett előreküzdéssel, meglepő oldaltámadással a roham alatt sikerült is elérni. Tehát az ellenség megsemmisült. Csak a löszerpazarlást kifogásolta. Ez fölösleges és káros volt, mert nehéz az utánpótlás. Nem marad az üldözésre. Az ellenség e nélkül is megsemmisült volna.

Az ellenség valóban megsemmisülten ette a szalonnáját barna kenyérral a domboldalon. Mellette feküdt a zászló. Szintén megsemmisülten.

*

Délben kimutatást olvastam arról, hogy melyik „győzedelmes” állam hány milliárdal emeli a katonai költség-

vetését. Ok: a „leggyőzött” államok veszedelmesen fegyverkeznek...

Mikolás Dezső
honvéd akadémikus.

Előfizetőinkhez. Előfizetőink részére, kiknek előfizetése folyó hó végével lejárt, mai számunkhoz esekklapot mellékelünk. Kérjük, hogy az előfizetést mindenki idejében újítsa meg, hogy a lap küldésében fennakadás ne álljon be. Külön felszólítást nem küldünk.

Hősök emlékének megünnepelése. Május 27-én az egész országban impozánsan ünnepelték meg a hősök napját. Budapesten a Névtelen Hős emlékkövével volt nagy ünnepség. A Kormányzó Úr Ó Főméltóságát vitéz Kárpáthy Kamilló gyalogsági tábornok, a honvédség főparancsnoka, a kormányt Lázár Andor igazságügyminiszter képviselte. Vitéz Kárpáthy Kamilló gyalogsági tábornok úr, a m. kir. honvédség főparancsnoka tette le a Kormányzó Úr Ó Főméltósága koszorúját, majd számos testület helyezett koszorút az emlékműre. Az ünnepély után a csapatok díszmenetben vonultak el az emlékmű előtt.

Az ünnepségből a Budapestnél állomásozó csendőrség is kivette részét. Május 27-én, a hősök napján a csendőrlaktanya zászlódszót öltött. A csendőrtisztikar és legénység 9 órakor istentiszteleten vett részt, majd tisztii és legénységi küldöttségek vonultak ki a Névtelen Hős emlékkövével, valamint a Farkasréti, Tabáni és Rákoskeresztúri temetőben megtartott ünnepélyre.

Dicséretet. A szombathelyi III. kerület parancsnoka dicső okirattal látta el: Németh István XV. th.-t, mert 1932. évben Katona István gadányi vadaskerti vadór sérelmére elkövetett gyilkosság tettesei után a nyomozást, mint őrsparancsnok, igen nagy szakértelemmel, leleményességgel, kitartó szorgalommal oly eredményesen irányította, hogy a tettesek rövid idő alatt kinyomoztattak s a bűnjelekkel együtt az igazságszolgáltatás kezére juttattak; Kertész Vazul törm.-t, mert 1932. évben Katona István gadányi vadaskerti vadór gyilkosai után a nyomozást, mint járőrvezető, nagy szakszerűséggel, leleményességgel, fáradságot nem ismerő szorgalommal oly eredményesen végezte, hogy a tetteseket — bár a nyomozás megindításakor igen kevés támpont állott rendelkezésére — a bűnjelek biztosítása után rövid idő alatt kinyomozta és az igazságszolgáltatás kezére juttatta; Horváth Lajos II. törm.-t, mert 1932. évben Keleviz községben történt gyujtogatás tettesét, mint járőrvezető, — jöllehet a mesztengnyői őrsön a helyi és személyi viszonyokkal akkor még ismeretlen volt — napokon át tartott, körültekintően, leleményességgel és szakszerűen lefolytatott nyomozás után kiderítette és az igazságszolgáltatás kezére juttatta. Nyilvánosan megdicsérte: Tóth Imre III. őrm.-t, mert 1932. évben Keleviz községben történt gyujtogatás tettesei után nyomozásban járőrvezetőjét teljes odaadással és igen eredményesen támogatta; Tóth Imre III. őrm.-t és Várnagy János cs.-t, mert egy vadór gyilkosai után nyomozásban járőrvezetőiket odaadással és buzgalommal támogatták, miáltal lehetővé vált a bűnjelek biztosítása és a tettesek elfogása.

Fegyverhasználatok. Június 10-én 18 óra tájban a Cece községhez tartozó Hard-pusztán országgyűlési képviselői beszámoló tartottak. A nyilaskeresztesek a gyűlést megzavarták. A zavargók elfogása során a nyilaskeresztes csoport a csendőroket megtámadta, miközben Kovács István cecei őrsbeli tiszthelyettes és Juhász Sándor németkéri őrsbeli törzsőrmester szuronyt használt. Mihály József, Mihály István és Mihály János Hard-pusztai lakosok a szuronyhasználat folytán könnyebb sérüléseket szenvedtek. Rendesinálás közben Juhász törzsőrmester puskája véletlenül elslűt, de sérülést nem okozott. Csendőr nem sérült meg, a lakosság hangulata nyugodt. A kivizsgálás folyik.

A nagyszakácsi községhez tartozó Gyóta cigánytanyán tífusz ütött ki, ezért a cigánytanya elé pisztollyal fel-fegyverzett polgári öroket állítottak. Amikor Reményi Károly tiszthelyettes és Balassa Jenő csendőrből állott járőr június 6-án 2 óra 15 percek a cigánytanya közlébe érkezett, a polgári örok azon hiszemben, hogy cigányok közelednek a tanya felé, 5 lövést tettek. Reményi tiszthelyettes a támadó Laskai János ör kezéből puskatussal igyekezett a pisztolyt kiütni, mitől az ör arcán és kezén megsérült. A menekülő s lövöldöző Schova Ferenc és Horgos János polgári örok Balassa csendőr 2 eredménytelen lövést tett, Haláletet nem történt. Laskai ör sérülése könnyű. Csendőregyén nem sebesült meg.

Gyanúsított öngyilkossági kísérlete. A tarcali községháza egyik irodáját május 20-án a déli órákban feltörték. A betörő 136 P 36 fillért lopott el az irodából. Az őr s esekelmény el követésével *Illési Sándor* ottani lakost gyanúsította, aki tagadt. Az őr s nyomozás során 10 pengőt előkerített és őrizetbe vett. Illési gyanúsított a községházánál történt kikerdezőkór átvágta a nyakát. Súlyos sérülésével a sátoraljaújhegyi Erzsébet-kórházba szállították. Az ügyben kivizsgálás indult.

Helyreigazítás. A következő levelet kaptuk: „*A Csendőrségi Lapok lekövetés szerkesztőségének, Budapest.* A Csendőrségi Lapokban megjelent hirdetéseink szövegében a csendőrtanulostályparancsnok urak szíves figyelmét felhívtuk arra, hogy 25 drb kerékpár megrendelése esetén egy kerékpárt ingyen szállítunk. Jóindulatúan figyelmeztettük minket, hogy ezt a szövegezést úgy is lehet magyarázni, mintha mi az ingyen kerékpárt a tanulostályparancsnok urak személyének ajánlanánk fel. Kötelességünknek tartjuk kijelenteni, hogy távol állott tőlünk a tanulostályparancsnok uraknak ilyen ajánlattal való megbántása. Gyárunknál már hosszú évek óta gyakorlatban van, hogy minden 25 gép után — bárhonnan kapjuk is a megrendelést — egy gépet ingyen szállítunk. Miután a csendőrségnél tudomásunk szerint csak a tanulostályoktól számíthatunk ilyen nagyobb rendelésre és mert együttes megrendelés elgondolásunk szerint csak a tanulostályparancsnok úr engedélyével történhetik, azért voltunk bátrak erre a kedvezményünkre a parancsnok urak szíves figyelmét felhívni. Idomtalannak tartottuk volna a géppel való rendelkezés mikéjtjét is megjelölni, mert a parancsnok urat tartottuk illetékesnek annak eldöntésére, hogy a gépet a parancsnokság hivatalos használatára, vagy valamelyik alárendeltjének megjutalmazására fordítja-e. Remélve, hogy minden esetleges félreértést sikerült eloszlatnunk, a jövőben is készsággel felajánljuk minden 25 drb kerékpár rendelés után a „ráadás-kerékpárt“ és kérjük a tanulostályparancsnok urakat, hogy azzal a fentiek szerint saját belátásuk szerint méltóztatassanak rendelkezni. Kiváló fizetettel: Budapest, 1934 június 6-án. Csepel kerékpárok gyári ierakata Budapest, VII., Erzsébet-körút 44

A világválság okai és megoldása címmel érdekes tanulmányt adott ki *Kozár Elemér* vkszt. százados. Rövid, általános összefoglalásban figyelemre méltó szemszögből világítja meg a világszerte uralkodó általános helyzetet és azokat a hatótényezőket, amelyek a válságot felidéztek és elmérgesítették. Részletesen foglalkozik a mai világválság kóros tüneteinek általános jellemzésével, kifejlődésének alapvonalaival, a fogyasztóképesség csökkenésének okaival, a mindezeket kísérő társadalmi, politikai és vallásérkölési válsággal s végül érdekesen mutat rá azokra az utakra, amelyek véleménye szerint a válságból kivezethetnek. A tanulmányt társadalompolitikai és nemzetgazdasági kérdések iránt érdeklődő tiszt urak figyelmébe ajánljuk. Ára 1 pengő 50 fillér, megrendelhető a szerzőnél: Budapest, V., Hold-utca 8. III. 1.

A rákbetegségről. Irta dr. Verebely Tibor egyetemi tanár. Megjelent Novák Rudolf és Társa Tudományos Könyvkiadó-vállalat kiadásában, Budapest, VIII., Baross-u, 21. Legkiválóbb orvosprofesszoraink egyike dr. Verebely Tibor egyet. tanár, egy, a nagyközönség számára szánt kis tájékoztató füzetet írt a rákbetegségről. A rákos megbetegedések statisztikája, sajnos, emelkedőben van az utolsó évtizedben és így a rákbetegség joggal egyike a legrettegettebb betegségeknek, mert tömegekben szedi áldozatait. Verebely prof. kis munkája felvilágosít bennünket a rákos megbetegedések tulajdonképeni természetéről, a betegség tüneteiről, — különösen képen hangoztatva, hogy minden menthető, ha a beteg időjében jelentkezik az orvosnál, még mielőtt a rákos daganat mérgező anyagcserefermekeivel az egész testet elárasztotta. Művében részletesen beszél a rákos daganatok keletkezésének tényezőiről (helyi ingerek, egyéni hajlam stb.), a rákos megbetegedéseket előidéző vegyi anyagok és foglalkozásokról, a ráktutás mai állása, a betegségnek lehetősé megelözésé és a védekezésről, stb. stb. A füzet ára 80 fillér.

Ügyvédi hírek. Dr. *Damjanovich Miklós* ny. ezredes-hadbíró, ügyvéd, honvédségi védő irodáját Budapest, VI., Munkácsy Mihály-utca 23 II. em. alá helyezte át. Telefon: 298—20.

Dr. *Dortsák Lajos* ny. őrnagy-hadbíró, ügyvéd, honvédségi védő irodáját Budapest, II., Margit-körút 87. szám alá — Dr. Lévai Rudolf ügyvéd, honvédségi védő irodájába — helyezte át. Telefon: 558—07.

Daróczy Zoltán: Nemesi Évkönyv. A magyar nemesi családok kézikönyve. Célja a magyar nemesség nyilvántartása. Négy köteté már megjelent, az ötödik most van sajtó alatt. A megjelent kötetek a nemesi családok élő tagjairól pontos adatokat tartalmaznak, ezért az évkönyv mint társadalmi munka is igen ajánlható. Az ötödik kötet csak esekély példányszámban fog megjelenni, ezért ajánlatos a megrendelésre vonatkozó előjegyzést már most beküldeni. Az ötödik kötet ára 14 pengő lesz. A megrendelést a kiadóhivatalhoz kell küldeni (Budapest, Hunyadi János-út 3.). A művet a belügyminiszter úr 266.020—1933. számú rendeletével ajánlja. Azok a családok, akik magukat a következő évfolyamokba felvételni akarják és nemességük a belügyminisztérium által igazolva van, vagy közismert családból származnak, küldjék be családjuk rövid történetét és lezármazási táblájukat a Nemesi Évkönyv szerkesztőjének: **Daróczy Zoltán** (Budapest, Vámbáz-körút 12.).

Házasságkötés. Dr. *Babós József* százados hadbíró házasságot kötött *Deák Ilona* úrhölgygel Budapesten.

Házasságot kötöttek. *A pécsi IV. kerület állományában:* Fűrész István t. m. Masir Erzsébettel Kiskundorozsmán, A szegedi V. kerületben: Molnár Sándor őrn. Timár Krisztinával Endrődön és Csomós József őrn. Bálint Gizellával Szolnokon.

Halálozások. Dr. *Fangler Béla*, Zala vármegye közigazgatási gyakornoka tb. szolgabíró Szombathelyen meghalt. Az elhunytban Farkas (Fangler) Gábor g. hadnagy fivérének gyászolja.

A hetesi őr állományába tartozó *Karácsony Imre* törzs-örmester május 21-én tüdőbaj betegségben elhalt.

Csendőrségi Közlöny, II. szám. Személyes ügyek. Legfelsőbb elhatározás. Nemesi névváltoztatás. *A Kormányzó Úr Ó Főmellósága* megengedni méltóztatott, hogy *vitéz Seebergi Wankel József* őrnagy családi nevét magyar nemességének és *Seebergi* előnévnek érintetlenül hagyása mellett „*Sasvár*“ névre változtassa. — Miniszteri rendeletek. Állandó nyugállományba helyezettek: — *Kemény Pál V.* kerületbeli alhdy., *Vass József VII.*, *Szász István I.—II.*, *Szücs János I.—IV.*, *Kádár Ferenc II.*, *Marosi Gyula II.*, *Köves Károly IV.*, *Vinkler Mihály I.*, *Bölya Ferenc V.*, *Radnai (Ruszbach) András V.*, *Nemes Ferenc VI.*, *Gulyás Albert VI.*, *Závár Lajos III.*, *Havasi (Hahn) József IV.*, *János Albert II.*, *Maronyi Márton II.* kerületbeli th.-ek, valamint *Bartos Sándor II.* kerületbeli g. th. — A végleges nyugállományba helyeztetett: *Szekely (Ármánkö) János V.* kerületbeli th. — Várakozási illetményekkel szabadságoltatott: *Tóth István II.—III.* kerületbeli th. — *Jablánczy Ervin Sándor* szds. magyar nemessége és a „*Szentgyörgyi*“ előnév használatához való joga elismertetett. — *Camrle Rajmond Mályás* szds. családi neve „*Ridegh*“—re, *Bikil (Bikics) János* alhdy. „*Bérci*“—re, *Czippán (Cippán) Sándor* t. m., „*Szegedi*“—re, *Gyurkó László th.* „*Gyorki*“—ra, *Szkupi Mihály András* es. „*Szigetvári*“—ra, *Salzgruber Imre Lajos th.* „*Somskövi*“—re változtatta. — Szabályrendeletek. Tiszteknél a házassági övadéktörök összegének újabb meghatározása, illetve a Nősülési szabályzat egyes rendelkezéseinek módosítása és kiegészítése. — Tiszti házassági övadéktörök összegének újabb meghatározása a csendőrségnél. — A szolgálatba induló csendőr (járőr) által elviendő tárgyakról új „*Áttekintés*“ kiadása. — A három hónapnál hosszabb ideig tartó tanfolyamokba vezényelt legénység poggyászviteldij és poggyászszállítási díj felszámítására jogosult akkor, ha a vezénylés tartama alatt sem vezényeltetési pótdíjban, sem átköltözködesi illetményekben nem részesül. — A csendőrség elhelyezési kimutatásának helyesbítése. — A kardhordó kamó a lovas csendőrlégénység részére rendszeresített. — A Sznt. kiegészítése a fürdőhelyeken szolgálatot teljesítő járőrök szolgálati öltözeté és felszerelése szempontjából. — A nem végleges nyugállományú és várakozási illetményekkel szabadságolt csendőregények házasságkötésénél nősülési engedély szükséges. — A m. kir. csendőrség emléklapjának alapszabályai. — A szakasparancsnokok szolgálati öltözetéről és felszereléséről szóló „*Áttekintés*“ helyesbítése. — Kovács Kálmán t. m. részére a miskolci szárnyparancsnokság által május 11-én kiállított s elvesztett szabadságolási igazolványt a miskolci VII. kerületi parancsnokság érvénytelenítette.

Ki tud róla? *Lakatos Károly* vizsgázott törzsörmestert, ki a pécsi IV. kerületnél szolgál, kéri *Várnai (Judi) József* (tiszthelyettes, hogy címét közölje vele (Budapest, nyomozó osztály).

Hajlúszoboszlón azok a csendőrök és hozzátartozóik, akik a 73 és 78 fok meleg, igen nagy gyógyítóerejű fürdőben óhajtják reumatikus fájdalmaikat gyógykezeltetni, a fürdő közelében, Major-utca 204. szám alatt *Király Antal* ny. tiszthelyettesnél jutányos áron lakást és jó házikosztót kaphatnak.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt, javít *Várfai (Vlahina) Mihály* polgári altiszt, Budapest, I., Bőszörményi-út 21. szám (Csendőrlaktanya) vagy *Fekete Imre* nyug. törzsőrmester, Uj-Hatvan, Vasváry Pál-u. 15. Árak és munkadíjak: szép, új, dísztoll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5–6 pengő, régi toll átkötése 1 pengő, pótlással 2 pengő, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 pengő, pótlással 3 pengő 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli.

ÓVÁS!

Úgy véljük, hogy a t. fogyasztóink érdekében is cselekszünk, amíg e sorainkkal a nyilvánosság elé lépünk.

Hosszú idők óta — sajnos — majdnem tehetetlenül vagyunk kénytelenek nézni egyes lelkiismeretlen emberek visszaélését, mely abban nyilvánul, hogy különösen Felsőmagyarország környékére vándorló piaci árusok, a tőlük Schmoll-pastát vásárolni óhajtókra súlyos minőségű, legtöbbször a bőrre ártalmas, maguk kotyvasztotta valamit erőszakolnak, amely mindennek mondható, csak Schmoll-pastának nem. Összeszedik a használt üres dobozokat és miután azokat újra töltötték, lehetetlen minőségű „gyártmányokat”, mint Schmoll-pastát igyekeznek forgalomba hozni.

E cselekedetük kártékony a fogyasztóra, kártékony az adófizető gyártóra és az alkalmazottakat tartó, adófizető kereskedőkre, de kárt okoznak a kincstárnak is, mert ezektől a ma itt, holnap ott feltűnő felelőtlen piaci árusoktól az állam sem lát sokszor egy fillér forgalmiadót sem.

Helyesen cselekszik tehát a t. fogyasztó, ha vásárlása alkalmával figyelemmel kíséri, vajjon a kért Schmoll-pasta doboza sértetlen-e és a nyitója rajt van-e. A valódi Schmoll-pasta leheletszerűen használható, a doboz nyitója sohasem hiányozhat, doboza sohasem kopott és ütődött.

Saját érdekében cselekszik tehát minden fogyasztónk, ha ügyel a fenti körülményekre és a hatóságok figyelmét is reáirányítja.

Miután ezek a visszaélések majdnem kizáróan csak vidéki piaci vásárokon, tehát a m. kir. csendőrség működési területén fordulnak elő, tisztelettel felkérjük a csendőr urakat, hogy ha ez valakire akár feljelentés, akár pedig a csendőr urak saját észlelete folytán reabizonyulna, szíveskedjenek az illető ellen az 1921. évi XII. t.-c. 7. §-ába ütköző védjegybitorlás vétsége miatt feljelentést tenni.

Schmoll és Kallós Rt.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átciszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja red a kézirat első oldalára piros írónnal: „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, trógeppel kettes sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kézirattal nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomtatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsá-utca 111.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánlevelet akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbélyeggel mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldőik kitétele felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jellegűleg legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jeligt nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrlekszikon”-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénéi az előfizelési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.312. számú postatakarékpénztári csekkszámjára befizetni. Szerkesztőségi órák naponta 8–14 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bőszörményi-út 21. szám.”

99. Ha egy nős csendőrt áthelyeznek és nagymálháját (bútorát) az új őrsállomására nem szállítja át, időközben pedig nyugállományba helyezik és egy harmadik közlésben telepszik le, nagymálhája (bútor) után szállítási költség gyanánt az az összeg volna elszámolható, amilyen összegbe bútorának az új őrsállomásról a választott tartózkodási helyre való szállítása kerülne. Minthogy azonban a szállítás nem az új, hanem a régi állomásról történik, a málhának (bútorának) szállítási díja csak a belügyminiszter úr engedélyével számolható el a csendőrségi javadalmazás terhére. Kérvényben indokolja meg, hogy miért nem költöztet át az áthelyezési állomására. Ha nagymálháját (bútorait) akár az áthelyezési, akár pedig az előző állomáshelyéről a választott tartózkodási helyére átszállítja és az átszállítást hiteltelen (a helyi hatóság által) be is igazolja, az átköltözködési átalányra igénye van.

Dunamellék. Az 1934. évi I. törvényeikk csak azokra a csendőregyénekre vonatkozik, akik 1934. évi január hó 1-től kezdve helyeztetnek nyugállományba. Az 1934. évi január hó 1-e előtt nyugállományba helyezettekre e törvény rendelkezései nem vonatkoznak, így tehát a kérdezett szolgálati időnek utólagos beszámíthatására törvényes alap nincsen. Kegyelmi úton nem kérhető, tekintve, hogy a jelzett szolgálati idejének beszámítása iránt egy alkalommal már benyújtott kegyelmi kérvénye is elutasított. A felsoroltaknál fogva nem kérhet a magasabb lakbérosztály után esedékes lakáspénzt sem.

Mogtár. 1. A 118.006/VI. b. 1931 sz. belügyminiszteri rendelet 1. pontja szerint csendőrörsök olyan egyénekről, akik ellen nyomozást nem folytattak, erkölcsi és vagyoni bizonyítványt nem állítanak ki, ebben csak a rendőrkapitány-ságok működése területén levő örsök kivételek. Ha olyan egyénről kell ezt a bizonyítványt kiállítani, aki ellen az örs nyomoz, a járőr a Csüsz. 6. pontja értelmében ironnal is ki-tölthetné, mert járőrszolgálatban az irón használata áltá-lában meg van engedve. Mindamellett helyesebb, ha a járőr csak feljegyzi magának az adatokat s aztán az örsön tintá-vaal vezeti be az igazolvány megfelelő rovataiba. Az emlí-tett igazolvány okmány, jobb azt tintával kiállítani, meg ren-desebb is.

T. S. Kiskunhalas. Olvassa el lapunk múlt évi 16. szá-mában „Szébb jövő” jelígre küldött üzenetünket.

K. M. Nézze meg az öltözeti táblázat egyszerű öltözet rovatát: fehér pantallót szolgálaton kívül viselhet. Templomba és eltávozásra is mehet benne, egyik se szol-gálat.

Oktatótiszt. 1. Ilyen kérdésekben azt kell alapul venni, hogy ahol a Szolg. Szab. I. Rész és a Szut. rendelkezései nem fedik egymást, a Szut. az irányadó. A felhozott ellentét különben csak látszólagos. A Szolg. Szab. I. Rész 64. pont utolsó bekezdése csapatok összetalálkozásáról beszél, erre vonatkozik a 66. pont 3. bekezdése, amely szerint csendőregyének ilyenkor parancsnoki minőségben nem léphetnek fel. Éppen így el kell azonban fogadnia a honvédségnek a Szut. 259. pont utolsó mondatában lefektetett azt a szabályozást, hogy ha a csendőrök honvédekkel közösen teljesítenek szol-gálatot, a járőrvezetőnek csendőrnek kell lennie, mert itt már nem honvédségi csapatszempontok, hanem közbiztonsági érdekek vannak érintve. 2. Nem tudjuk, milyen tekintetben keressük az ellentétet: a parancsnok saját személyében való tisztelgés, vagy pedig a tisztelgésnek sürgős teendők miatt való mellőzése tekintetében-e? Előbbire nézve: a Szut. 94. pont második mondata tartalmaz rendelkezést — két főből álló csendőrrjárőr tagjai vezényszó nélkül egyszerre tiszte-legnek —, utóbbira vonatkozóan pedig a 94. pont utolsó mondata irányadó (fogolykíséret közben nincs tiszteletadás). A kérdés tehát világosan és a csendőrség viszonyainak meg-felelően van szabályozva, ami ellentét, illetve inkább kü-lönbég a honvédségi rendelkezésekhez viszonyítva fennáll, azt a Szut. 17. pontja fedi.

R. 33. Elvileg lehet, mert a rendőrség polgári testület, a rendőrségi szolgálat tehát nem pótolja a katonai kiképzést úgy, mint a csendőrségi. Valószínű azonban, hogy a rendőrség intézményesen rendezi a kérdést. Irja meg nekünk a rokona pontos címét (szolgálati beosztását), hogy mint konkrét esetet illetékes helyre eljuttassuk. Kizárt dolog, hogy emiatt a rendőrségtől elbocsássák, akár bevonul tényleg, akár nem.

Sárbogárd. 1. A volt nagyváradi 4. honvéd gye. irattára megszállott területen maradt. 2. Lekszikonválaszt fog kapni.

Szolnok. 1. A Csüsz. 118. pontjából kitűnik, hogy fedő-lap barna csomagolópapírból készül. Borítólap : 2 drb. kívül kék, belül fehér papírral bevont kéreppapírból készült tábla, zöld vagy sötétkék szalaggal összefűzve. A borítónv pedig szürke — fogalmazó — papír. 2. A/VI. baloldali rekesz-ben tartott iratokat a Csüsz. 6. melléklet szövege szerint borítólap alatt kell tartani, célszerű a Csendőrségi Közlönyt, a Nyomozati Értesítőt és a Bűnügyi Körözések Lapját is ugyancsak borítólap alatt gyűjteni, így kevésbé rongálód-nak meg.

Névcseré. Ha a nem magyaros hangzású, de magyar ne-mesi nevé megváltoztatta is, nemességét ezzel nem veszít-te el, mert a nemesi cím nem a név, hanem a nevet vis-elő ember érdemelte és kapta meg.

Régi kutató. A Csík-Szent-Tamási Boros család története és leszármazási táblázata megjelent a Sándor Imre-féle „Genealogiai füzetek” 1909. évi 6. számában.

J. A. törm., Orosháza. A volt 65. közös gye. irattára a miskolci népgondozó kirendeltségnél van.

H. B. cs., Pestszentimre. 1. A Nyé.-ben megadott címzés a helyes. A parancsot különben félreértették, az 1. nyomozó alosztály maradt változatlanul, csak a nyilvántartás és a Nyé. került át a nyomozó osztályparancsnoksághoz. 2. Lekszi-konválaszt fog kapni.

S. th., Szombathely. Megszállott területen, Csegödön lakik.

Honvéd. Kovarcz Emil százados címe: Budapest, Üllői-út 80. Verbőcei Kálmán alezredes: Budapest, I. Szent György-tér 3. Vitéz Kő József ny. tábornok: Sopron, Gesztenyés-u. 20. Kubányi László őrnagy: Budapest, I. Dísz-tér 17. A 20 f. bélyegét lapunk javára bevételeztük, mert levelet nem írunk.

Homokmégy. 1. Forster (nem Folszter) Frigyes ny. alezredes: Kecskemét, Horváth Cyrill-utca 1. Vitéz Szakonyi Lajos ny. alezredes címe: Veszprém, Vármegyeháza 2. A volt Délpest vármegyei katonai parancsnokság irattára után a kecskeméti népgondozó kirendeltségnél kutasson, a volt csóti hadifogoly leszerelő tábor irattárát a székesfehérvári honvéd vegyes dandárparancsnokságnál őrzik. 3. Állandó hadifogoly-igazoló bizottság nem működik. Irja meg, miért akarja ezt tudni? 5. A volt közös 8. huszárezred irattára a bajai népgondozó kirendeltségnél van.

Előfizető. Schmidt József ny. százados címe: Budapest, X. Bártfai-utca 2.

Bükkmány. Mai számunkban „Homokmégy” jelíges üze-netünk utolsó pontját olvassa el. Gábor István alezredes címe: Cegléd, Lovassági laktanya. Vitéz Fördös Géza ny. alezre-des: Budapest, VII. Déry-utca 8. Elekes Károly ny. őrnagy: Debrecen, Vármegyeháza. Bizonyára azért kérte ezeket a cí-meket, hogy a katonai szolgálat idejét igazolja. Kérjen a cím-előjáróitól nyilatkozatokat s azokat terjessze fel. Más megoldást mi sem tudunk.

L. Z. törm., Szeged. A budapesti honvéd vegyes dandár-parancsnokságnál kutasson. Minden régebbi átmeneti alakulat irattárát a terület szerint illetékes vegyes dandárok őrzik. Levelet nem írunk, a 20 f. bélyegét lapunk javára bevé-te-leztük.

A ruhaszövet minősége bizalom dolga.

Egyedül csak a szövetet előállító posztógyáros képes tényleges garanciát nyújtani arra, hogy valóban nemes tiszta gwaplót használ fel; csak ő tudja, hogy a **szövetben belől** milyen értékek vannak. A tartós minőséget tekintve **árakban is csak az előzőkből** minden közvetítő drágításától mentesen, a posztógyártól közvetlen történő vásárlás nyújt igazi előnyöket. Posztógyárunk állandó szerződéses szállítója, mértékszabóságunk pedig a m. kir. csendőrség részéről — évek óta egyedülállóan — ismételt **okirati elismerésben** részesült **állandó szerződéses** felruházója. Tekintse meg örsére küldött mintáinkat. Kívánságra más mintákat is díjmentesen küldünk és kedvező fizetési módokat adunk.

TRUNKHAHN

Posztógyár és Ruhagyár Rt. Magyarország katolikus kézben levő egyetlen posztógyára. Budapest, I., Lenke-út 117. Üzemben 1922 óta 300 munkással.

Lábizzadás kézzizadás és hónaljizzadás, csak helyes testápolással szüntethető meg. E célra **SUDORANT.** Bővebb leírás a Csendőrségi Lapok május 1. száma 285. oldalán.
Készít: **MOLNÁR JÁNOS** vegyszertári laboratóriuma **Bozsok (Vas megye)**, ahová a megrendelések intézenők.

BÚTOR

tartós, modern kivitelben, kényelmes részlet-
fizetésre kapható:
KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

Érdeklődő. Csak teljes névvel és rendfokozattal aláírt levelekre adunk választ.

Örs Zsámbék. Nyugállományban elhalt csendőrök részére vásárolt koszorú költséget a csendőrségi emlékalap az alapszabályok szerint — fedezet hiányában — nem vállalhatja. Ha a bajtársak a ravatalra vagy a sírra — nagyon helyesen — koszorút helyeznek, a költséget maguknak kell viselniük.

V. Gy. th. Tarnalelesz. 1. Elég nem jól tették, hogy mint testvérek nem egyeztek meg valami közös névben, hogy mind a hárman azt kérték volna. Szép lett volna három azonos nevű csendőr-testvér. Most már nem lehet a dolgon segíteni, mert a már egyszer magyarosított nevet nem lehet többé megváltoztatni. Mit gondol, micsoda zavarokat okozna, de mennyi munkával is járna, ha mindenki úgy cserélgethetné a nevét, ahogy akarja. Egyébként legyen nyugodt, az Ön neve szebb, mint fivéréié. 2. Nem egészen értjük a kérdést. Általánosan elterjedt az a téves nézet, hogy úgynevezett helyi szolgálatot csak az őrsállomás székhelyén lehet vezényelni, külsőségre nem. Az őrsparancsnoknak jogában áll az őrskörlet bármely községébe úgynevezett helyi szolgálatot vezényelni, ami abból áll, hogy a járőr az illető községben megjelenik, azt a szolgálati lapban előírt időtartamig éppen úgy portyázza, mint az őrsállomást szokták és azután bevonul anélkül, hogy ezenkívül egyéb szolgálatot (pl. más rendes szolgálatot, tereptárgyportyázást stb.) teljesített volna. Ilyen esetben a csendőrség természetesen nincs köteve ahhoz az időhöz, ami a távolsági kimutatásban mint az illető község leportyázására szükséges idő fel van tüntetve, hanem a járőrnek olyan tartamú helyi szolgálatot írhat elő, amennyit jónak lát. Mindössze az a különbség az őrsállomáson és a külsőségre teljesített helyi szolgálat között, hogy az előbbi a 260 pont c) alpontja értelmében egy csendőr is teljesítheti, az utóbbira azonban két főből álló járőrt kell vezényelni. Az utasítás 247. pontja azért rendel, hogy csak az őrsállomások osztassanak be helyi őrsjáratokra, mert az olyan nagy helyek, ahol helyi őrsjáratra szükség van, mind őrsállomások. Külsőségeknek helyi őrsjáratokra osztása nem is lenne célszerű, mert hiszen ha a járőr a külsőségekben már megjelent, azt amúgyis teljesen leportyázza. Megjegyzendő, hogy a „helyi” szolgálatot nem azért nevezik így, mert az őrsállomás helyén teljesítik (ezen az alapon „helybeli”-nek kellene nevezni), hanem azért, mert egy helyre, egy helysége szorítkozik, ami azonban lehet nem az őrsállomás is. (Lásd: „helyi” rendszert, „helyi” érdek, „helyi” nagyság, „helyi” hatóság stb.). Ha nem ezt akarta tudni, írja meg a kérdését újra világosan.

A. S. Akasztó. A folyó év végéig.

Stil. Nagyon sok ráérő ideje lehet annak, aki azon vitatkozik, hogy két magyar ember közül ki a magyarabbik: akinek i-vel végződik a neve, vagy akié nem. Szóval akkor pl. Arany János, Tompa Mihály, Kossuth Lajos, Tisza István nem voltak olyan jó magyarok, mint ha a nevük i-vel végződött volna. Ugyan, már ne nevetessék ki magukat. Az olyan magyar neveket, amelyek igen gyakran fordulnak elő, mint pl. Kis. Nagy, Szabó, Kovács stb. meg lehet változtatni. A kérvényt éppen úgy kell beadni, mint a névmagyarosítási kérvényeket.

Palotaújhely. Bármiféle bünjelt akar megvizsgáltatni az őrs a nyomozás során, mind a nyomozó osztályparancsnoksághoz kell beküldeni Budapestre. Ugyanide kell fordulni — közvetlenül — akkor is, ha az őrsnek valamilyen szakvéleményre vagy különleges kriminalisztikai útbaigazításra van szüksége. A nyomozó osztályparancsnokság 24 óra alatt választ.

Bálint. Az illető úrnak tökéletesen igaza volt. Nagyon helytelen felfogás az, hogy a csendőrség soha, semmi körülmények között nem követ el hibát, minket tehát bírálni nem szabad. Egy tízezer főnyi testületben bizony fordulnak elő hibák s csak köszönettel kell fogadni, ha valaki azokra felhívja a figyelmünket. Sokkal többet árt a testület tekintélyének a hiba maga, mint annak a tárgyilagos meglátása és jóindulatú szövevényése. A testületet nem túlzott érzékenységgel és hibáinak letagadásával, hanem azok beismerésével és kiküszöbölésével lehet csak tökéletesíteni és a tekintélyre méltóvá tenni.

T. I. törm. Tevel. Ügyesen tette fel a kérdést, majd lezikonválaszt kap rá.

Duna. 1. A katonai nyugdíjtörvény szerint — mely alá a csendőrök is tartoznak — nincs ideiglenes nyugellátás, csak „időleges”. Azokat, akiknek még nincs 9 év 6 hó és 1 napi szolgálatuk, annyi időre helyezik nyugállományba, amennyit szolgáltak. 2. A várakozási illetménnyel való szabadságolás nincs rendfokozathoz kötve. Akiról a felülvizsgálatnál azt állapítják meg, hogy betegsége rövid idő (6—12 hó) alatt meggyógyul, azt legfeljebb 2 év tartamára várakozási illetménnyel szabadságolják. 3. A várakozási illetménnyel szabadságolt egyének nősülésére vonatkozóan a folyó évi 11. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 162.029/VII. c. 1934. számú rendelet tartalmaz részletes intézkedéseket.

T. F. ny. törm. Kiskunhalas. Az 1933. évi 21. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 113.274/VII. b. 1933. számú belügyminiszteri körrendelet szerint a családi pótlék élvezetében álló családtagok után csak akkor térítendő napi 2 pengő ápolási díj, ha az ápolás *honvéd és közrendészeti (katonai)* kórházban történik. Mithogy a levelében jelzett kórház nem katonai kórház, azért a kórház által felszámított napi 4 P kórházápolási és a 37 P 24 fillér kötszerköltséget köteles megtéríteni.

Kéziratok.

K. J. alhdgy. Gyórszentmárton. Jó, közölni fogjuk.

Durazzo. Mindkettőt közöljük.

D. Gy. th. Rum. Az eredményt a besúgásnak és a szakértői vizsgálatnak lehetett köszönni. Különösebb tanulságot nem nyújt. Nem közölhető.

Sz. F. Solymár. Ügyesen megírta, kár, hogy a téma túljelentéktelen és kissé banális. Próbálkozzék talán más témával a csendőrségtől, úgy látjuk, fog még közölhetőt írni. Félhasábasan írjon és ne ilyen kuszálton.

Kereszt. Nem jó.

Lázadó fohász. Nagyon közepes, nem közölhető.

Ráckozár. Közöljük.

Kenyérmező. A kiindulás kissé erőltetett, a mese nem köti le a figyelmet és valahogy befejezetlen az egész. Honnan ismeri az idegenlégiót? Ugy vesszük észre hogy csak olvasmányból, de akkor egyébként ügyesen ír róla. Minél egyszerűbben és közvetlenebbül írjon, kerülje a cikornyás mondatokat. Nem közölhető, jobbat kérünk.

Dr. M. B. Közölni fogjuk.

R. S. Elég ügyes, de azért a közölhetőség mértékét még nem üti meg.

M. D. Elég jól meg van írva, de a közléshez azért át kellene fésülni. A befejezése gyenge. Igen jó tréfatéma, kár komolyra fordítani. Más — humoros — megoldással sokkal sikerültebb volna. Tessék megpróbálni talán ésszerűt átdolgozni és aztán újra beküldeni. A másik sikerült, jön.

Ne kísérletezzünk!

Vásároljunk ott, ahol
ezer más bajtársunk, a

TRIBON-nál

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM

BÚTOR leg-
olcsóbban **20** havi
részletre

**NEMZETI
BÚTORHÁZ**
Dohány-u. 46

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL . . . . . P 65-101
EBÉDLŐSZÖNYVEGEK . . . . . P 21-101

Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futószőnyegek, fehérneművászna, ruhaszövetek. **Lakberendező Vállalat**

Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

Naplóm a világháborúból.

— Harcok a gyönyörű Erdélyért. —

Irta: KÓRIK GÁBOR
tisztalóki földműves, volt népfelkelő
örmester. (12)

Az udvar hátuljában, az utászszakasz egy része sertést perzsel Karcsmarszki tizedes fővezérletével. Nem tudom, hol szerezhette ez a tizedes ezt a furcsa nevet, hiszen olyan talpig magyar paraszt ember volt. Már messziről kiáltotta: — Örmester úr! Örmester úr! Tessék csak közelebb jönni!

— Előbb jelentkezem, — feleltem neki, s az ott lebzselő telefonistáktól azután megtudtam, hogy a zászlóalj-segédtsízt, Stark hadnagy úr, bent van. Bementem hozzá és jelentettem, hogy itt vagyok tizenhetedmagammal a Szellő-hegyi csatából és szeretném megtudni, hogy a századom merre van. Azt is jelentettem, hogy mi azóta a kilencedik századnál résztvettünk a Taplóca körül folyó csetepatékban is. A hadnagy úr ennyit mondott:

— Jól van, ha itt vannak... A századukat azonban az Isten tudja, hol van. Keressenek szállást maguknak az udvaron és várják a további parancsot!

A vitézeket beszállásoltam a szénápadlásra s magam most már elmentem Karcsmarszki tizedeshez... Könyökig fel volt gyűrve az inge, akár a henteseknek. Éppen a legnagyobb műértelemmel paprikázott be egy ötkilónyi főtt-szalonnát s azt kérdezte tőlem:

— Nem óhajtana az örmester úr ebből a szalonnából?

— Hát, már hogyne óhajtának?

— Jut kérem, mert ott perzseljük már a másikat is! — És egy kilónyi — elvágván — kezembe nyomott... Ettől kezdve Karcsmarszki tizedesnek nagy volt előttem a böcsületi...

Alkonyodott. Az ég beborult. Szép lassan esni kezdett. A szénásfélszer alá húzódtam és jóízűen falatoztam... Sajnálkozva gondoltam pesti urakra, akiknek Pesten bajosan van ilyen sokat érő kincs a kezökben... Az esteli alkonyatban befordult egy szekér az udvarra, kenyér és bor volt a ponyvája alatt. És leszállott róla a legeslegfőbb felvételező altiszt, a 26-ik hónapja harctéren, jobban mondva

a gazdasági hivatal és az ütközet vonat között úton levő Marmorstein örmester. Ő volt az első zsidó, akivel ilyen „elől” találkoztam. Jót húztam és nyeltem a gumicsövön át s a két kulacsom is telecsordult a tiszturak borából. Csendesen elhúzódtam aludni. Álmodtam mi sem zavarta volna, ha még az este a vacsora alatt el nem hagynom rézveretes, puskaalakú szolonnázó bicskámát... De megvizsgáltam felőle az olvasót, másnap délelben felismertem kedves bicskámát Schmutz Jóska zászlóaljkiülőncnél. Visszaadta, még pedig gyorsan.

Felébredtem éjfél tájban, mert a zsíros és jódag vacsora után bivallyal álmodtam. Ahogyan az álmod és a szénamurvát kidörzsöltem a szememből, észak felől, jó messziről világoságot vettem észre, mintha csak egy falu égett volna... Nem csalódtam. Csakugyan falu égett, még pedig Mádéfalva... Hogy mi történt velem, majd később megmagyarázom.

Keresztülmegyek az égő Mádéfalván.

Az éjjel előkerült valahonnan Baróthy százados úr is, biztosan az állásokat szemlélte meg. Reggel korán a tizenkettedik század konyhája is előkerült, tele kávéval, a század részére. És még mindenki számára egy-egy fél cipő is ki volt adagolva zsákokban. Csak a század nem volt sehol, ki tudja, merre csavargott szétszórta?

Baróthy százados úr magához hívatott és a következő parancsot adta ki nekem:

— Az emberei között lévő csendőrök itt maradnak. Maga a századához tartozó emberekkel és a konyhával elmegy a Mádéfalva északnyugati oldalán eső magaslatokhoz, ott megtalálja a debreceni zászlóaljparancsnokságot, Kovács százados úrnál jelentkezik, a százados úr azután megmondja, hol van a tizenkettedik századnak az a szakasza, amelyet tegnap délután a Dálnoki hadapród parancsnoksága alatt odaküldtem. A szakasznak kiosztja a früstököt. Maguk ott maradnak, a konyhát visszaküldi ide, megértette?

— Igenis százados úr!

A konyhával és a megmaradt hét honvéddel (a többiek, akik visszamaradtak, csendőrök voltak) — elindultam. Meglehetősen rossz útra térünk, Gidres-gödörös volt mindennél. Az út mentén haladtunk északi irányban. Jobbfelől, túl a folyón, mintegy három kilométernyire maradt el mellettünk Csik-csicsó. Láttuk már Mádéfalvát, jobban mondva — dombon épült templomát. A falunak csak a füstjét láttuk; mert amit az éjjel álmosan tűznek láttam, csakugyan Mádéfalva égett. Még most is égett. A sárból, fából betapasztott

Legolcsóbban vásárolhat a csendőr

ágynemű és fehérnemű anyagokat, kész fehérneműt és minden egyéb ruházati cikket, kaki- és civilruhászöveket a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett

MÜLLER I. csendőrségi ruházati üzletében

Budapest, VI., Király-utca 28. szám.

Nagybecsű rendeléseiket kéri BARTA JÓZSEF, a Müller-cég beltárgya

A magyar csendőr elsősorban magyar céget támogasson! A 20 év óta fenn álló

Nagy Menyhért egyenruhászbőség és felszerelési cikkei raktára

ajánlja: mérték utáni szabóságát a legkedvezőbb 12 havi részletfize és kedvezmények mellett.

Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9., földemelet. Telefon: 843 52.

Kirendeltségek:

Pécs: Ferenciek-u. 23. // Nyiregyháza: Zrínyi Hóna-u. 9. // Miskolc: Gizella-u. 15.

Pollák Rezső „ALBA” cipőruháza Székesfehérvár

Bőr- és lakk-síma zugos cipők, csizmák, női és gyermeki öltözköztetés legjobbjait készíti. Kérjen képes árjegyzéket

OPTIKUS LIBÁL és MÁRZ FÉNYKÉPÉSZETI SZAKÜZLET

Tel.: 299-56.

Budapest, VI., Teréz-körút 54.

(Nyugati pályaudvarral szemben, Podmaniczky-utcai sarokházban.) Törzsi-üzlet alapítva 1846-ban. Ajánlanak: Szemüvegeket, Távcsöveket, Látócsöveket, Nagyító lencséseket, Hőmérőket, Rajz- és mérőeszközöket, Zeiss-Punktát szemlencséseket, Fotokamarákat és kékókeket. A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény és kedvező fizetési feltételek.

Kisipari BUTOROK legolcsóbb készítményű

beszerzési forrása: Budapest, VII., István-út 41-43

(Cserhát-utca sarok) Cimre ügyelni.

Tekintse meg dűsan felszerelt raktáramat vételkénszer nélkül.

Raktáron tartok: hálót, ebédlőt, kombinált butorokat, rekamerit, konyhát.

A magy. kir. csendőrség tagjainak kedvező részletfizetésre.

falak földig égtek. Fojtó füstöt csapott felénk a szél.

Az éjjel jó eső esett, de a nap most meg már szépen sütött. Beértünk az égő községbe, girbe-görbe szűk utcákon mentünk. Sok helyen sütött is bennünket a tűz. Volt olyan hely, ahol a lángoló fakerítést el kellett tolni odébb az útról, csak úgy haladhattunk tovább.

Szegény község! Még az ellenség távol volt hozzá, mégis porrá égett már... Amint megtudtam, ezt a szegény, szerencsétlen községet a saját hadvezetőségünk gyújtatta fel és pedig azért, hogy az állásaink előtt nyitabb legyen az előterep, s a támadó ellenségnek ne legyen fedezéke. A hajdúmegyeiek gyújtották fel. Elég jól elvégezték szomorú kötelességüket. Hajnalig esett az eső, de Mádéfalva mégis földig égett.

Ahogy beljebb értünk a füstölgő községbe, egyik helyen az útfélen borzalmas látvány tárult elénk. Egy szegény öreg székely a kapuja előtt fektet hanyatt, összeesve. Karjait a teste felett magasra tartotta. Úgy érthette ez a legkínosabb halál, hogy bent fektet szegény az ősi házában. A házat, mint a többi, meggyújtották, vagy talán a másiktól gyulladt meg, és javában égetett, amikor felébredt az öreg... Biztosan menekült volna kifelé már és eközben az égő háztető a nyakába szakadt... Borzasztó kínjában aztán kíváncsorgott a kásajtója elé az útra és ott összerogyott... Égő ruháját már csak az eső olthatta el... Elmentünk mellette. Szerencsére nem kellett végigmennünk az égett falun, mert úgy lehet, még több ilyen dolgot is láthatunk volna... Egy mellékút kivezetett a füstölgő romok közül célnak felé...

A községtől egy kilométernyire elértük a debreceni zászlóaljat. A tisztikar, mint pár nap előtt is, nem a legnagyobb kényelemben volt, az éjjel megázhattak, mert most éppen száritkóztak. Megtalálván Kovács százados urat, jelentettem ideküldetéselem célját. Azt felelte, hogy tudomása szerint a pesti zászlóaljtól egy szakasznak még tegnap délután ide kellett volna jönnie, ámde eddig még nem érkezett meg. Nagyobb biztonság okáért jobbra, balra, előre, hátra szétküldte a küldenceit, mindnyájan azzal jöttek vissza, hogy a pesti szakasz nincs sehol.

Jól nézünk ki, gondoltam magamban. Ha ez a szakaszparancsnok olyan jó zeneszerző civilben, — mert az volt, — mint amilyen szakaszparancsnok, akkor nem tudom, hogy él meg?

— Százados úr kérem, most már én mit tegyek?

— Hát az teszi, hogy visszamegy Baróthy százados úrhoz! És megjelenti, hogy a szakaszt nem találta sehol.

Tisztelegtem és indultam az elhagyott konyhához. — Szakács! Fordulj meg! Nincs a szakasz! Gyerünk vissza! — Felültem Bódis János konyhakocsis mellé. Rágyújtottunk s pőfékelve lötyögtettük visszafelé a szerencsétlen kávé. Kényeszerültünk ismét bekerülni a füstölgő Mádéfalva községbe. Néhány öreg ember, asszony és leány visszatért a hegyekből a felégetett fészkeket megkeresni. Magamhoz szólítottam őket, s lelkökre kötöttem, hogy ama szörnyű kínok között meghalt szerencsétlen öreg embert temessék el azonnal, hiszen a kóbor malacokat máris úgy kellett elűzni róla.

Még dél sem volt, mire visszalötyögtettük a kávé Erdő-

aljára. A zászlóaljparancsnokság közelében a tizedik század dolgozott serényen Stiff százados úr vezetésével. Milyen boldogok ezek! — gondoltam magamban — a századparancsnok együtt a századával... Csakhamar a zászlóaljparancsnok-ságunkhoz értünk, Baróthy százados úr nem volt otthon. Stark és Széll hadnagy uraknak jelentettem utunk eredménytelenségét. A konyha eldöcögött ebédet főzni, — mi hozzáfogtunk enni. Pár perc multán megérkezett Baróthy százados úr lóháton. A jelentésemet meg sem hallgatta. Láttam, hogy haragszik, pedig énram nem volt oka haragudni, én eleget tettem a kötelességemnek.

Alig tíz perc múlva egy szakasz fordult be a nyitott kapun.

— Né, csak né!... Ezek a mi embereink!... Hát a parancsnok hol van? — kérdém egy altisztól.

— Ott jön, hátul!... — feleli a tizedes.

Hát ott is jött hátul. A lábai majd kidőltek alóla. Az ő huszonkét éves lábai!... Megjött a szakasz eképpen Dalnoki kadettspiránssal. Na, gondoltam magamban, mikor láttam, hogy megy be a százados úrhoz, inkább lennék most juhászkutya a Hortobágyon, mint ez a hadapródjelölt... A kapitány úr mindjárt észrevette a bevonuló szakaszt és kiáltott:

— A parancsnok jöjjön be!

Bement aztán a kadét s kapott is olyat, hogy nem jó volt hallani. Szó esett ott lefokozásról, főbelövésről, fegyházról, hadbíróaságról és sok más hasonló kellemetlen dolgokról.

A század újból állást foglal.

Széll hadnagy úr délután öt óra tájt felszereltetett bennünket. Kaptunk egy új tisztet is, Véghegyi Imre hadnagy úr személyében, aki az első szakaszt vette át.

Öt órakor elindult a század. Nem messzire mentünk. Az országúttól délre a gazdasági iskola volt az irány. Rövidesen elértük az állásokat. Legelőbb a negyedik szakasz fog-

Hasznos, értékes és

a csendőrnek nélkülözhetetlen

egy megbízható, pontos óra.

Cégünk megbízhatóságát igazolja, hogy több mint egy évtizede szállít a m. kir. csendőrségnek a legnagyobb megelégedésre, a legcsekélyebb panasz nélkül.

Órák, ékszerek,
gyűrűk,
cigarettafarcák,
nyakékek,
függők
és mindennemű
emléktárgyak.

Kérje árjegyzékünket!

A csendőrség tagjainak kedvező részletre ábra szerinti óra P 42.-, havi 7 P részlet.

„Kronosz” óra- és ékszerkereskedelmi rt.
Budapest, IV., Eskü-út 3. (felem.)
Telefon: 892-14. — Fiókiizlet: Pécs, Irgalmasok-u. 1.

Paszternák Sándor

Budapest, VI., Paulay Ede-utca 57.

Alapítva 1899.

Katonai egyenruha cikkek, sapkakellékek, gombok, gallérok stb. stb. gyára

Magyar csendőr a magyar gyártmányú

SCHMOLL-PASTÁ-T

használja!

BÚTORT RÉSZLETRE

előleg nélkül

Baross-utca 43. és 44. sz.

Goldner Zs. és Fiainál.

Alap. 1917.

20 pengő
enged-

mény ezen lap
előfizetőinek

lalta el helyét Kókai kadettaspiráns és Salgó hadapród parancsnoksága alatt, azután a harmadik szakasz Dálnoki, a második szakasz László Ernő hadapród parancsnoksága alatt, végül az első szakasz Véghegyi hadnagy úr parancsnokságával. Gáspárdy uram egyelőre beosztatlan maradt. Leggyengébb volt a harmadik szakasz állása, ezen sokat kellett dolgozni. A többi szakasz állása nagyszerű volt. A pihenő legénységnek srappelmentes, fedett helye volt. Az árkok embermagas mélyek voltak. Minden szakasznak futóárok kijárata volt az alkalmas hátulsó terep felé. Futóárkok vezettek a latrinákhoz is. Minden fedezék és futóárok jó sűrű harántgáttal is el volt látva. A tiszt uraknak, nekem, a komámnak és a sebesültvivőknek tágas, fedett földházunk volt. A gerendák sűrű, vastag fenyőfából voltak. Az első árok mögötti rész sűrű mogyorófacserjével volt benöve, ehettünk mogyorót eleget. A század körülbelül négyszáz méteres vonalat foglalt el és így a szakaszok nem szóródtak széjjel. Oldalról érintkezünk a szomszéd századokkal. Balról Stiff százados urral a tizedik, jobbról Bors főhadnagy urral a tizenegyedik század helyezkedett el.

Előttünk félkilométernyire az Olt vize és a kiürített Olt völgye voltak az előtérben — Taplócával és Csíkszeredával. Távolabbról a somlói kettős torony, még távolabb a csiki hegyek látszóttak. Taplóca tulsó szegélyén volt a kilencedik század. Tőlünk jobbra a védelmi vonal közvetlen háta mögött és a tizenegyedik század mögött a regényes fekvésű gazdasági iskola emelkedett. A közelmúltban épülhetett csak. Az egész intézet több épületből állott és a legújabb építkezés szabályai szerint vízvezetékkel és villanyvilágítással ellátva épültek. Mindezeket a tőle keletről, öt-hat kilométernyire eső Csíkszeredáról vezették át. A vízvezeték nem tudom elgondolni másként, mint az Olt medre alatt. Megjegyzem, hogy még ebben a pillanatban Csíkszereda különb város Nyíregyházánál, mert Nyíregyházának vízvezetéke nincsen.

Ahogy az állásokat elfoglaltuk, meglehetősen nyugodtan éltünk ismét. A századunk jó parancsnok kezében volt. Minden a rendes kerékvágásban ment. A pihenő legénység az itt-ott szétszórt közeli házakból mindenféle jót hozott, ami a gyomornak kedves.

Az ellenség még szeptember 3-án sem mozgólódott. Éjjel-nappal titokzatos csend borult nemcsak a Olt völgyére,

hanem a távolabbi hegyekre is... Az igaz, úgy tetszett éjjel, hogy Szépvíz ég... Az egész éjszaka tüzet láttunk arról.

Reggel félnyolc óraker azt jegyeztem fel: „Gyönyörű szép idő, ülök a Véghegyi hadnagy úr fedezéke tetején.” A legénység sóvárogva tekintgetett a kiürített Olt völgyére, különösen Csíkszeredára, mert a tulajdonosaiktól elhagyott helyen sok minden jót sejtett. Ezt biztosan nemcsak hogy tudták, de szintúgy érezték a felső parancsnokságok is. Megengedték ugyanis, sőt parancsilag kiadták, hogy századonkint járőrök menjenek be az elhagyott városba és onnan minden-minden hasznos dolgot, enni-inni valót, pipálni valót, használható ruhaneműt, szedjenek össze és szállítsák be a zászlóaljhoz. Ennyi sok jó dolog ne váljék az ellenség prédájává. Kiválogattuk az ügyes embereket, lehet, hogy volt közöttük hivatásos fosztogató is. Egy altiszt parancsnoksága alatt vagy húsz embert beküldtünk a századunktól máhakoocsival. Hoztak is ezek mindenféle jókat. Szekérszámra hozták a nullás-lisztet, hordó borokat, palackozott italkülönlegességeket, dohányt is szekérel, továbbá mindenféle ruhaneműt. Mindezeket ugyan a gazdasági hivatalnak szállították be, de azért jutott is, maradt is. Kanállal ettük a mézet. Cukor több volt, mint Szerencsen. Notesszel, ceruzával minden zsebem tele volt. Gyertya, régi jöfőle szappan is bőven jutott mindenkinek. De igazán mondom, én nem örültem ennek a sok jónak. Boldogabb lettem volna, ha e sok jó dolgokat jogos tulajdonosaiknál tudtam volna.

Szeptember 3-án délelőtt 11 óraker a telefonkagyló éppen az én fülemben volt, a Széll hadnagy úr fedezékében... Jól hallottam a sok hangzavarban, amint a tüzérségi megfigyelő jelenti a dandárnak: „A Pogányhavas felől román járőrök jönnek Szépvíz és Csíkmadaras felé.” Ilyen hírek dacára is a rekvirálás — részünkről — az Olt völgyében nyugodtan folyt éjjel-nappal, — amíg csak az ellenséggel érintkezésbe nem léptünk.

A konyha, a háborúnak ez a legnagyobb intézménye rendszeresen működött. Hátunk mögött a mogyorófas ligetnél szokott megállni, az állásokból öles, mély futóárok vezetett ki ide, s a legénység ezen a biztos úton érintkezett a pászulyágyúval. A szakaszoknak a kenyeret, bort, dohányt is itt adták ki. E jó dolgokat sátorlapba rakva, — fakupába a bort, — vittük az állásokba a legénység között kiosztani.

OTT VÁSÁROLJON,

Kérje tavaszi árjegyzékünket.

ahol már a cég neve is garancia
az áru jó minőségéért

A REFORM RUHÁZATI RT.

minden eladott anyagért felelősséget vállal! — A legújabb női tavaszi kabátok és divatanyagok már beérkeztek. — Kívánságára női kabátokból, ruhákból, férfiöltönyökből stb. kiválasztás végett több darabot szívesen küldünk. — Kérjen mintákat és árajánlatot!

A csendőrök számára a legkedvezőbb fizetési feltételeket nyújtjuk!

Reform Ruházati Rt.

Budapest, VI., Vilmos császár-út 5.
Telefon: 132-96 és 130-96.

Bútor
Szőnyeg
Rocamlerek
Sezőlonok
Takarók
Paplanok
Vásznak
Fehérneműk
Agyneűvek
Ruhaszövetek
Kárpitosárak

Központi Lakásberendező-nél

Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 5.

(A Zeneakadémiával szemben.) Kötő minőség. Olcsó árak

Előlegnélküli kedvező
részletfizetés!

Megbízottunkat vidékre is elküldjük.

BÚTORT

legelőnyösebben a készítőnél.
Részletkezdvevény!

Hádl István műbútorasztalos
Budapest, VIII., Baross-utca 22.

Sortüzekkel, ágyúlövésekkel élénkített szeptemberi napok.

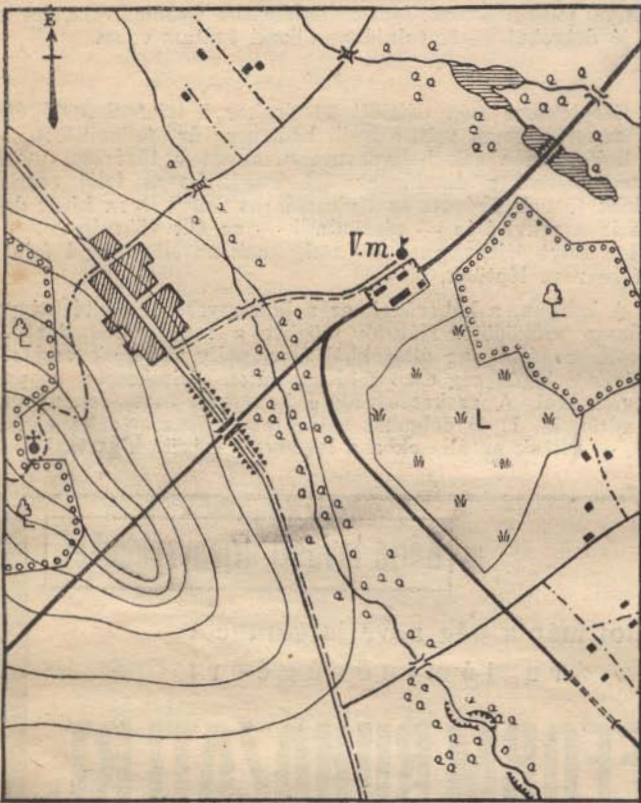
Délután a hegyaljáról sortüzek és puskalövések hallatszottak. Este negyed hét órakor Csik-Szépvíz felől lángok látszóttak. Minden jel arra mutatott, hogy félóra mulva kezdődik a tűz részünkről is, de végül ez az egész sejtett „rumli” csak ágyúzásra szorítkozott. A hátunk megetti pár tizcentiméteres messzehordó ágyúnk leadott egynéhány lövést Szép-víz irányában, a messze ellenség egyetlen ágyúlövését se viszonzozott. Este kilenckor ismét csend borult az Olt völgyére.

Az éj minden várakozás ellenére nyugodtan telt el. A hűvös éjszaka után reggel délután következett. Már szeptember 5-ike volt, de nem tudtam, milyen nap van. Némelyek azt mondták, hogy kedd. Lehet. Reggel vastag köd ülte meg a tájat. Tíz lépésnyire is alig láttunk. A nap csak nagynehezen tudta áttörni a ködöt dél felé. A Hargita valósággal a fellegek közé rejtőzött.

(Folytatjuk.)

Hibakeresés a vázlaton.

(Pályázat.)

Ebben a vázlatban 10 lényeges hiba van. Ezeket meg kell találni. Nem számít hibának, hogy a mérték hiányzik, hogy a tereptárgyak nincsenek megírva és hogy a szintvonalak nincsenek a jelkulus szerint rajzolva.

Megfejtést csak a csendőrség legénységi állományú egyéneitől fogadunk el. Határidő: július 15. A legjobb megfejtők között értékes asztali szivar- és cigarettadozst fogunk ki-sorsolni. Az eredményt az augusztus 1-i számunkban közöljük.

Megfejtés.

Lapunk 9. számában közétett „Mi illetékes?” című pályázatunk megfejtése a következő:

Kérdés:

I.

A példában említett őrnagyi rendfokozatban lévő tiszt illetményeiben 1931 május 1-től 1934 május 3-ig a következő változások állottak be:

1. Illetményei — családi pótlék és lak- (bútor)bér nélkül — 1931 szeptember 1-től 10%-al csökkentek;

2. 1931 október 1-vel a 2. ló utáni istállóbér folyósítása megszűnt.

3. 1931 október 1-től a fia után folyósított családi pótlék be lett szüntetve.

4. 1931 november 20-tól az átköltözködési átalány kiszabata csökkent.

5. 1932 január 1-től az 1. pont alatti illetmények további 2%-kal csökkentek.

6. 1932 július 1-től az 1. pont alatti illetmények további 3%-al csökkentek. A gyermekek utáni családi pótlék 12 pengőre, a feleség utáni családi pótlék 6 pengőre csökkent.

7. 1933 február 1-től a negyedévi bútorbér 2 fillérrel csökkent.

8. 1933 március 1-től illetményei — családi pótlék, lak- és bútorbér nélkül — további 5%-al csökkentek.

9. 1933 április 25-től a Debrecen állomás utáni magasabb, s 1933 november 1-től a Budapest állomás utáni magasabb lakbér lett részére folyósítva.

10. 1933 november 1-től fia után a családi pótlék újból folyósítva lett, végül

11. 1934 május 1-vel a VII. 1. fizetési fokozatból a VI. 2. fizetési fokozatban megállapított és összesen 22%-al csökkentett rendszeres illetmények élvezetébe lépett.

II.

Átköltözködésével kapcsolatban a következő illetmények voltak részére felszámíthatók:

1. Nyiregyházáról—Debrecenbe tett szolgálati útjára 500 pengő átköltözködési átalány és 8 pengő vasúti arcképes igazolvány érvényesítési díj részösszege.

2. A Debrecenből—Budapestre áthelyezése folytán tett utazásból folyóan:

a) 1 drb fél II. oszt. vasúti menetjegy ára Debrecentől—Budapestig;

b) 2 drb egész és 1 drb fél II. oszt. jegy Nyiregyházától—Budapestig;

c) Nagymálha szállítási költsége 271 km után és végül

d) ha budapesti átköltözködését alezredesi kinevezése után fejezte be, a magasabb alezredesi, egyébként pedig a magasabb őrnagyi átköltözködési átalány.

Beérkezett: összesen 55 pályázat. Hibátlanul fejtették meg Kocsis János és Szabó Béla gazdasági tiszthelyettesek. Nyertes sorshúzás útján: Kocsis János a pécsi IV. csendőrkörület törzsgazdasági hivatalához beosztott gazdasági tiszt-helyettes. A jutalmat elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN őrnagy.

Stádium Sajtívállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős üzemvezető: Gyóry Aladár.

TRIBON RUHÁZATI RT. BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14.

Tavaszi és nyári szövet- és selyemujdonságok és az összes egyéb ruházati cikkek nagy választékban. Olcsó árak — Megbízható minőség — Pontos kiszolgálás — Legkedvezőbb fizetési feltételek

Nem minden nap támad tűz, de minden percben keletkezhet

Rögtöni biztos segítség a törvényileg védett „Kromofag” **Tűzoltó bomba** „Kromofag” vegy. gyár VI, Reiter Ferenc-u. 13.